IO. DOMINICI COSCIA ... RESPONSUM MISCELLANICUM NOUEM QUAESTIONES CONTINENS

Giovanni Domenico Coscia

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
25 B
56

C. I
S. U
O. 5
N. 13

Digitized by Google

Digitized by Google

IO. DOMINICI COSCIA IVRISCONSVLTI,

COMITIS PALATINI,

ET IN ALMO NEAPOLITANO GYMNASIO Iuris Profeſſoris Primarij,

Reſponſum Miſcellanicum

NOVEM QVÆSTIONES CONTINENS.

NEAPOLI,

Apud Robertum Mollum MDCXXXVIII.

SVPERIORVM LICENTIA.

Ill.mo, atq; Ampl.mo Viro

MATTHIAE CASANATAE

SVPREMO A LATERE CONSILIARIO, REGIAMQ; CANCELLARIAM REGENTI, ATQ; ANNONÆ PRÆFECTO.

Io. Dominicus Coſcia S. P. D.

ELucubrationes iſtas', miſcellanei operis è domeſticæ exercitationis vmbra in Solem, ac Lucem prodituras, cui potiſſimum dedicarem, inſcriberemque, Vir ampliſſime, quam tibi? qui præſtanti iuriſprudentia ſapientia præditus, atque ad ſummos fori, Curiæque honores, & ad ampliſſimę Togæ ſplendorem, iampridem euectus nonniſi rei literariæ bono, cunctos ſapientię ſtudijs operam nauantes benignitate tua foues pariter, ac tueris,

Digitized by Google

at enim magno mihi opere verendum erat, tanti Viri acri ingenio pollentis, ac ſingulari eruditione præſtantis ſubire iudicium, ſed cum mihi ſubeundum alicuius eſſet, mecum tacitus reputans, eum tandem deligere ſtatui initis rationibus, qui poſſet ſapientiſſimè iudicare, natura factus, & conſuetudine ipſa exercitus, peritorum cenſuræ ſubijci malle, quam laudibus imperitorum extolli. Singularis igitur ſapientia tua me impulit, pellexit humanitas, ac ſuaui quidem vi coegit amoris erga te mei vinculum, ac fidei vetus veluti ſacramentum, quo obſtringor patrocinium tuum, quo fretus typis excudendos commiſi labores meos, conciliabit illis authoritatem non modicam, ac ſi nauis illa Cæſarem vehens inani præcepto tumeſcentium vndarum aggeres contemnere iubebatur, liber hic in ipſa fronte operis inſcriptionem nominis tui præſeferens obtrectatorum calumnias iure optimo non expaueſcet, atque in ipſa litium diſceptatione aduerſariorum ſcopulos prætervehetur incolumis, id voueo, ominorque meritiſſimi, nam tuis ſub auſpicijs nonniſi fauſta canere, mihi fas eſt. Vale.

IN-

INDEX QVAESTIONVM.

QVÆSTIO PRIMA.

IN qua de fideicommiſſi extinctione agitur. pag. 4

QVÆSTIO II.

Vtrum auus habeat vſumfructum in bonis aduētitijs nepotum, & quid ſi bona ipſa ſint ſubiecta fideicommiſſo, & an in dubio nepos præſumatur eſſe in poteſtate aui. pag. 24

QVÆSTIO III.

An pater, vel auus, vti legitimus adminiſtrator bonorum filij, vel nepotis, ſine decreto bona ipſa alienare valeat. pag. 27

QVÆSTIO IV.

An procurator promittens ſui principalis ratificationem, ea non ſequuta invalidetur actus, in præiudicium, cum ipſo procuratore contrahentis. pag. 32.

QVÆSTIO V.

An filius minor obligans ſe pro patre, ex capite reſtitutionis in integrum, obligationem annullare valeat. pag. 40.

QVAE-

Digitized by Google

Index quæſtionum.

QVÆSTIO VI.

An filius minor ſoluens debita patris, vel ſe obligans ſoluere, ex capite condictionis indebiti ſolutum repetere valeat, vel obligationem annullare. pag. 45.

QVÆSTIO VII.

An filius diues teneatur ſoluere pecuniam mutuatam patri pauperi, ſi ex pecunia ipſa filius ſit alitus. pag. 52.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum ſalarium creditori debeatur, cui à debitore nomina, & redditus fuerint aſſignati. p. 57

QVÆSTIO IX.

Vtrum pacta dotalia, quoad ſucceſſionem acquirendam, vel amittendam, valeant. p. 64.

Digitized by Google

Imprimatur.

Alexander Lucianus Vicarius Generalis.

Io. Dominicus Auliſius Can.Dep.

Illuſtriſſime, & Excellentiſſime Domine.

PErlegi iuſſu Veſtræ Excellentiæ, doctiſſimum Reſpõſum Miſcellanicum ſolertiſſimi viri, ac I. C. præſtantiſſimi Io. Dominici Coſciæ, Iuris Canonici in Almo Studio Neapolitano anteceſſoris, atque Comitis Palatini; & cum in eo nil controuerſum inſpexi, ſed commendatione potiùs dignum voti ſum, vt pro communi Reipublicæ commodo, ac iuris profeſſorum placito typis dari poſſe, accedente tamen beneplacito Excellentiæ Veſtræ, cui longeuos, & feliciſſimos dies precor. Datum Neapoli ex edibus noſtris die ſeptimo menſis Iunij 1638.

Excellentiæ Veſtrę

Adítiſſimus ſeruulus
Io.Bapt.de Thoro I. C. Neap.

Viſa ſupradicta relatione Imprimatur

Tapia Reg. Brancia Reg. Caſanate Reg.

Digitized by Google

Humaniſſime Lector, in his Reſponſis Miſcellanicis, ea impreſſoris lapſu, aliquæ in conſtructione dictionum mendę reperiuntur, quas Author maioribus occupationibus impeditus, emendare non potuit; emendet humanitas tua.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Dictio, ſi, conditionem importat.*

2 *Subſtitutio deficit, ſi conditio in ea adiecta deficiat.*

3 *Idem dicimus, in quacunque alia diſpoſitione.*

4 *Paria ſunt, actum non facere, & ſub conditione facere, ſi conditio non extat.*

5 *Conditionem adiciens in fideicommiſſo, illud adhimere ceſſetur ſub contraria conditione.*

6 *Natura conditirnis eſt, vt retrotrahatur, & habet oculos retro ad tempus diſpoſitionis.*

7 *Conditione in prima ſubſtitutione adiecta deficiẽte, omnes aliæ ſequẽtes ſubſtitutiones, & clauſulæ pereunt.*

8 *A primordio tituli, poſterior formatur euentus.*

9 *Talia ſunt ſubiecta, qualia prædicata demonſtrãt.*

10 *Explicatur, quomodo intelligitur illa propoſitio, caducato primo gradu ſubſtitutionis, ſequentes ſubſtitutiones non caducari.*

11 *Quando gradus ſubſtitutionis, aliqua cond tione caduci vocantur, caducato primo gradu, caducantur omnes.*

12 *Extenditur primo ſiuè cõditiones ſint neceſſariæ, ſiuè voluntariæ, ſiuè caſuales.*

13 *Secũdo extenditur, etiam ſi in ſubſtitutione conditionaliter facta adijciatur clauſula ſemper, & in infinitum, vel alia verba verba perpetuitatem denotantia.*

14 *Tertio extenditur, etiam ſi ex vrgentiſſimis coniecturis conſtet, ob rationem agnationis conſeruandæ, ſubſtitutiones eſſe factas.*

15 *Quarto extenditur, vt à fortiori habeat locum, ſi ſubſtitutiones per viam continuati ſermonis fuerint facta.*

16 *Natura dictionis,&, eſt reſtringere copulata, ad uniformem interpretationem.*

17 *Natura dictionis, &, etiã eſt, vt equalitas terminorũ concurrat.*

18 *Licet propriè loquendo, appellatione nepotis, non veniat filius ex fratre, tamen ſi cum fratribus, nepos cum conditiones, &, ponatur, bene venit.*

19 *Dictio,* ſimiliter, *importat ſimilitudinem ad præcedentia.*

20 *Licet, inter vſum, & habitationem, differentia cõſtituatur, tamen, in legato vſus habitationis, & ſimiliter legata habitatione, dictio ipſa ſimiliter, legatum vſus habitationes, ad legatum habitationis reſtringit.*

21 *Conditio, nihil ponit in eſſe.*

22 *Qualitas adiũcta verbo, debet intelligi ſecundum tempus verbi.*

23 *Proximiorum nomen, collectiuum non eſt, et explicatur diffinitio nominis collectiui.*

24 *Nomen familiæ, eſt nomen collectiuum.*

25 *Cognatorum nomen, collectiuum eſt.*

26 *Idem dicimus, nomine liberorum.*

27 *Deſcendentium nomen, collectiuum eſt.*

28 *Proximioribus cognatis vocatis, & illis admiſſis, omnes alij ſequentes excluduntur.*

29 *Appellatione propinquorum, veniunt propinqui, qui tempore aduentus cõditionis proximiores ſunt, & alij ſequentes excludũtur, ſi illi proximiores fideicommiſſum acceptauerint.*

30 *Verba teſtatoris, eo modo interpretantur, prout verba legis.*

31 *Subſtitutio, facta per hac verba, vos ad inuicẽ ſubſtitun, fideicommiſſariam ſubſtitutionem non continet.*

32 *Quando agitur, de inducẽda ſubſtitutione, & nulla*

Digitized by Google

la adſunt verba tractum ſucceſſiuum denotantia, non fideicommiſſaria, ſed vulgaris ſubſtitutio interpretatur.

33 *Sermo ſimpliciter prolatus, de prima vice intelligitur.*

34 *Incluſio vnius, eſt excluſio alterius, & è contra.*

35 *In dubio interpretatur, vt ſubſtitutio, potius ſit vulgaris, quam fideicommiſſaria.*

36 *Quando lex aliquid interpretatur, ſub aliquo cõtineri, ſemper intelligitur per vulgarem.*

37 *Fideicommiſſum reciprocum inter plures, intelligitur de fidei commiſſo diſtenſiuo, non tranſuerſiuo.*

38 *Emphytheuſis conceſſa duobus fratribus, pro ſe, & deſcendentibus; intelligitur, vt vnuſquiſque, pro ſe, & deſcentibus ſuis cenſeatur inueſtitus.*

39 *Ad excluſionem fideicommiſſarÿs ſufficit dicere, fideicommiſſum non extare.*

40 *Diſpoſitio quæ poteſt aliud inducere quam fideicommiſſum, fideicommiſſum non inducit.*

41 *Quod primo ampliatur, etiam ſi in ſubſtitutione ſit dictum, vt bona in familia conſeruantur.*

42 *Ampliatur ſecundo, etiam ſi ſit dictum, pro maſculis, & deſcendentibus in infinitum.*

43 *Explicatur* tex. in l. cum ita §. in fideicommiſſo, ff. de leg. 2.

44 *Legatum relictum familiæ gradatim de familia cenſentur vocati, ſed proximiore admiſſo, cæteri intelliguntur excluſi.*

45 Ancharanus in conſ. 27. communiter reprobatur, authoritatibus, & deciſionibus caſus Ancharani conſ. 27. *eſt diuerſus à caſu quæſtionis noſtræ.*

RESPONSVM Miſcellanicum.

Duo ædidi reſponſa, primo apertè, & iuridicè demonſtraui renunciationem factam à Patre Franciſco Macario antequam religionem ingrediretur, ſed tamẽ cogitatione ingreſſus validam, & inreuocabilem eſse.

In ſecundo, in teſtamento quondam Petri Macarij, in anno 1595. condito in fauorem illorum de Macario, nullum fideicommiſsum inductum eſse; et in pręſentiarum illud additur, quod iudicio meo ponit glodium ad radicem.

QVAESTIO I.

In qua de fideicommiſsi extinctione agitur.

SVpra poſitus Petrus Macarius, teſtando, inter alia his verbis diſpoſuit, & ſe alcuno delli figli maſcoli di Gaſparro Macario dottorato farà reſidenza in Napoli, ſe li diano docati cinquecento di entrada per

Digitized by Google

per ſe , & figli maſculi del modo ordinerà il Signor Euãgeliſta de Gattis, & il reſto, finiti li trẽtacinque anni, ſi parta fra li figli maſcoli più proſſimi, pur vinculati.

Ex quibus verbis, præſertim, ex illa particula, & ſe alcuno delli figli maſcoli, Apparet filios ipſos ſub cõditione eſſe vocatos, ex natura illius
1 dictionis, ſi, *l. 1. ff. de cõdit. & de monſtrat.* quæ cõditio, neque per filios Gaſparis, neque per filios filiorum, nunquam fuit adimpleta, quoniam, nullus eorũ ad hanc Ciuitatem Neapolitanam ſtudij cauſa ſe contulit, & nullus ad gradum doctoratus aſcẽdit, neque ſpes eſt, vt aſcendere valeat, dum linea prædictorum de Macario ſit extincta. Vnde ſuccedit illa com-
2 munis Doctorum propoſitio pluribus iuribus cõfirmata, vt in quacunque ſubſtitutione cõditionali, deficiente conditione proinde habeatur, ac ſi, facta non fuiſſet; *l. 1. § ſin autem aliquid ſub conditione, C. de cad. toll. l. generaliter, §. ſin autem, C. de inſtit. l. filiusfam. §. cum quis ff de legat. 1. l. iubemus, § penult. C. ad Treb. l. hæres meus, ff. de cond. et demonſt.* latè *Pereg. de fideicomm. art. 29. nu. 14.*

Idem dicimus in quacunq; alia diſpoſitione, *l. pecuniam, ff. ſi certum petatur, vbi Paulus de Caſtr.* inquit, *quando deficit conditio diſpoſitionis, perinde eſt, ac ſi diſpoſitio facta non fuiſſet.* Idem probatur in *l. ſi neceſſario §. quod ſi pendente, ff. de periculo, & com. rei vend. l. hæc venditio, ff. de cõtrahend. emp. l. 1. C. de cond. inſer.* optima *Gloſ. in l. 1. in verbo cauillantur, ff. de regula Catoniana, Beltrã. conſ. 18. nu. 2. par. 1. Socc.* & alij, quos adducit *Cephal. in conſ. 17. num. 6. Dec. in d. l. ſi pecuniam, n. 4.*

Digitized by Google

num.4. *Cacher.deciſ*.50. *num*.12. *Peregr*. concordantes adducens, *de fideicomm.art*.16. *nu*.145. *Socc.iun*. *Roland*. *Cephb*. *Cagn*. & plures, quos adducit, & ſequitur *Caſant. in conſ*.2.*num*.28.

4 Paria enim ſunt, nihil fieri, vel fieri ſub condiditione, quæ non purificatur *Rip.in lib*. 1. *reſpõſorum, reſponſo*. 2.*nu*.23. *Cepb.in d. conſ*.17.*nu*.6. *et conſ*.196.*nu*.5. *Caſanat. vbi ſupra*, *num*.29. ſub cõditione fideicommiſſum iniungens, ſub

5 contraria conditione illud ademiſſe cenſetur, & bona libera relinquere; *l.ſi legatum pure, ff.de adimendis legatis, Bar.in l.ſi paterfamilias, ff.de de hæredibus inſtituendis, & in l.quibus diebus, §.quidam Titio, ff.de cõd. & demõſt. Socc.conſ*.52.*nu*.2.*vol*.1. *Caſanat.vbi ſupra*, *n*.30.

6 Et ratio hæc eſt, quoniã natura conditionis in eo verſatur, vt retrotrahatur; Igitur, ſicut purificata conditio perinde habetur, ac ſi an principio pura fuiſſet diſpoſitio, ita deficiente conditione, ſempre habet oculos retro, ad tempus diſpoſitionis, & pro non facta cenſetur, *Dec.in d.l.pecuniam in* 2.*notabili, Paulus de Caſtr.in conſ*.292.*vol*.2. *Crauetta*, & plures alij, quos adducit *Patia. in conſ*.23.*num*.45. *Aldois. dec*.187.*nu*.5. *reſponſum diuerſorum DD. Hiſpanorum de Comitatu Cardone, par*.2.*num*.472.*fol. mihi* 186.

Cum igitur, filij Gaſparis, ſub conditione fuerint vocati, quæ, vt dixi omninò defecit, perinde habetur, ac ſi in eorũ fauorem fideicommiſſum

7 non eſſet factum. Imò prima ſubſtitutione ex defectu conditionis deficiente, integra totius vinculi ſtrictura deficit, & cæteræ omnes ſequentes ſubſtitutiones, & clauſulę cor-

Digitized by Google

corruunt, & pereunt *l. ſi mar. §. 1. vbi Iaſon in 2. notabili, ff. de vulgar. & pupillar. ſubſt. l. cum teſtamento, §. 1. ff. de hæredib. inſt. Anch. conſ. 137. Cum. conſ. 118. Ruyn. conſ. 133. nu. 5. vol. 2. Alex. conſ. 24. nu. 5. et in conſ. 59. vol. 3. et in conſ. 139. vol. 5. n. 6. Dec. Alciat. Socc. Crauetta, Roland. Menoch.* Riminal. *iunior, Bertozzol. Zang. Peregr. Nat. Conn.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Caſan. in d. conſ. 2. num. 31. & in conſ. 36. num.* 37. quibus ſunt addendi *Gabriel in tit. de fideicomm. concluſ. 7. Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verbo ſuſceperit liberos, num. 153. C. de reuocand. donat. Pacian. conſ. 129. n. 1. Aldob. conſ. 20. n. 25. vol. 2. Pereg de fideicom. art. 29. num. 29.* vbi alios adducit, *Ruſtic cõſ. 1. n. 8. Aldou. conſ. 93. num. 23.* ſic fuiſſe decisum in *Rota* Rom. *legitur in dec. 230. par. 1. in nouiſſ.* & ſepiùs ſic fuiſſe iudicatũ teſtatur *Caſanat. in d. conſ. 2. nu. 45. Surd. in dec. 144. nu. 13. & ſequent. Lanar. in conſ. 60. n. 96. Cauale, dec. 5. num. 17. 20 & 30. lib. 3.* vbi inquit, quod ita eſt veritas, niſi quis velit malignari, inquiens ſic fuiſſe deciſum, alios adducit nouiſſimè *Baldaſſar Giurm. in addit. ad Molinam de primogenitura lib. 1. cap. 16.* optimè *Regens Valenſ. conſ. 185. num. 47. volum. 2.*

8 Supradictæ receptæ sẽtentiæ ratio eſt; quoniam à primordio tituli, poſterior formatur euentus, *l. 1. §. finali, C. de imponen: Lucrat. deſcrip. lib. 10. l. cum Delianonis, §. aſinã, ff. de fundo inſtructo, & inſtrumeato legato*, Anch; *in d. conſ. 137. num. 2.* &

9 Talia ſunt ſubiecta, qualia prædicata demõſtrãt, *l. 1. C. de diuerſ. reſcriptis, l. 3. vbi Bar. ff. de fundo inſtructo, & inſtr. legato, Gloſſa, & Abbas in c. du-*

dum

dum de decimis, cap. inter dilectos de fide inſtrumēt. Ioannes de Amicis conſil. 120.

10 Nec obſtat ꝙ vulgo aſſeritur, caducato primo gradu ſubſtitutionis, ſequẽtes ſubſtitutiones non caducari, *l.* 1. *§. ſin autẽ aliquẽ, C. de caducis tollẽdis l. ſi Titius, l. cohæredi, ff. de vulgari, et pupillari ſubſt. l. fideicõmiſſa, ff. de leg.* 1. quoniam aſſumptũ prædictum vendicat locum, vbi ſola caducitas ſubſtituto obſiſtit, ſecus vero, ſi defectus conditionis obſiſtat, *Alexand. in conſ.* 492. *num.* 18. *conſ.* 444. *nu.* 11. *& conſ.* 547. *nu.* 3. *& conſ.* 779. *nu.* 1. *Oldr. Fulgoſ. Crauetta, Alex. Ruyn. Cacher. Burſat. Decian. Mand. Surd. Rolan. Natt.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Caſan. d. conſ.* 36. *nu.* 39. *vbi n.* 40. inquit, ſic fuiſſe deciſum.

Concluſio ſupra firmata ampliatur primo, vt quamuis caducato primo gradu ſubſtitutionis ſequentes non caducentur, *vt in d. l. vnica, §. in primo, §. pro ſecundo, et §. ſin autẽ, C. de caducis tollendis.* concordantes adducit *Zancus in d. §. cum ita, in* 2. *par. à nu.* 1. *Caſanat. d. conſil.* 2. *num.* 1.

11 Tamen, quando gradus ſubſtitutionis caduci aliqua cõditione vocantur, caducato primo gradu, caducantur omnes, non tàm vi caducitatis, quàm ex defectu conditionis. *Oldr. in conſ.* 177. *Bart. Angel. Aret.* & aliì communiter *in l. qui habebat, ff. de vulg. & pupillari, Bal. conſ.* 162. *in fine, vol.* 1. *Caſtr. Alex. Crauetta, Alciat. Corneus, Ruyn. Burſ. Decian. Mãdel. Gabrel. Rub. Natta, Roland. Pariſ. Iaſon,* & infiniti, quos adducit, & ſequitur *Ludouic. Caſſan. in d. conſ.* 2. *num.* 3.

12 Secundo ampliatur, ſiuè conditiones ſint neceſſariæ, ſiuè voluntariæ, ſiuè

Digitized by Google

ſiuè poteſtatiuæ, ſiuè caſuales, vt cõcludit *Pereg. de fideicom. art.* 15. *n.* 28. *verſ. fortius hæc*, vbi ponit exemplum in puncto quæſtionis noſtræ, ſi teſtator dixit, ſi hęres meus non ſtuduerit, ſequitur *Caſanat. in d. conſ.* 2. *n.* 4. & alij, quos ipſe in numero præcedẽti allegat, & hoc ex generalitate *d. l. ſi mater*, §. 1. & aliorũ iurium ſupra allegatorum.

Tertiò ampliatur, & 13 ſi in ſubſtitutione conditionaliter facta, adijciatur conditio ſemper, & in infinitum, aut alia perpetuitatem denotans, *Iaſ. in conſ.* 93. *verſ. nõ obſtat quartum, & conſil.* 228. *volum.* 2. *Cęphal. conſ.* 17. *Alexand. conſ.* 1. *num.* 12. *volum.* 1. *Curt. iunior conſ.* 42. *num.* 32. *vol.* 1. *Farin. dec.* 548. *n.* 8. *in* 2. *par.* 2. *partis*, alios adducit *Petra de fideicomm. quæſt.* 6. *num.* 13. *Rota Romana dec.* 698. *nu.* 16. *parte* 1. in nouiſſimis, *Raud. in dec. Piſana* 49. *nu.* 75. *Pereg. in conſ.* 38. *num.* 27. *volum.* 1. *Dec. in l.* 1. *C. de pactis*, *Onded. in conſ.* 78. *nu.* 49. *vol.* 1. alios adducunt moderni *Hiſpani in d. reſponſo de ducatu Cardonæ*, *par.* 2. *à num.* 475. Ratio eſſe poteſt, nam licet perpetuum ſit fideicõmiſſum, non propterea conditionale eſſe deſinit, vt poſt *Alex. Ruu.* & alios adductos p *Onded. in d. cõſ.* 78. *num.* 45. *volu.* 1. *Menoch. in conſ.* 326. *num.* 65. vbi per hæc verba loquitur, reſpondetur teſtatorem voluiſſe perpetuum fideicommiſſum adueniente caſu per eum diſpoſito, & ceſſante expirare omnes ſubſtitutiones, allegat *Crauet.* & alios: A fortiori applicando ampliationem in teſtamẽto ſupradicti Petri Macarij, qui neque fideicommiſſum perpetuum abſolutè cõſcripſit, neque rationem

agnationis expreſſit, nec ſimpliciter, & abſolutè conſiderauit, ſed particulariter, in certis caſibus, certis perſonis, ſub certis conditionibus, ſubſtitutiones diſpoſuit.

14 Quartò ampliatur, etiam, ſi ex vrgentiſſimis coniecturis conſtet, ob rationem agnationis cōſeruandæ ſubſtitutiones eſſe factas *Alex. in conſ. 159. num. 22. vol. 3. & in conſ. 149. vol. 6. Iaſon in d. conſ. 148. Onded.* qui alios adducit in *conſ. 78. num. 36 42. & 50. vol. 1. Ruu. Natt. Menoch. Burſat. Zuccar. Crauetta,* & alij plures, quod adducit, & ſequitur *Caſanat. in d. conſ. 2. n. 40. ver.* eſt addendus *Grat. in lib. 4. diſceptat. cap. 774. num. 9.* Et hoc eſt, quia ſubſequentia ex præcedentibus regenda ſunt. *Gloſſa, Bart. & alij in l. ſi quis ex argentarijs, §. ſi initium, ff. de edendo. deſumitur ex tex. in l. cũ in teſtamento, ff. de hæred. inſtituendis.*

15 Quintò ampliatur, vt à fortiori communis, & recepta ſententia locum habeat, q̃ in caſu de quo agitur benè applicatur, ſi ſubſtitutiones per viam continuati ſermonis fuerint formatæ, &, vt ita loquar ſunt connexæ, catenatæ, ſubordinatæ, à prima depēdentes, quę ſubordinatio inducitur per dictionem. &, *Anch. conſ. 137. Soc. Ruin. Dec. Cęph.* & alij, quos adducit *Onded. in d. conſ. 78. nu. 44. quibus adde Zuccar. Pariſ. Achill. Perſon. Conn. Pereg. Petrum à Petra, & alios adductos per Caſanat. in d conſ. 2. num. 35. & ſequent.*

Hæc igitur, in teſtamē-to Petri Macarij in ſubſtitutione ſub conditione facta legitur, per ſe, & figli maſcoli, dictio enim, &, inducit repetionem qualitatum præcedentiũ ſub vniformi terminorũ paritate, *l. Seio, §. Caio, ff.*

de

de fundo inſtructo, Gloſſa in l.2.ff.de actione legata, gloſſa in §.*item lapilli,inſtit. de rerum diuiſione*.

16 Et natura dictionis, &, eſt reſtringere copulata ad vniformem interpretationem, & non ad difformem, *l.quamuis, vbi Bald.hoc notat, C. de impuberum*, & alijs ſubſtitutionibus, *idem Bal.in l.in teſtamento, C.de militari*

17 *teſtamento dixit*; Naturã copulæ eſſe, vt æqualitas terminorum cõcurrat, *& Bart.in l.finali*, §. *cum dulcia, ff. de tritico, vino, & oleo* legato ſcripturum reliquit, naturam copulæ, &, eſſe repetere in ſequenti legato qualitatem adiectam in primo, ſequitur *Iaſon*, qui plura alia ſimilia adducit *conſ.228.num.12. & ſequent. vol.2.& num.14.* ex doctrina multorum

18 infert. Vt licet appellatione nepotis propriè nepos ex filio veniat, & nõ ex fratre, *l.iurecõſul.§.2. gradu,ff.de gradibus*, cõmuniter *DD.in l.2. C.de ſucceſſorio edicto*. Tamẽ, ſi cũ fratribus, nepos cum dictione, &, ponatur, vt copula illa inter ſimilia cadat, etiam nepotes ex fratre veniũt, ponit exẽplum, ſi forte quis pro ſe, fratribus, & nepotibus aliquid acquirit. Aſſumptum deſumitur *ex Bald. Salyc. Paulo de Caſtro, & Alexan.in d. l. 2. adducitur cap. 1.* §. *1. de feudo materno*.

Idem dicimus in alia ſubſtitutione facta ꝑ PetrumMacarium, per illa verba, & lo reſto finiti li 35 anni, ſi parta frà gli maſcoii più proſſimi, pur vinculati. Sicque in ea ponitur dictio, &, ponitur

19 etiam dictio Similiter; quæ deſumitur ex illa particula, pur, quæ *latine exponitur ſimiliter, et importat*, ſimilitudinem ad præcedentia, *l. Clemen. patronus, ff. de heredibus inſtituendis*, & oſtendit

ſimilitudinē facti,&modi
§.*ſimiliter, inſt. de excu-
ſat.tutorum, gloſſa in l.fi-
nali,§.penult. C.commu-
nia de leg. Innocent. in c.
ex reſcripto de iureiur.* ,
*Onded.in conſ.44.nu.83.
volum.1 Alber. in ſuo di-
ctionario in verbo ſimili-
ter,& in conſ.124. n.60.
& in conſ. 628. num. 9.*
vbi ait,*quod ſignificat idē,
Creſc.in dec.41.ſub titulo
de dolo, & contumacia*,
& plures alij,quos addu-
cit,& ſequitur *Barboſ.* de
dictionibus,*dictio.* 367.
Hinc ſingulariter dixit
20 *Socc.in conſ.287.num.3.
lib.1.* quē adducit,&ſeq.
*Barboſ. in ſupra allega-
ta dictio.367.nu.1.pro-
pè finem*,in tantum dictio
ſimiliter, ſimilitudinem
importat, vt licet, inter
+ habitationē vſum. & ~~vſufructum~~, dif-
ferentia conſtituatur, ta-
men,ſi teſtator legauit Ti
tio vſum habitationis, &
Seio ſimiliter habitatio-
nem legauit, ~~vt~~ dictio ip-
ſa ſimiliter,legatum habi
tationis,ad vſum habita-
tionis reſtringat.

Secundò ex alio pro-
bari poteſt inter ipſos de
Macario nullum adeſſe
fideicommiſſum,nam ſu-
pra probauimus diſpoſi-
tionem à Petro Macario
in ſuo teſtamēto, ſub cō-
ditione factam eſſe,ſi ali-
quis ex filijs Gaſparis ſtu
dij cauſa ad ſtudium Nea
politanum ſe conferret ,
& poſt gradum ſuſceptū
in hac Ciuitate reſideret.
Igitur, quod vinculum
imponere poterat Doctor
Euangeliſta teſtatoris di-
21 ſpoſitioni, ante cōditio-
nis euentum. dùm condi-
tio nihil ponit in eſſe, *l.
eius qui ff. ſi certum peta-
tur*,& qualitas adiuncta
verbo debet intelligi ſe-
22 cundum tempus verbi, *l.
in delictis,§.in extraneos,
ff.de innoxalib. l.Titius,
ff.de militari teſtamento,
l.2.& 3.ff.de auro,& ar-
gento legato* , in terminis
Ruyn. in conſ.153. nu. 5.
& quam voluntatem, ſeu
men-

Digitized by Google

mentem teſtatoris poteſt declarare Doctor Euangeliſta, dum verba cõditionalia, non important, neque inſtitutionem, neque ſubſtitutionem, *gloſſ.* communiter approbata in *l. Gallus in princ. ff. de liberis, & poſth. Aldobr. in conſ. 113. num. 28. Curt. ſenior in conſ. 42. nu. 25.*

In ſumma illa particula, pur vinculati, conforme dirà il Dottor Euangeliſta de Gattis, ſi tamẽ aliquod vinculum à teſtatore ipſi fuiſſet expreſſum, intelligitur, cum aliquis ex ipſis de Macario ſecũdum teſtatoris volũtatẽ, poſt gradum ſuſceptum in hac Ciuitate reſidentiam facere inceperit.

Tertiò, ex alio demõſtratur, fideicommiſſum non adeſſe. Suppoſito proximiores de Macario ſimpliciter, & non ſub conditione eſſe vocatos, adhuc inter eos ordo ſucceſſiuus conſiderari non poteſt, quoniã proximiorum nomen collectiuum

23 non eſt. Nomen enim collectiuũ eſt illud, quod plures complectitur gradus, vt docent communiter, DD. *in l. Gallus, §. quidam rectè, ff. de liber. & poſthum.*

Eſt primum exemplũ in nomine familiæ, quod omnes de familia com-

24 plectitur, non ſolum in primo gradu exiſtentes, ſed in pluribus remotioribus extẽditur, *l. peto, §. fratre, ff. de legatis 2. l. finali, C. de verborum ſignif.*

Eſt ſecundum exem-

25 plum in cognatorum nomine, quod plures complectitur gradus, §. 1. *inſt. de gradibus, §. 1. & ſequẽ. inſt. de ſucc. cognat. §. 1. inſt. de legit. agnatorum tutela, l. 1. ff. vnde cognati,* docent *Bald.* & alij communiter *in l. ſi cognatis ff. de rebus dubijs.*

26 Tertium eſt exemplum innomine liberorũ, quod comprendit plures gradus,

dus, nimirum filios, nepotes, pronepotes, & deinceps omnes deſcendẽtes, *l. liberorum, ff. de verborũ ſignif.* notant omnes *in d. l. Gallus, §. inſtitués Dec. in conſ.* 208. *num.* 3. *in ſpecie Alex. in d. §. quidam rectè*, & alij quos adducit, & ſequitur *Decian. in conſ.* 10. *n.* 13. *volum.* 3.

27 Quartum ponitur exẽplum in nomine deſcendentium, ſub quò plures gradus, imò omnes in infinitum, qui ex aliquo deſcendunt comprehenduntur, *l. vlt. C. de ſuis, & legit. §. 1. auth. de hæredibus ab inteſtato venient*. Sed nomen proximiores non eſt collectiuum, vt ex pręmiſſis deſumitur, quoniam, vocãdo proximiores, non poſſunt dici plures gradus collectiuè vocati, quia nũquam diſpares in gradu poſſunt dici proximiores æqualiter, ſed, qui prior eſt in gradu proximior dicitur, *§. ſi plures inſt. de leg. agnat. ſucceſſ. l. 2. C. de ſucceſſ. edicto, l. auunculo, C. com. de ſucceſſ. l. cõſanguinitatis C. de legit. hæred. obſeruauit Dec. in d. conſ.* 10. *num.* 15. & præſertim in caſu noſtro, in quò eſt adiecta illa particula, li più proximi, quæ dictio magis proximiorum electionẽ ſignificat, vt abunde in noſtro tractatu de extinctione fideicommiſſi probauimus. Igitur cũ per iſta verba, li più proximi plures gradus comprehendi non poſſint ſub nomine collectiuo, neque ordine ſucceſſiuo vocaſſe intelligitur, vt in ſimili interpretatur lex plures in diuerſis gradibus vocãdo, vt adducit *Decian.* paulò ante allegatum *n.* 16.

Quartò teſtator finito tempore triginta quinq; annorum proximiores, qui eo tempore reperiebantur ad reſiduum bonorum vocauit. Igitur Fran-

Fräciſcus, & Paulus, qui eo tempore proximiores reperti fuerunt, & iã ad ſuccedendum fuerũt admiſſi, ſequentibus res ipſas reſtituere non tenentur, apertè deſumitur ex *d.l.ſi cognatis*, vbi ſi fideicomiſſum cognatis, vel
28 cognationi relinquatur, Proximiores in gradu cẽſẽtur primo vocati, *l.peto* §. *fratres, et l. cũ ita, ff. de leg. 2.* § *in fideicom. docet Bar. in d. l.ſi cognatis nu. 3.* & tamen proximioribus ſuccedẽtibus, ſequẽtes ſunt excluſi. *Socc. in d.l.ſi cognatis num. 5. in fine verbo, ſed iſta omnia*, ſequitur *Petrus Anguſciola in conſ. 80. nu. 1. lib. 6. vbi Socc.* doctrinam optima ratione cōfirmat, nã in *d.l.ſi cognatis*, hij ſolum admittuntur, qui erant nati, vel concepti, tẽpore teſtamenti, vel teſtatoris morte, quod falſum eſſet, ſi proximior ſemel admiſſus ſequẽti reſtituere tenerentur, tunc enim admitti deberent, etiam hij, qui tempore euenientis conditionis ſub qua ſunt vocati ideſt mortis primi admiſſi reperiũtur nati *l. inter vertit de legatis prę ſtandis*.

Probatur etiam aſſumptum *in d. l final. C. de verborum ſignificatione vbi Fulgoſ. num. 5. notat*,
29 vt appellatione propinquorum gradatim propinqui veniant, & propinqui ſemel admiſſi, in eo textu, ſequentibus reſtituere grauati non intelliguntur. & ſequentes ſolum admittuntur, caſu, quò proximiores nõ ſint, vel non poſſint ſuccedere. & proximioribus admiſſis, cæteri excluſi intelliguntur, vt obſeruauit *Caſtrenſ. ibi nu. 6. & Anguſc. in d. conſ. 80. n. 2.* Igitur à fortiori in caſu de quo agitur, in quo non ſimpliciter proximiores ſunt vocati, ſed cum illa dictione magis, vt pluries diximus.

Quintò

Quintò, dum teſtator
30 proximiores vocauit, verba ipſius eo modo interpretantur, prout verba legis, *l. ſi ita fuerit ſeruus, in fine, ff. de manumiſſis teſtamento, l. ſi quis legauerit, ff. de legatis* 1. Sed verba legis vocãtis proximiores ad ſucceſſionẽ interpretantur, vt proximiores poſt adeptam hęreditatem non teneantur ſequentibus reſtituer, ſed proximioribus non valẽtibus, vel nolentibus ſuccedere, ſequentes admittantur, *l. 1. §. proximus, & ſequent. & l. gradatim, ff. vnde cognati, l. 1. §. ſi intra, & §. quibus, ff. de ſucceſſorio edicto, l. meminimus, §. ſucceſſio, C. de ſuis, et legit. §. placebat, inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. l. 2. §. hæreditas, ff. de ſuis, & legit.*

Sexto inter proximiores vocatos in teſtamento non adeſt aliquod verbum tractum temporis denotans, quod neceſſarium videtur, vt vnus cẽſeatur per fideicommiſſum alteri ſubſtitutus, vt abundè dixi in dicto tractatu de extinctione fidei commiſſi, imò in teſtamẽto ſupradicti Petri adeſt illa particula taxatiua, li più proximi, adsũt, & alia verba, quæ apertè demõſtrat nullum adeſſe tractũ ſucceſſiuũ, & conſequenter fideicommiſſum, nimirum ibi; Et in caſu, che non ſaranno maſcoli, dictio enim in caſu extremitatem temporis denotat *DD. in l. Gallus, ff. de lib. poſt.*

31 Hinc Iureconſul. *in l. iam hoc iure, ff. de vulgari, & pupillari,* cẽſuit ſubſtitutionem per hæc verba factam, vos inuicem ſubſtituo, fideicommiſſariam ſubſtitutionem non continere, *docet Bart. in l. 2. C. de impuberum, & in l. Lucius num. 20. ff. de vulgari, & pupillari.* Abſurdum enim videtur, vt verbum ſubſtituo, proximio-

mio-

miores illos honoret, & etiam fideicommiſſo grauet, vt aduertit *Angu. vbi ſupra nu. 5.*

Augetur conſideratio, vbicunque agitur de inducenda ſubſtitutione, & nulla adſunt verba tractũ
32 ſucceſſiuum denotantia, ſemper non fideicommiſſaria, ſed vulgaris ſubſtitutio interpretatur. Et per contrarium ſi cõcurrant verba denotantia tractũ ſucceſſiuum, fideicõmiſſaria interpretabitur. Ita communiter *DD. in d. l. Gallus §. quidam rectè, Socc. Alexãd.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Decian. in d. cõſ. 19. n. 43.* vbi per hęc verba inquit. *Ita omnes tradunt nemine contradicente.*

Sed in caſu de quo agitur, reſpectu ſubſtitutorũ inter proximiores, nulla ſunt verba tractum temporis denotantia, quoniã non fuit dictum in infinitum proximiores ſubſtituo, igitur inter proximiores inter ſe non adeſt fideicommaria ſubſtitutio, ſed vulgaris tantum, vt pluries in dicto tractatu de fideicommiſſi extintione dixi.

Septimò Petrus Macarius ſimpliciter proximiores ſubſtituit, imò addidit illam particulam
33 magis, Igitur hæc loquutio de primis proximioribus, & non de vlterioribus intelligitur, iuſta regulam *tex. in l. boues §. hoc ſermone, de verborum ſignificatione, vbi Tiraq.* latiſſimè, *cap. non poteſt, de præbend. in 6.*

Quæ quidem regula in omni diſpoſitione ſibi locum vendicat, *Alex. in conſ. 16. num. 9. volum. 4. Bald.* & plures alij, quos adducit *Decian. vbi ſupra num. 24.* vbi ex pluribus ad plura, ex hoc infert. Igitur cum teſtator in caſu noſtro magis proximos vocauit, intelligi debet de primis proximioribus, nimirum de

C Paulo

Paulo,& Franciſco,& nõ de vlterioribus his deficientibus.

34 Octauò Petrus Macarius in ſuo teſtamẽto vocando magis proximos duo fecit, vocauit ſcilicet proximiores, & vlteriores excluſit, quoniam vnius incluſio eſt excluſio alterius, *l cum Pretor ff. de iudicijs*, imò expreſsa incluſio vnius, cenſetur continere etiam expreſſam ſui contrarij excluſionem, *l. ex eo, ff. de teſtibus*, *& in materia* ſubſtitutionis per plura, idem concludit Ripa *in l.* 1. *nu.*61. *ff. de vulg. & pup. ſubſt.* Igitur cum in ſuo teſtamento, ſemel vlteriores proximiores teſtator excluſit, perpetuò debent remanere excluſi hoc benè confirmat ex *Baldo*, & alijs *Decian. in d. conſ.* 10. *num.* 28.

Nonò dato; quod proximiores vocati in teſtamento Petri Macarij per
35 nomen collectiuum vocati fuiſſent, & per conſequens ordine ſucceſſiuo, hoc intelligi poteſt dupliciter, aut per vulgarẽ, aut per fideicommiſſariã, vt benè conſiderat, *Paulus de Caſtro in d. §. quidã rectè num.* 9. & alij communiter ibi, *et Decian.* vbi ſupra *num.* 30. Ideò interpretatur, vt potius ſubſtitutio ſit directa nimirum vulgaris, & non fideicommiſſaria, *l. quęſitum*, vbi magiſtraliter *Bald. ff. de vſufructu l. finali*, vbi notatur, *C. de heredibus inſtit. l. verbis ciuilibus*, vbi etiam notatur *ff. de vulgari, & pupil. c. ſi pater de teſtamentis, in 6.*

Augetur conſideratio. Si volumus in illa ſubſtitutione proximiorum à Petro Macario facta, adeſſe reciprocam ſubſtitutionem, non poteſt dici facta à teſtatore, quoniam de ea verbum nullum,
36 ſed tantum ea interpretari à lege, propter ordinem ſucceſſiuũ, ſed quã-

do

do *lex intexpretatur aliquid contineri ſub aliquo, ſēper intelligitur per vulgarem, Bart. in l.liberorū colum.penult. verbo quæro quid ſi in aliqua, ff. de verborum ſignific.* benè confirmat *Decian. in ſupra allegato conſ.*10.*n.*31. *verſ.*4.*quia*.

37 Decimò dato, quod per illa verba in teſtamento poſita, ſi parta fra[illegible]i maſculi più proſſimi, inter ipſos de Macario fideicommiſſum inductum eſſet. tamen inter ipſum Paulum, & Franciſcum nullum intelligitur fideicommiſſum inductū, ſed intelligitur diſc[illegible]ſiuum reſpectu vniuſcuiuſque lineæ, *nimirum diſcretiue de proprijs filijs, & deſcendentibus vniuſcuiuſque Ruynus in conſ.* 121. *n.*8. *volum.*2.*& in conſ.* 115. *nu.*12. *& conſ.*134.*n.*7. *& conſ.*141.*num.*13. *& conſ.*162. *num.*5. *vol.*3. *Cephal.conſ.*401.*& conſ.* 430.*à num.*27.*ad n.*45. *Odus in conſ.*45. *Pariſ.in conſ.*18.*num.*6. *volum.*2. *Alciat.in conſ.*82. *num.*2. *lib.*3. *Menoch. conſ.*327. *num.*3.*Peregr.in conſ.*37. *num.*1.*& in conſ.*43.*n.*2. *& ſequent.vol.*2.*Mantic. de coniectur. lib.*7.*tit.*5.*in fine, Simon de Petris de interpret. vltim. volunt. fol.*341.*num.*32. *Peregr. de fideicom.art.*12.*n.*32. *Caualc.iu deciſ.*5.*à n.*64. *& in deciſ.*15.*à n.*5.*p.*3. *Fuſar.de ſubſtit.q.*500.*idē Menoch. in cōſ.*633.*n.*9. 15.*&* 35. *Aldoin.in conſit.*93. *& Farin. infra citandus.*

Qui ſupradicti *DD.* in fortioribus terminis loquuntur, nimirùm in diſpoſitionibus inter deſcēdentes factis, in quibus de facili fideicommiſſū inducitur, quod non eſt inter tráſuerſales, vt abūdè in dicto tractatu de extinctione fideicommiſſi diximus.

38 Hæc recepta concluſio confirmatur. Primò, ſi

Digitized by Google

emphyteuſis duobus fratribus ſit conceſſa pro ſe, & deſcendentibus, vnuſquiſq; inueſtitus prò ſe, & deſcendentibus ſuis intelligitur, ita quod alterius deſcendẽs, portionem alterius deſcendentis prætendere nequit. *Bart.* & alij communiter *in l.ſi mihi, & Titio ff. de verbor.oblig. Bald.in l.cũ acutiſſimi num.*2. C.*de fideicomm. Alex. conſ.*24. *num.* 3. *volum.*2. *Farin. infra citandus*.

Secundò, cum inter ipſos proximiores à teſtatore vocatos, nullum fideicommiſſum reciprocum factum reperiatur.

39 Ad excluſionem fideicommiſſum prætendentis, ſufficit dicere fideicõmiſſum non eſt; *Bald.in l.quidam cum filium, per illum text. ff. de hæredibus inſtit.* concordantes adduximus in dicto noſtro tractatu.

40 Tertiò ſuffragatur *tex. in l.*1.*§. finali de legat.* 3. ex quo deſumitur, vt diſpoſitio poſſit habere locum abſque eo quod fideicommiſſum inducatur noua fideicommiſſa inducta non cenſentur, & ibi hoc notant *Imola*, & *Socc.* & ex pluribus confirmat *Fuſarius proxime allegatus q.*642.

41 Concluſio ipſa ampliatur, & ſi, in ſubſtitutione ſit dictum hoc fieri, vt bona inter maſculos, & in agnatione conſeruentur, nam adhuc de deſcendẽtibus vniuſcuiuſq; lineæ intelligitur, & ſic pluries in Rota Romana fuiſſe deciſum teſtatur *Farin. in deciſ.*466. per totum, & præſertim *nu.* 5. *et Caual.* paulò ante allegatus.

Secũdò ampliatur etiã, ſi in vocatione ſit dictũ, pro maſculis legitimis, &

42 naturalibus, natis, & deſcendentibus hæredum inſtitutorum, vſq; in infinitũ, vel de hæredibus in hæredes ex deſcendentibus maſculis, in ꝑpetuũ,

nam

nam adhuc fideicommiſ-
ſum reciprocum non in-
ducitur, vt ſic fuiſſe deci-
ſum per aliam ſententiam
deinde confirmatam, te-
ſtatur *Peregr. in conſ.* 47.
num. 19. *vol.* 1. *et Aldoin.*
in d. conſ. 93. *num.* 24.

Ex his omnibus clarè deſumitur, inter ipſos de Macario nullum adeſſe fideicommiſſum.

Neque obſtat ex aduerſo adducatur *tex. in l. cum ita,* §. *in fideicomm.*
43 *ff. de legatis*, ſecundo, in illis verbis, poſt eos extinctos; nam reſpondemus, textum illum intelligi de extinctis viuente teſtatore, vel ſaltem, antequam cedat dislegati, vel fideicõmiſs. Quoniam textus vult, poſt nominatos illos admitti, qui ſunt de familia teſtatoris tẽpore, quo is moritur, vnde, ſi nominati intelligerentur grauati ſequentibus poſt eorum mortem reſtituere, & hij admitterentur, qui tempore mortis teſtatoris de familia non erant, dummodo tempore euenientis conditionis nimirum mortis nominatorũ ſint de familia, *d. l. interuenit, ff. de legatis præſtandis*. Igitur, cum textus vocet proximiores, niſi defunctus ad vlteriores, voluntatem ſuam extenderit, præſupponit poſt eos, qui erant proximiores teſtatori, neminẽ vocatum cenſeri.

44 Confirmatur hoc ex *text. in d. l. ſi cognatis*, vbi idem eſt legarè cognatis, & legarè cognationi, & tamen primis ſuccedentibus, ſequentes ſunt excluſi.

Ad idem, facit textus *in d. l. finali, C. de verb. ſignific.* vbi licet in legato relicto familiæ, gradatim perſonæ ibi numerati admittantur; tamen, inquit lex, deficientibus propinquis in eo textu, interpretatur nimirum ſi deficiãt antequam ad legatum admittantur, *l. hæres*
mei,

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

mei §.*final. ff. ad Trebellianum*, vbi verbum deficiente gradu nepotum intelligitur, ſi deficiant nepotes, antequam fuerint admiſſi. Idem loquitur in *l. ſceuola*, §.*finali illius tituli*.

45 Neque obſtat *conſil. Anchar.* 27. vbi conſuluit, vt ſi, teſtator duos antiquiores de domo, & familia ſua ſubſtituerit, non extinguitur in primis duobus antiquioribus, ſed poſt ipſos duos primos, etiam ad alios de tempore, ad tempus extenditur.

Nam reſpondemus, quod contra conſilium ipſius, in proprio caſu conſuluit *Bal. in conſ.* 47. *volu.* 1. quod ſanè *Baldi* reſponſum, ſi Doctores noſtri vidiſſent, qui turmatim *Ancharanum* ſunt ſequuti, non ita paſſim cũ eo ſenſiſſent, verba ſunt *Menoch.* qui cõtra *Anch.* tenet in *conſ.* 85. *nu.* 123. *& ſequenti, et conſil.* 97. *num.* 110. *et ſeq. contra Anch. conſuluerunt Crauetta conſ.* 161. *num.* 10. *et cõſ.* 180. *et in conſ.* 984. *num.* 160. *idem Menoch. in conſ.* 328. *nu.* 86. *Bard. in conſ.* 95. *num.* 41. *Petrus Anguſ. in d. conſ.* 80. *nu.* 8. vbi inquit, *quod Ancharanus* ſuam ſententiam lege, & ratione non probat, *Decian. in d. conſ.* 10. *nu.* 76. *et ſeq. Molina de primogenitura lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 19. *Moderni Pariſienſ. in conſ.* 50. quos adducit, & ſequitur *Caſanat. conſ.* 46. *num.* 62. & alij, quos adducit, & ſequitur *Seſſe in dec. Aragonæ deciſ.* 370.

46 Secundò reſpondetur, caſum in quò cõſulit *Ancharanus* eſſe diuerſum à caſu noſtro, quoniam ibi primi antiquiores nõ adierant, ſed repudiauerant hæreditatem, ſed in caſu noſtro illi duo proximiores, nimirum Franciſcus, & Paulus hæreditatem acceptarunt, & dubita-

bita-

bitatur tantùm, an poſt eorum mortem vigore fideicommiſſi, vlteriores admittantur, inter quos caſus maxima eſt differentia, quoniam quando primi nolunt adhire, ſed repudiant non fideicommiſſariæ, ſed vulgari ſubſtitutioni eſt locus, vulgaris enim in duobus caſibus procedit, nimirum quando ille cui fuit facta ſubſtitutio noluit, vel nõ potuit adhire, *l. cum proponas C de hered. inſt. i. 1. ff. de vulg. et pupill. ſubſt. d. l. Gallus §. et qui ſi tantùm*, vnde poſt aditã expirat, *d. l. poſt aditam C. de impuberum*. Ita reſpondet *Menoch. Cr. uett. Decian. moderni Pariſienſes, et alij ſupra allegati*.

Tertiò reſpondemus, quod in caſu noſtro, expreſsè conſtat noluiſſe teſtatorem ad vlteriores proximos fideicommiſſum extendi, dum magis proximos vocauit, vt cõſtat ex hijs quæ in tractatu de extinctione fideicommiſſi diximis; ſed in caſu *Anchar ani*, apertè cõſtabat ex teſtatoris voluntate, vt fideicommiſſum vltra illos duos propinquiores, ad vlteriores extẽderetur, quoniam addiderat teſtator onus diſtribuendi prouentus inter pauperes perpetuis temporibus, & in hoc ipſe *Ancharanus* maximũ fundamẽtum facit, vt obſeruant *Decianus in d. conſ. 10. num. 76. verſ. ſecundo reſpondet Menoch. et alij paulò ante allegati*.

SVMMARIVM.

1 *Auus paternus vſufructum in bonis aduentitijs habet.*

2 *In dubio, filius, vel nepos præſumitur in poteſtate patris, vel aui.*

3 *Pater, vel auus habet vſufructum in bonis aduentitijs filij, etiam, ſi bona ipſa ſint ſubiecta fideicommiſſo.*

4 Re-

4 *Regulæ ſtandum erit, et omnes cōprehendit caſus, licet, maior ratio mi lit in vno, quam in alio.*

5 *Licet hæreditas ſubiaceat reſtitutioni, tamē vſusfructus liberè remanet in poſſe hæredis grauati.*

QVAESTIO II.

Vtrum Auus habeat vſumfructum in bonis aduentitijs nepotum, & quid ſi bona ipſa ſint ſubiecta fideicommiſſo, & an in dubio nepos præſumatur eſſe in poteſtate aui.

EX ſupradictis apparet nullum inter ipſos de Macario adeſſe fideicommiſſum, vnde rectè peti ſuper bonis ipſorum de meo credito ſatisfieri, ad præſens ex abundanti, Et ad demonſtrandum Patrē Frāciſcum Macarium incautè, & malè conſultum, aduerſus me in Sac. Cōſilio ſupplicationem porrexiſſe, vt compellar ad reſtituēdum omne illud, quod ex reditibus ſupradictæ hæreditatis tempore fideicommiſſi ſubiectis exigi, amplius aſſerendo in ea, quod, & ſi Paulus Macarius, tàm ſuo proprio nomine, quàm, vt curator ipſius Patris Franciſci, me ab exactione prædicta abſoluerit, & in eo, quod ſupereſt de meo credito, in bonis ipſorum debeā ſatisfieri, nam ex actio reditus ſupradictæ hæreditatis ad extinctionem mei crediti, fuit mihi facta à Minico Macario auo ipſius Patris Frāciſci, & Patre Gaſparis

Ma-

Macarij, tàm proprio principali ncmine, quàm, vt legitimus adminiſtrator ipſius Patris Franciſci, & fratrum. & ne, ſuper incognita tendamus, facti ſpecies ita ſe habet. Cũ eſſem creditor Gaſparis Macarij in docat. quatuor millia in circa, vt ex inſtrumentis in actis præſẽtis apparet, eo defũcto, & ab ipſo relictis Minico Macar. Patre Petro, Paulo, & Franciſco filijs, in anno 1624. Minicus ipſe, tàm proprio, & principali nomine, quàm vti legitimus adminiſtrator ſupradictorum nepotum, ad extinctionem mei crediti aſſignauit mihi reditus hæreditatis prædictæ, cũ onere ſoluendi onera hęreditaria, quæ iã per me fuerunt ſoluta, & aſcendentia ad ſummam ducatorum trium mille, & quincentorum, vt in actis apparet. Igitur, dum ipſe Minicus Pater Gaſparis, & auus ſupradictorũ nepotum, proprio nomine, reditus prædictos aſſignauit, pro tempore quo ipſe vixit, vſufructus hęreditatis prædictæ ad ipſum ſpectauit, & ſucceſſiue, rectè exegi reditus ipſos. Imò, & fructus maturati in vita Gaſparis, non exacti per plures annos, ad me creditorem ſpectat, & ſi deinde ab ipſis de Macario fuerunt exacti.

1 Eſt.n. veriſſima iuris præpoſitio, vſufructum aduẽtitiorum, nepotum in poteſtate exiſtentiũ ad auũ pertinere, *l. cum oportet C. de bonis, quæ liberis*, & ſucceſſiue, Minicus ipſe, quod ſuum erat mihi aſſignauit.

2 Et quod nepotes ipſi in poteſtate ipſius Minici aui erant, vltra præſumptionem iuris, quæ eſt filium, ſeu nepotem in dubio præſumi jn poteſtate

patris, vel aui, *l. ſi filius ff. de probat. l. ſi emancipati, vbi Alex. C. de collat. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 2. in fine*, de communi teſtatur *Vaſq. controuer. illuſtr. c. 85. nu. 10. et 13. et cap. ſequent. num. 4.* & receptiſſimam ſententian teſtatur. *oddus conſil. 67. num. 5.* concordantes adducit, & ſequitur *Menoch. de præſūp. lib. 3 præſumpt. 29. n. 103 et lib. 6. præſum. 65. Treuterius in lib. 2. diſput. 17. theſes. 3. probatur apertè.* nam capta informatione in Curia Terræ Badolati, vt in actis S. C. præſentatis, apparet nepotes ipſos eſſe in poteſtate ſupradicti Minici, vigore cuius poteſtatis, vt dixi vſusfructus hæreditatis prædictę ſpectauit, & pertinuit ad ipſum Minicum.

3 Quæ propoſitio ampliatur, etiam, ſi bona aduentitia filiorum, & nepotum ſint ſubiecta fideicōmiſſo, nam, & in his vſusfructus ad auum ſpectat, *ita Suarez in quæſtione de maioratu, nu. 1. et 9. Molina de primogenitura lib. primo cap. 19. nu. 18. Palaez de maioratu quæſt. 30. part. 4. magis in ſpecie Emanuel Mendez in l. cū oportet in 2. par. nu. 106. C. de bonis, quæ liberis.*

Hæc recepta ſententia confirmatur primo, generaliter in iure cōſtituitur, vt pater in aduentitijs filij vſumfructum, habeat, *vt in dicta l. cum oportet* §. 1. *inſtit. per quas perſonas nobis acquiratur*. Igitur, ſiuè bona, ſint libera, ſiuè vinculata, ſemper
4 regulæ ſtandum erit. *l. ab ea parte, ff. de probat. cum concordantibus*, & generalis diſpoſitio omnes cōprehēdit caſus, licet maior ratio militet in vno, quam in alio, *l. in fraudē*, §. *final. ff. de milit. teſtament.*

Secundò, licet bona
5 hæreditaria uinculo reſtitutionis ſubiaceant, tamē uſuſ-

vſusfructus hæreditatis in poſſe hæredis grauati liberè permanet, *l. fideicomm.ff.adTrebell.* Igitur ad Auum ſpectat *l. fin.*C. *de vſufruct.* ſequitur igitur, dato hæreditatem prædictorum de Macario, in ipſorum fauorem reſtitutioni eſſe ſubiectã, tamen vſusfructus ad ipſum Dominicum rectè pertinuit, & benè per ipſum mihi fuit aſſignatus.

SVMMARIVM.

1 ***Pater, vel auus paternus dicitur legitimus adminiſtrator bonorum filij, vel nepotis in poteſtate exiſtentis.***

2 ***Licitum eſt auo legitimo adminiſtratori bona nepotis minoris, ſine decreto alienare.***

3 *Quod ampliatur in bonis ſtabilibus iuſta exiſtẽte cauſa, reiecta opinione Saliceti contrarium ſentientis.*

4 *Differentia conſtituitur inter patrem legitimũ tutorem, et legitimum adminiſtratorem.*

5 *Pater legitimus tutor, ante litis conteſtationẽ procuratorem cõſtituere non poteſt, ſed actorem, ſed legitimus adminiſtrator, ante, & poſt litis cõteſtationem procuratorem conſtituit.*

QVAESTIO III.

Au pater, vel auus, vti legitimus adminiſtrator bonorum filij, vel nepotis, ſine decreto bona ipſa alienare valeat.

Digitized by Google

EXalio probatur aſſignationẽ mihi factam per ſupradictum Dominicum
1 auum valere, etiam in præiudicium ipſorũ nepotum, cui ſtare tenẽtur: Auus enim ipſe eſt legitimus adminiſtrator, & non legitimus tutor nepotum, quoniam auus, vel pater eſt legitimus tutor, quando filius, vel nepos eſt emancipatus; *vt in titulo inſtit. de legit. parentum tutela*, adminiſtrator, quãdo eſt in poteſtate parentis, *vt in d.l.cum oportet*, *Iaſon in l.præſes num. 5. C.de tranſact.* & ibi alij communiter, &c. Sunt principia notiſſima, vnde receptiſſima eſt Doctorum ſententia, licere patri, vel auo legitimo adminiſtratori filij, vel nepotis minoris bona illius ſine decreto iudicis alienare; *Azzo originaliter in ſumma C.in tit.de bonis, quæ liberis ver. nec puto quod in alienatione mobilium.*

Sed ad perfectam intelligẽtiam, duo ſunt cõſtituenda capita, quorum primum. An licet parenti, bona filij, vel nepotis minoris ſine decreto alie-
2 nare: & in hoc apud omnes eſt in confeſſo licere, *Azze paulò ante allegatus Iaſon in d. l. præſes nu. 5. Minſynger. in ſuis obſeru. centur. 6. obſeru. 61.* & hãc eſſe in dubitatam cõcluſionem, inquit *Caſtellus lib. 1. quotid. controu. c. 3. num. 68.*

Secundum caput eſt, an liceat ſine decreto bona ſtabilia alienare, & licet in hoc due ſint Doctorum opiniones. prima iudicis decretum requirere, originaliter *Salic. in d.l.præſes*, quem ſequitur *Crotus in l frater à fratre num. 31. ff. de cond. indebiti, Caſſan. in Cõſuet. Burgundiæ rubr. 6. §. 5. n. 14.* mouetur *Salic. ex textu in l. ſi pupillorum §. ſi pater, ff. de rebus eorum, & in l. cum emancipatis* C. de

pre-

prædijs minorum, in quibus iuribus habetur, vt ſi pater, vel auus, vti tutor, aut curator filij, vel nepotis, res ſtabiles minoris diſtrahere intendat; id cum præſidis authoritate expedire oportet.

Tamen ſecunda opinio eſt recepta, decretum iudicis non requiri. *Ita*
3 *Azzon. in d. tit. de bonis, quæ liberis num.* 11. *ver. nec puto*, ſequitur eum *Bald. in l. præſes* 1. *quæſt. Fulgoſ. nu.* 2. *Paulus nu.* 5. *Alex. num.* 7. *Curt. ſenior num.* 14. vbi de communi teſtatur *Iacob. num.* 8. *Alciat. num.* 16. inquiens receptam eſſe opinionem *Azzonis, Curt. iun. Mend.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Padilla in d. l. præſes num.* 23. ſic fuiſſe deciſum teſtatur *Pinellus in l.* 1. *par.* 3. *num.* 21. *C. de bonis maternis*, infiniti propè authores hãc opinionem amplectuntur, quos adducit, & ſequitur *Tiraquell. in l. vnquam in princ. num.* 28. *C. de reuocandis donat.* quibus *additur Couarr. in lib.* 1. *variar. reſolu. cap.* 8. *n.* 5. *Gomes in legibus Tauri*, *l.* 48. *num.* 18. *Gaillus in lib.* 2. *pract. obſeru. obſeru.* 2. *Minſyng. ſupra allegatus, Affli. in dec.* 343. *n.* 1. *Franchis in dec.* 665. plures adducit, & ſequitur *Glizennius de præſcript. par.* 3. *num.* 70. *Lopez in l.* 24. *tit.* 13. *p.* 6. *Gloſſ.* 5. *Paſch. de viribus patriæ poteſt. par.* 1. *cap.* 2. *nu.* 7. *vbi alios allegat.*

Hæc recepta ſententia confirmatur, primo *ex text. in l. final. §. ſin autem æs alienum C. de bonis, quæ liberis*; vbi licet bona minoris abſque decreto alienari poſſint *l. æs alienum, cum ibi notatis C. de prædijs minorũ.* Licitũ tñ eſt patri, vel auo, vt legitimus adminiſtrator, ex aliqua vrgenti, vel probabili cauſa eius bona alienare. igitur cum ibi nulla neceſſitas adeundi iudicem

cem pro decreto imponendo parenti imponatur prætorem adire non tenetur. *in l. quæ ſub conditione, §. finali, ff. de cõd. inſt.*

Secundò, additur *tex. in argumentum in l. final. ff. de rebus eorum*, vbi ſi tutor, alicuius rei, patris pupilli permiſſu, alienationem faciat, iudicis decretum non requiritur: Igitur multò minùs prætoris authoritas, cum pater ipſe diſtrahat.

Tertiò ſuffragatur *tex. in §. ſi quis in nomine, Authen. de Eccleſ. tit.* vbi cum Epiſcopus ſit pater pauperum, quaſi legitimus adminiſtrator, res immobiles ſine decreto alienare poteſt.

Et ad iura adducta per Salicetum, vnà cum Iaſone reſpon. Salicetum non benè percepiſſe Azonis dictum, nimirum iura per ipſum allegata, procedunt quando
4 pater eſt tutor, vel curator filij emancipati, quia tunc in alienatione bonorum ipſius filij iudicis decretum, & cauſæ cognitio requiritur, ſed quãdo parens eſt legitimus adminiſtrator rerum liberorũ, prout eſt, quando in poteſtate reperiuntur, hoc neceſsè non eſt, nam abſurdum eſſet ſi patria poteſtas, quæ naturalis eſt, amplus non poſſit, quã tutoris authoritas, vt aduertit Lopez vbi ſupra. Sicque diſcriminis ratio eſt, nam ipſa patria poteſtas naturalis eſt tutoris verò ciuilis, *l. 1. ff. de tut.* tùm quia non habet vſufructum in bonis filij emancipati, at ſecus in bonis filij in
5 poteſtate exiſtentis *d. l. cum oportet*; tùm quia pater legitimus tutor, ante litis conteſtationem procuratorem conſtituere non poteſt, ſed attorem conſtituit, ſed legitimus adminiſtrator, ante, & poſt litis conteſtationem procuratorem conſtituit, *Bart.*

Digitized by Google

Bart. & alij communiter, reprobata ibi *Gloſ. in l. 1. C. de bonis maternis*, de communi teſtatur *Padill. in d. l. præſes nu. 24.* tùm quia pater legitimus administrator inuentarium conficere non tenetur, & ſi de equitate aliquam bonorum deſcriptionem facere teneatur, *Paſcale, & Caſtill. vbi ſupra.*

Et hoc ex abundanti, dictum fuit, quoniam aſſignatario mihi facta fuit in fructibus, ſicque immobilibus, & non inſtabilibus.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſa ratificatio per procuratorem, non eſt neceſſaria, quando conſtat de mandato.*

2 *Contrahens vti procurator, & promittens facere ſe ratificare; exibendo mandatum, alia ratificatio principalis nõ eſt neceſſaria.*

3 *Habens mandatum generale, mandatum adſoluendum quoque intellegitur.*

4 *Clauſula rati, in mandato adiecta ſupra vacua eſt.*

5 *Promiſſio rati, non in fauorem ratificantis, ſed in fauorem creditoris cenſetur adiecta.*

6 *Ratificatione promiſſa non ſequuta, non per hoc annullatur actus.*

7 *Si actus annullatur, cum aliqua ſollemnitas non interueniat, in tantum annullatur, in quãtum conſentiat ille in cuius fauorẽ ſollemnitas introducitur, vt actus valeat.*

8 *Minor poteſt contractũ alias inualidum in ſuũ fauorem approbare.*

9 *Epiſcopus poteſt approbare actum inualidum, ſi in fauorem Eccleſiæ actus ille annullatur.*

10 *Emphyteucarius alienãs rem emphyteoticam ſine conſenſu directi domi-*

mini, in tantum amittit, in quãtum dominus voluerit.

11 *Teſtamentum patris, in quò filius eſt præteritus redditur nullũ, ſed intelligitur, ſi filius voluerit.*

12 *Clauſula irritans in promiſſione ratificationis adiecta, ratificatione non ſequuta actum nõ annullat.*

13 *Si in cõtractu cum duobus celebrato ſit dictũ, vt ſi vnus cõtrahentiũ non conſenſerit, contractu ſit nullus, ſi vnus deinde conſenſerit, poteſt alter dicere, vt contractus valeat.*

14 *Hæres illius, qui ratificare tenebatur actum ratificare poteſt.*

QVAESTIO IV.

An procurator promittens ſui principalis ratificationem, ea non ſequuta invalidetur actus in præiudicium, cum ipſo procuratore contrahentis.

NEque obſtat, ſi dicatur prædictam aſſignationem non à ſupradicto Minico legitimo adminiſtratore, ſed ab eius procuratoribus fuiſſe factam, qui promiſerunt inter certum tempus ſupradicti Minici ratificationem, qui morte prouentus nõ ratificauit, & ſucceſſiuè prætendunt aduerſarij aſſignationem ipſam nullam, & inualidam eſſe.

Nam huic tacitæ obiectioni reſpondetur. Primò, ratificationem ipſam non fuiſſe neceſſariam, ſiquidem quando conſtat de

de mandato, fruſtra ratificatio deſideratur. *Ita Bald. in conſ. 34. in princ. volum. 2.* ibi factum geſtoris ratificari oportet *l. ſi ego ff. de negot. geſto*, ſed ſi mandatum extitiſſet, non eſt opus ratificatione *l. poſſeſſio quoque §. & ſi poſſeſſio ff. de acquirend. poſſeſſ. l. ſi curatore abſente de procuratoribus, & neſcio, quare ſit factus tãtus rumor*, inquit, *Bald. idem Bald. in conſ. 32. eodem volum. 2. in fine, in vlt. col.* quod vbi deficit mandatum, ratificatio eſt neceſſaria *Card. Tuſc. in lib. 6. practicarum concluſionum concluſ. 9. num. 1. nouiſs. Sebaſtianus Hermoneus in repertorio ſententiarum litt. R. nu. 150. verſ. tertio incipit ratificatio non eſt neceſſaria fol. 10.*

Hinc ſingulariter conſuluit *Alex. in conſ. 136.*
2 *volu. 6.* quod, ſi quis vti procurator contrahens, & promittens facere ſe ratificare, exhibẽdo mãdatum alia ratificatio nõ eſt neceſſaria princ[i]palis, *& Bartol. de Boſco in conſ. 38. num. 1. & 2.* inquit, hoc ad cautelam inſeri in mandato, vnde abundans cautela non nocet.

Sed miror, quare ſupradicti patres, & præſertim *Baldus* proximè allegatus, qui omnia ſciuit, & nihil ignorauit, vt in ore omnium eſt, textum expreſſum, & qui noſtrã quæſtionem in terminis decidit, non allegauit nimirum *in l. ſi procurator, 6. in ordine, ff. de cond. indebiti, ibi cum quis procuratorem rerum ſuarum conſtituit, id quoque mãdare videtur, vt ſoluat creditori, neque poſtea expectandum ſit, vt ratum habeat.*

Due igitur ex illo textu concluſiones deſumuntur, vt aduertit nouiſs. ibi
3 *Godofredus in noua gloſa.* Quarum prima eſt, vt pro

curator generale mandatum habens, mandatum quoque ad ſoluendum intelligitur, ſed in procuratione facta à prædicto Minico procuratoribus, in ſpecie mandatum fuit ad ſoluendum creditoribus.

Secunda concluſio, vt procurator ſequens man-
4 datū, quod facit, ratū ꝑ ſe eſt, neque alia indiget ratihabitione, vnde notant *ibi Angel. Paulus, & Iaſ. & poſt omnes Dionyſius Godofredus, clauſulā rati in mandato adiectam ſupervacuam eſſe, cum tacitè intelligatur.*

Augetur conſideratio in illa *l. ſi procurator,* [illegible] per procuratorem ratihabitio domini fuit promiſſa, vt probant verba ibi poſita, neque poſtea expectandum ſit, vt ratum habeat, ſicque expectari dicitur illud, quod antea fuit promiſſum, *vt in c. 2. de conceſſione præbendæ.*

Secundò reſpondetur, dato ratihabitionem non per hoc ſequitur, aſſigna-
5 tionem prædictam annullari, ſicque clauſula prædictę ratificationis domini in mandato adiecta, non in fauorem ratificantis, ſeu debitoris adijcitur, ſed creditoris, vt apertè probatur in *d. l. ſi procurator*, iuncta doctrina Angeli, ſicque hoc probat ille textus in illa particula, neque poſtea expectandum ſit; vbi *Angel. ibi num. 1. ver. ſed ſequitur per hęc verba ſequitur in clauſula, nec poſtea expectandum, diligenter nota, quod, vbi procurator explicat, quod habet in mandatis, numquam deſideratur ratihabitio domini, & ideò ſi contrahens, vel alium actum gerens cum procuratore peteret à Domino, vt ratificaret, actum, nō debet audiri; hęc Angelus.* Vnde apertè deſumitur ratificationem domini in geſtis per procuratorem in fauorem nō

ra-

Digitized by Google

ratificantis requiri, ſed ſed cum eo contrahẽtis, [illegible] enim reſciſſionis, & nullitatis contractus appoſitę intelliguntur in fauorem adimplentis, & ad incommodum contrafacientis *cap. potuit, vbi Innocent. de locato magiſtraliter, Anchar. in conſ.* 141 *poſt num.* 4. vbi in præcedentibus numeris infinita ad hoc adducit iura,

6 vnde ſequitur, quod non ſequuta ratihabitione, [illegible] per hoc actum in fauorem creditoris celebratum, annullari debet, nimirum in eius fauorem introductum, in odium retorquæretur, contra *text. in l. quod fauore C. de legibus*, & introducta in augumentum; diminutionem operetur contra *tex. in l. leg. gener. ff. de leg. præſtandis Surd. in deciſ.* 44. *num.* 8.

7 Secundò, confirmatur ex illa recepta Doctorũ concluſione, vt quando actus annullatur, quia certa ſollemnitas à iure, vel partium conuentione ſtabilita, non interuenit, & hoc in fauorem alicuius, valet actus, ſi ille in cuius fauorem fuit introducta ſollemnitas conſentiat, vt actus valeat *Bart. in l.* 1. *§. ſed ſi filius, ff. de legat.* 2. *Iaſon in l. cum hĳ §. cum tranſactione ff. de tranſactionibus, & in l. de poſth. C. de bonorum poſſeſſ. contra tabulas l.* 2. *in* 5. *notabili C. de iure emph. Anch. in d. conſ.* 141. *Tiraquell. in l. connubial. Gloſſ.* 8. *n.* 93. *cum pluribus ſequent. & in l. ſi vnquam in verbo reuertatur num.* 10. *C. de recuſandis donat. concordantes adducit Surdus in dec.* 70. *nu.* 24. *verſ. & eſt regulare, Putius in deciſ.* 8. *&* 36. *lib.* 2. *Dauid Doring. in Bibliotheca I. C. lit. A. in verbo actus, n.* 41. *vbi per verba, actus inductus fauere alicuius, quando annullatur talem habet conditionem annexam, ſi ſcilicet voluerit is*

Digitized by Google

cuius fauore agitur, *Galerius de authoritate legati à latere lib.* 3. *nu.* 203. *Philippus in cap.cum Bertoldus de re iudicata,* Do*ctores in l.* 2. *C. de iure emphitheot. hactenus Doringius, Matth.vbi latiſſimè addentes in ſingulari* 155.

Hæc ſingularis doctrina, & recepta concluſio
8 probatur. Primò, *in l.cum interdicta C.arbit.tut.* vbi minor poteſt contractum alias inualidum, & factũ ſine ſollemnitate approbare, & aduerſarium cõpellere, vt adimpleat, hoc idem probatur *in l.Iulianus* §. *ſi quis colludente, & ſequenti ff. de contrahenda empt.* per quæ iura dixit *Bald.in d. l.interdicta*, vt contractus nullus, in fauorem alicuius ipſe approbare poſſit, concordantes adducit *Tiraquel. in d.Gloſ.*8.*poſt nu.*41.

Secundò ex textu in *cap.ſi qua de reb.* vbi glo-
9 ſa, & communiter Doctores 12. *q.* 2. vbi ſi Eccleſia abſque Epiſcopi conſenſu prædium alienauerit, poterit Epiſcopus ſtare conuentioni, & compellere partem, vt adimpleat, & licet iura prædicta loqui videantur in perſona priuilegiata, tamen generale eſt in omnibus perſonis in quorũ fauorem actus annullatur.

Probatur primò, *in l.* 2. *in verſ.volenti, vbi Gloſa, & communiter Doctores C.de iure emphyt. & in l.*2. *ff. ſi ager. vectigal. vt emphyteoticarius petatur*, per quæ iura inquit, ibi Bartol. quod licet emphyteuta per alienationẽ rei emphyteot. non ſollẽ-
10 niter factam rem emphyteoticam amittat, tamen hoc intelligitur, ſi directus dominus voluerit in cuius fauorem hoc fuit introductũ, latè hoc corroborat *Tiraquell. in d. verſ.reuertatur nu.*10.

Secundò, cõfirmatur ex

tex.

Digitized by Google

tex. *in l. filio præterito, vbi gloſ. & omnes ff. de iniuſte rupto, irrito facto teſtamẽto, & in l. maximum*, §. *ſancimus, C. de liber. præt.*

11 Vbi teſtamentum patris, in quo filius eſt præteritus, tantum redditur nullum, in quantum filius voluerit, quoniam in fauorẽ filij fuit introductum, latiſſimè de hoc *Iaſon.* & reliqui repetentes *in d. l. poſthumo, Tiraquell. in d. verſ. reuertatur, num.* 13. *& in d. gloſ.* 8. *n.* 91.

Quæ recepta ſententia extenditur primo, ſi

12 ſit adiuncta clauſula decreti irritans actum ſi ratificatio non interuenerit, nã clauſula prædicta, tunc demum nullitatem operatur, ſi, is in cuius cõmodum poſita eſt velit. Ioannes Andreas, Dominicus, & alij communiter *in c. de præbendis* concordantes adducit, & ſequitur *Tiraquell. in d. gloſ.* 8. *num.* 95. *Regius Conſiliarius Merlinus in libr.* 1. *controuerſ. forenſ. cap.* 21. *num.* 23. vbi in hoc etiam allegat *Sarmient.* quibus adde *Puteum in dec.* 8. vbi inquit ſic in R*ota* R*omana* fuiſſe deciſum, *Card. Tuſcus in lib.* 1. *practicar. concluſ. litt. A. concl.* 145. *num.* 9. *Dauid Doringus, vbi ſupra num.* 39.

13 Secundò extenditur, vt ſi in contractu adiunctum ſit, vt ſi vnus contrahentium non conſenſerit, cõtractus ſit nullus. Si vnus deinde conſenſerit, nihilominus poſſit alius ſtare cõuentioni, & compellere aduerſarium, vt adimpleat, ita ſingulariter concludit *Anch. in d. conſ.* 141. *vbi Felin. & Dynum* adducit, quam doctrinam *Tiraquell. in d. gloſ.* 8. *à num.* 96. *valdè extollit.*

Sequitur ergo, quod dum pactum prædictum in aſſignatione redituũ, nimirum ratificatio Minici intra certum tempus interueniat, in meum fa-

uorem

uorem ſit appoſitum, non eſt in voluntate diuerſo-riorum dicere contractum nullum eſſe, ſed in mea declarare validitatem, vel inualiditatem.

Et dato pactum prędictũ in fauorem ipſius Minici, & aliorum de Macario fuiſſe appoſitum, tamẽ iam pactum eſt adimpletum, & ratificatio interuenit, nam licet ipſe Minicus morte præuentus adimplere non valuerit, fuit tamen ab ipſius hæredibus ratificatam, quoniam defuncto Minico, Petrus Macarius iunior, qui eo tempore maior erat, tàm proprio nomine, & hæreditario, quàm curatorio, contractum ratificauit. Imò, & quatenus opus eſſet mediante decreto iudicis de nouo reditus ipſos pro extinctione mei crediti aſſignauit, vt ex inſtrumento in actis producto apparet.

Eſt igitur, receptiſſima Doctorum ſententiam; vt ſi deceſſerit is, qui ratifi-
14 cationem facere tenebatur, hæres ipſius ratum habere poſſit, *l. ab eo, vbi Bald. C. de negotijs geſtis, l. ſi ſine, §. ſi procuratori, ff. rem ratam haberi Dynus in cap. ratum de regulis iuris in 6. & in conſil.* 15. *Bart. in l. bonorum, ff. rem ratã haberi, vbi Menoch. in addit.* adducit *Alciatũ, Dec. & alios, Alexãd. in l. qui in prouincia, num. 7. ff. ſi certum petatur, Ang. in conſ.* 161. *Card. Tuſc. in lib. 6. pract. concluſ. in cap. ratificatio concluſ.* 10 *n. 8. Hermoſilla ad Gregorium Lopez in l. 48. tit. 5. par. 5. gloſſ. 1. nu. 3. f.* 215. magis in ſpecie, *Alexand.* omninò videndus *in cõſ. 136. vel 6. poſt num. 1. ibi, vel tenetur facere, quod dictus Comes Vgo, ſeu eius hæres, tantum habeat, & nu. 2. propè finem, vel facere per hæredem Comitis Vgonis ratificari,* ſicque in caſu, in quo *Alexan.* ibi conſuluit expreſ-

preſsè ratificatio Comitis Vgonis erat promiſſa, & tamen concludit, mortuo Comite Vgone promiſſum adimpleri, ſi ratificatio hæredum interueniat.

SVMMARIVM.

1 *Filius minor ſe obligans pro parte liberando à carceribus, reſtitutionẽ in integrum non habet.*

2 *Minor vtens iure communi, reſtitutionem in integrum non habet.*

3 *Minor faciens actum pium, & qualem quiſq; pater familias faceret, reſtitutionẽ in integrũ non habet.*

4 *Minor obligans ſe mortuo patre debita paterna ſoluere, reſtitutionẽ in integrum non habet.*

5 *Mulier obligans ſe mortui debita meriti ſoluere, beneficium Velleiani non habet.*

6 *Subleuatur anima defuncti, quando æs alienum per hæredem ſoluitur.*

7 *Minor eſt obligatio filij reſpectu patris, quam vxoris reſpectu mariti.*

8 *Licet quis pro debito alterius non poſſit ſe obligare ad carcerem, tamẽ filius poteſt ad hoc ſe obligare pro patre.*

9 *Quod ampliatur, vt ad hoc non ſit neceſſe filio minori dari curatorem.*

10 *Ampliatur etiam, quamquam pater non reperiatur carceratus, ſed immineat periculum carcerationis.*

11 *Ampliatur tertio, ſiuè pater ſit carceratus prò cauſa ciuili, ſiuè pro criminali.*

12 *Ampliatur quarto, ſi filius dicat aliquam rem in ſuo poſſe habere pro liberando patre à carceribus.*

QVAE

Digitized by Google

QVAESTIO V.

An filius minor obligans ſe pro patre, ex capite reſtitutionis in integrum, obligationem annullare valeat.

EX alio capite intendunt aduerſarij aſſignationem mihi factam annullare, nimirum ex capite reſtitutionis in integrum, quoniam in bonis minorum aſſignatio ipſa facta fuit.

Sed reſpondetur vanam, & puerilẽ eſſe prætenſionem, ſi quidem, vltra quod aſſignatio prædicta iuridicè ab auo legitimo adminiſtratore fuit facta, & deinde à Petro Macario iuniore curatore, & mediante decreto Iudicis confirmata, & nouiſſimè à Paulo Macario, tàm proprio, quàm curatorio nomine ipſius Patris Franciſci.

Obſeruandum erit aſſignationem ipſam pro ſolutione debiti paterni, & auerni, & in vtilitatem, & alimentationem ipſorum minorum factam eſſe, vt inferius demõſtrabimus: & ſucceſsiuè nullam in integrum reſtitutionem competere, recepta eſt

1 enim, Doctorum concluſio, vt quando filius pro liberando patre à carceribus obligatur, nullam ipſi reſtitutionem in integrum competere. Ita *Aret. in l. 1. in 2. notabili C. de filio familias minore, & ibi Salic. in fine, Caſtrenſ. nu. 2. idem Caſtrenſ in conſ. 52. in fine vol. 2. Aſſli. in Conſt. Regni minorum iura num.* 18. *Riminal. ſenior in conſ.* 77. *n.* 16.

*nu.*16. *Marant. in tract. de multipl.alien.num.*30. *Gratian. in lib.* 1. *diſcept. forenſ.cap.* 108. *num.*41. *Ant.Gomez variarum reſolution. lib.*2.*c.* 13.*n.*19. *Moned. Lopes*,& alij,quos adducit, & ſequitur *Palaez de maioratu par.* 4. *q.*1. *limit.* 4. *num.* 5. *&* *num.*19. cum pluribus ſequentibus,*Conſ. Paſchal.* inquiens ſic fuiſſe deciſũ *in tract. de viribus patriæ poteſt.par.* 1.*c.*6.*nu.*123. *Mauſ. in tract. de cauſis exequutiuis ampl.*10. *nu.* 27.*Reg. Conſil.Merlin. in lib.*1. *controuerſ. cap.*39. *num.*17. *Ant. Fab.in ſuo C.lib.*2. *tit.*14. *diffinit.* 1. ſic etiam fuiſſe deciſum in Rota Romana,teſtimonium facit *Lodouiſ. deciſ.* 120. *Stephanus Gratian. in d.cap.*108. *n.*43.

2 Hæc recepta ſententia confirmatur;primò, nam quando minor vtitur iure communi, & facit illud,quod à lege permittitur,reſtitutio in integrũ non datur *l.fiuli C de in integr.reſt.* Sed filius minor patrẽ carceratum,vel ab hoſtibus captũ liberare tenetur,imò de neceſſitate ad hoc cõpellitur, aliàs à patre exhæredari poteſt, & alimẽtis priuari,§. *aliud quoque capitulum auth. vt cum de appell. cognoſ. Caſtrenſ.in d.conſ.*52. *in fine, vol.*2. *Afflict.in dec.*308. *n.*25. *Ant.Enrig.de fideiuſ.c.*7. *à num.*356.*Merl.in dicto cap.*39.*num.*16. igitur.

3 Secundò, veriſſimum eſt iuris aſſumptum, minorem facientem actum pium, laudabilẽ,& qualem quiſque pater familias faceret, in integrum reſtitutionẽ non habere, *l.verum §.ſciendum,ff.de minor. d.l.fin. latè Odus de reſt. in integrum q.*23. *ar.*12.*num.*52.*&* 54. & alij omnes ſupra allegati, diximus in ſecundo reſponſ. *numer.* 24. ſed actus pius, & laudabilis eſt liberare patrem à carcere,

cere, vel ab hoſtibus captum redimere, vt in *in d.§ aliud, & Doctores & ſupra allegati*, fortius laudabilis actus eſt liberare animam partis poſt eius mortem ſoluendo æs alienum creditoribus, vt vna cum *Præſide de Franchis, Gaballo*, & alijs inferiùs dicemus.

4 Hæc recepta ſententia ampliatur primo, etiam, ſi filius mortuo patre, ex ſe obligauerit debita patris ſoluere, nam ad hoc nulla reſtitutio in integrum datur, quoniam in hoc caſu patris honor dicitur cauſa neceſſaria, & vtilis filio, vt bene conſiderauit *Rota Romana apud Martinum Andream in deciſ. Rotæ 29. num. 9.* & hoc ne poſt mortem fraudoloſus detegatur pater, *vt aduertit Mart. Andr. in d. num. 6.*

5 Hæc prima ampliatio, confirmatur ex optima *deciſ. S.C. Neapolitani penès francum 237.* vbi mulier mortuo marito ſe obligauit, debitum creditoribus mariti ſoluere, & per S.C. fuit deciſum, nullum Velleiani beneficiũ mulieri competere, ea potiſsimum ratione, nam ſi mulier vt maritum à carceribus liberet rem dotalem alienare, & ſe obligare poteſt *l. quãuis ff. ſolut. matrim.* à fortiori, vt liberet animam mariti, quoniam inquit *text. in §. ſi vnum ex prædictis verſ. ipſum quoque auth.* vt cum de appellatione cognoſcitur, ſubleuari animas defunctorum, per ſolutionem æris alieni, *tex.* iſtum adducit *Franchus* in ſupra allegata *dec. 137. n. 1. cum ſeq. Petrus Gaballus in conſ. 2. num. 4. volum. 1. Paſchal. de viribus patriæ poteſtatis par. 5. cap. 5. nu. 18.* 6

Sequitur ergo, quod ſi mulier, ſe obligando pro marito poſt mortem ad

7 exonerationẽ cõſcientiæ

ipſius

ipſius mariti, Velleiano non iuuatur, tantò minùs filius minor beneficio reſtitutionis in integrum, quoniam maior eſt obligatio filij reſpectu patris, quam vxoris erga maritum, *Diuus Thomas in 2.2. q.26. ar.11. & in 3. ſententiarum diſt.29.q.7. ad 5.Garſia, & Corduba,* quos adducit, & ſequitur *Surdus de aliment. tit. 1. q.95.* hoc eſt quoniã natura ad hoc faciendum filium compellit, à quo genitus, & alitus eſt. & ad illud Sac. Scripturæ, relinquet homo patrem, & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, reſpondent ſupradicti patres, procedere quoad communionẽ, & habitationem, non autem, quoad reuerentiam, & ſubuentionem.

Augetur conſideratio, ſi tenet obligatio mulieris, & filij pro liberando marito, vel patre à carcere, eo viuente, à fortiori valere debet eo defuncto, quò in caſu, omnis ſuſpitio reuerentialis, & metus ceſſat, vt aduertit *Frãc. & Gaballus paulò ante allegati.*

Secundò ampliatur, vt ſi licet filio, ſe obligare
8 ad carcerem pro debito patris, quò in caſu iuris diſpoſitio repugnare videtur, quoniã ex ea obligatione ſeruitutis ſpecies inducitur, *vt in l.Titio cẽſum* §.*Titio 2. ff.de cond. & demonſtrat. notatur in l.ob ęs C.de actionibus, & obligat.gloſ.et Doctores in l. alia cauſa,* §.*elegãter, ff. de dolo, et fideiuſſoria obligatio* non valet, ſi aliud in ea contineatur, vel plus, quàm in obligatiõe principali, *l.gracè* §.*illud ff de de fideiuſſor.* tamen filius poteſt obligare ſe in carceribus, donec pater certam quantitatem debitã non ſoluerit, ſingulariter conſuluit *Paulus de Caſtro conſ.52.nu.4. vol. 2. ſequitur Palatius, Ruueus in rubr. de donatia. inten*

virum, & *vxorem* §. 2. *num.* 4. *Paſchal. de viribus patr. poteſt. p.* 1. *c.* 6. *n.* 123 *verſ. et hoc validum eſſe*, & poſt omnes *Peregr. deciſ.* 51. *num.* 6.

Tertiò ampliatur, vt
9 non requiratur, vt filio familias minori curator detur, vt bene conſiderat *Ant. Faber in d. lib.* 2. *tit.* 14. *diffinit.* 2. *poſt ipſum Paſchal. in d. c.* 6. *n.* 123.

10 Quartò ampliatur, vt non ſolum poſſit ſe obligare, vt liberet patrem in carceribus exiſtentem, verum etiam, ſi immineat periculum carcerationis, nam, & in vtroque caſu pietatis ratio verſatur, *Riminal. ſenior in d. conſil.* 77. & ſic fuiſſe deciſũ refert *Ludouiſ. in d. deciſ.* 120. *num.* 9. *Merlinus, Gratus*, & alij proximè allegati.

Quintò ampliatur, ſiuè pater reperiatur carceratus pro cauſa crimi-
11 nali, ſiuè pro ciuili, *Paulus de Caſtr. in d. conſ.* 52. *Ludouiſ. in d. deciſ.* 120. *num.* 8.

Sextò ampliatur etiã, ſi filius dicat debitam pecuniam, vel aliam rem in ſuum poſſe retinere pro
12 ipſorum creditorum ſecuritate, nam in hoc caſu obligatur *Ant. Faber vbi ſupra diffinit.* 3.

Apparet igitur, ex capite reſtitutionis in integrum, non licere Patri Franciſco aſſignationem à ſuis curatoribus, vel parentibus mihi factam annullare.

SVMMARIVM.

1 *Conditio indebiti vendicat ſibi locum, ſiuè agatur de repetendo indebitè ſolutum, ſiuè annullanda obligatione indebiti promiſſi.*

2 *Paria sũt ſoluere, et promiſſio de ſoluendo.*

3 *Titulus digeſtorum, et C. de condit. indebiti receſſit ab aula ſecundum opinionem aliquorum.*

4 Con-

Digitized by Google

4 *Condictio indebiti, non habet locum, quando ex cauſa pietatis indebitū eſt ſolutum.*

5 *Soluens, vel promittens dotem per errorem, cōdictionem indebiti non habet.*

6 *Traditur intellectus ad text. in l. cum his §. ſi mulier ff. de cond. indebiti.*

7 *Fauore piæ cauſæ indebiti repetitio ceſſat.*

8 *Legatum relictū ad exonerationem conſcientiæ multa habet priuilegia.*

9 *Ceſſat repetitio indebiti, qn̄ is, qui recepit eſt verè creditor, licet, qui ſoluit non ſit debitor.*

10 *Conciliatur text. in l. repetit. ff. de cond. indebiti, & tex. in l. 5. C. de cond. indebiti, & in l. ſi pater, §. 1. ff. de condit. indebiti.*

11 *Solutio in dubio potius præſumitur facta nomine veri debiti, quā nomine proprio.*

QVAESTIO VI.

An filius minor ſoluens debita Patris, vel ſe obligans ſoluere, ex capite conditionis indebiti ſolutum repetere valeat, vel obligationem annullare.

NEque licebit, ex alio capite, nimirum condictionis indebiti repetere à me exactum in cōpotum mei crediti à rebus hæreditarijs ipſorum de Macario, neque per condictionem indebiti petere liberari hæreditatem à reſiduo mei crediti-
1 ti. Si quidem condictio indebiti non ſolum vendicat

dicat

dicat ſibi locum, vt ſolutũ indebitè repeti poſſit, ſed etiam à promiſſione indebitè facta debitorẽ liberari, *l. ſi non tranſact. C. de iuris, & facti ignorant. l. ſi qua C. de nũm. pecun. l. indebitam C. de fideiuſſ. l. fin. C. de ſolut. l. final. C. de cond. ex l. qui ſine, ff. de cond. cauſa data, l. penultima §. ſi mulier, ff. ſoluto matr.* magiſtraliter *Alex. in conſ.* 102. *n.* 8. *volum.* 1. *Card. Tuſch. in lib.* 4. *practicarum concl. concluſ.* 84. *nu.* 17. cuius ratio eſſe videtur, quoniã in toto penè iure pares ſolẽt eſſe, dati, & promiſſi
2 rationes, *l. finali C. ad legem falcid. l. ſi patronus, ff. de donat. Dec. in l. vnica num.* 5. *C. de errore calculi*, ſed ille, qui indebitum ſoluit ſolutũ repetit, igitur, idem aſſerendum erit, ſi per errorem promiſit.

Nam reſpondetur; & primò, ſi *Salic. in rub. ff. de cond. indeb. & Alex. in*
3 *conſ.* 83. *in fine volum.* 1. credimus, conditionem indebiti, & titulum digeſtorum, *& C. de conditione indebiti* ab aula receſſiſſe, eos ſequitur *Muta in dec.* 28. *n.* 9.

Secundò reſpondetur, dato indebiti repetitionẽ
4 eſſe in viridi obſeruantia, tamen non vendicat ſibi locũ, quando ex cauſa pietatis indebitè eſt facta ſolutio, quia tunc repetitio non datur *Bal. in l. ea C. de* ~~*paſſione*~~ conditione *indeb. Zabar. in Clement.* 2. §. 1. *num.* 17. *de penitentijs, et remiſſionibus, Rom. in conſ.* 428. *num.* 2. *verbo in propoſito tamen, Card. Tuſch. in d. concl.* 84. *n.* 22 *Card. Albanus in lucubrationibus ad Bart. in l. ſi me putem, ff. de condit. indeb. Bald. Nouell. in tract. de dote p.* 1. *priuil.* 44. *Andr. Clũd. de condict. indebi. c.* 4 *n.* 88. *Petrus Glizennius in rubr. C. de cond. indeb. nu.* . . *Sebaſt. Hermold. in repertorio ſententiarum tom.*

Digitized by Google

tom. 2. *lit. I. nu.* 390. *verſ. ſecundo, Muta in dicta decif.* 28. *num.* 11. *Petrus Nicolaus Motius in tract. de contract. in tit. de cond. indebiti col.* 2. *num.* 9. *Tiraquell. in tract. piæ cauſæ priuileg.* 119. & 175.

Hæc recepta ſententia apertè probatur, *in l.*
5 *cum is, §. ſi mulier, ff. de cond. indeb.* mulier enim in illo textu, cum in opinione eſſet, vt crederet ſe ꝑ dote puellæ obligatã eſſe, dotem pietatis officio functa, dotem puellæ dedit, ſed deinde apparuit, ſe ad dotem nõ obligatam, inquit Iulianus, mulierem datum, repetere non poſſe, rationem aſſignat, quoniam ſublata falſa opinione, quæ cauſa fuit dandæ dotis, cauſa pietatis ſupereſt ex qua ſolutum repetiti non poteſt, pietatis enim ratio efficit, vt indebiti ſoluti ceſſet repetio.

Et erit obſeruandum pro vera intelligentia dicti *§. ſi mulier*, ibi, dotis cauſam piam eſſe, non
6 ex ſe, ſed ſi à matre, vel ſorore, vel alia coniuncta perſona ſoluta fuerit, vt aduertit *Dionyſ. Godofred. in d. §. mulier*, & *in noua gloſſa*, vnde inquit ex authoritate *Cuiac. §. ipsũ mulier, incipere debere, mater*

Si hoc eſt, quæ maior pietas poteſt conſiderari in patre reſpectu filij, & in filio reſpectu patris, quæ in caſu noſtro verificatur: dum debitum ab ipſis de Macario, fuit ſolutum, & ad ſoluendum ſe obligarunt ad exonerationẽ conſcientiæ parentum, & vt ipſorum animam liberarent, vt conſtat ex ijs, quæ in præcedenti quæſtione dixi.

Augetur reſponſio, ſi fauore piæ cauſæ inde-
7 biti repetitio ceſſat, à fortiori in caſu noſtro, in quo fuit facta ſolutio, & obligatio ad exonerationem conſcientiæ, &, vt ani-

anima parẽtum ſubleuetur, quæ cauſa quid ſpecialius, & fauorabilius cęteris pijs relictis cõtinet, *Andreas de Iſernia in cap.1.num.8.verſ. quid ſi an agnatus*, quem adducit, & ſequitur *Ruſticus in l.cum aures lib. 2. cap.3. num.9. & 33. & nouiſſimè dominus Io. Maria Nou. olim Auditor meus in tract. de malè ablatis.*

Hoc patet in pluribus vt conſtat ex ijs, quæ plena manu ſcripſerunt *Ruſticus in d. c.3. Carroſ. in deciſ.* 7. & eruditiſſimus, elaborioſiſſimùs *Dominus Nouarius in ſupra allegato tract.* præſertim, nam licet fauore pię cauſæ, legitima filiorum non
8 minuatur *l. ſi qua mulier C.de Sacroſ. Eccleſ.c.fin. 17.quæſt.fin.* tamen legatum relictum ad exonerationem conſcientiæ, legatimã ipſam minuit, *Bald.in l.final. num.*22. *C.ſi à non comp.iud.* Ang. *Salic.* & alij plures, quos adducit, & ſequitur *Ruſticus in d.c.3.n.7.*

Tertiò reſpondetur, dato in difficultate, de qua agitur ceſſare pietatem, & ſuccesſiuè, indebiti cõdictionem ſibi locum vendicare, tamen adhuc ceſſat repetitio, nam inter alios caſus, qui
9 plures ſunt, in quibus indebiti repetitio non datur, ille eſt præcipuus, quando is, qui recipit ſit verè creditor, licet ab eo receperit, qui debitor nõ erat *l.repetitio ff. de condit. indeb.* cuius verba hæc ſunt, *repetitio nulla eſt ab eo, qui ſuum recipit, tàm ſi ab alio, quàm verè debitore ſolutum eſt.*

Et licet aduerſari videtur *text.in l.*5.*C. de cond. indeb.& in l.ſi pęnę,* §.1. *ff.de condict.indeb.* vbi ille, qui ſoluit repetit, & ſi alius creditoribus ſit obli
10 gatus, & plures traduntur concordiæ, vt conſtat his, quæ plena manu ſcripſit *Cartagenua legũ con-*

conciliat. & vnam inter aliam, tradit *Petrus Stella in repetitione d. legis repetitio*, & in eo verſatur, *vt tex. in d. l. repetitio intelligatur*, vt non detur repetitio, quando quis, quod ſuum eſt repetit; ideſt illud cuius eſt dominus, nec refert, quò nomine, aut à quò recipiat. Sed *text. in d. l. 5. §. 1.* intelligitur, quando creditor recipit rem debitam, ſed ab illo, qui non debet.

Sed hæc concordia *Petri Stellę* cõfunditur ex verbis eiuſdem *l. repetitio*, ibi tamen, ſi ab alio, quã à verò debitore ſolutũ eſt ſed nomẽ debitoris cõuenitur rei debitæ actione perſonali, non autem rei, quæ noſtra eſt.

Hinc ſingulariter ſcriptum reliquit *Bald. in l. cum fideicommiſſum C. de fideicom.* vt ſi creditor ſuis debitoribus liberationem reliquit, non contineãtur, qui res proprias teſtatoris poſſident, contra quos reiuendicatione agendum eſt, *l. Aur.* §. *Mæuia, ff. de liberat. legat.* vnde meritò Stella reprobatur per Donellum infra citandum, & eruditè per Zaſium in apologia, quam ad hoc, aduerſus *Petrum Stellam edidit*.

Vnde communis doctrina, & concordia eſt illa q̃ per *Gloſam* traditur in pluribus locis, nimirũ *in d. l. ſi pęnæ, §. 1. de cond. indeb. vbi Bart. & Alex. in addit. ſeu ſummario, ibi Alber. Paulus de* Caſtro, *Angel. Iaſon, & alij, Gloſ. in l. ſi à patre C. de cond. indeb. in l. de hæreditate C. de petitione hęredi. gloſ. in l. qua vtiliter* §. 1. *ff. de negotijs geſtis, in l. in ſumma §. final. in verb. indebitum, ff. de cond. indebiti*, inquiunt *Gloſa*, & *ſupra allegati Doctores*, aut .n. is, qui ſoluit, quod alius debet, ſuo nomine ſoluit, & tunc repetitio compe-

tit, & verus debitor non liberatur, & in his terminis loquitur *tex. in d.lege ſi pęnæ §.1.in d.l.in sũma §.finali,in l.ſi à patre* C. *de cond.indeb.in l.ſi quid poſſeſſor ff.de pet.hæred.& in l.eum qui §.de pecul. 2. ff.de ſolut.*

Aut enim, nomine veri debitoris ſoluit,ſeu veri debiti, & in hoc caſu ceſſat repetitio, & in his terminis procedit *text.in d.l.repetitio,* & alia iura ſupra allegata: hanc receptam diſtinctionem ſequitur Zaſius in ſupra allegata apologia, vbi propè finem de communi teſtatur *Cuiac.in lib.*8 *obſeruationum cap.*8. *Donellus in lib.*14. *commentariorum iuris ci3. Petrus Ghizzennius in rubr.* C. *de cond.indeb.n.*27.*Mozzius vbi ſupra num.* 10. *& ſeq. Andreas Clud. de cond indeb.cap.*1.*n.*38 *& cap.*4.*num.*95.*Vnnius in lib.* 3. *variarum reſol. tract.*3.*par.*2.*q.nona Vlteus Borchores, Boraſten, Barius,& alij plures,quos adducit, et ſequitur Ioannes Baptiſta* Appreſtus *in §.his quoque nu.*38.*inſtit. quibus modis contrahit. obligatio.*

Diſcriminis ratio eſt, in primo, & ſecundo caſu, nam vt debitum dicatur, duo copulatiuè requiruntur, nimirum vt vnus ſit, cui aliquid debetur,& alius, qui debet. Igitur,in primo caſu,ſi quis ſoluat ſuo nomine,quod non debet,licet illi, qui verè creditor eſt ſoluatur, indebitum eſt, & ſucceſſiuè datur repetitio.

Secundò verò caſu, quando quis nomine debitoris,ſeu veri debiti ſoluit, prout eſt in controuerſia noſtra, dum debitum nomine veri debiti Gaſparis Macarij per illos de Macario fuit ſolutũ,quod de iure fieri poteſt ſicq; permittitur,vt quis quod alius debet ſoluat, etiam

inuito

inuito debitore. *l. ſoluendo ff. de negotijs geſtis l. ſolutione, et l. ſoluere, ff. de ſolut.* vnde habetur equè, ac ſi à debitore creditori eſſet facta ſolutio, & ſucceſſiuè debitor liberatur, & repetitio ceſſat.

Neque obſtat, ſi aduerſus hanc Doctorum recõciliationẽ opponatur de generalitate dictæ legis repetitio[illegible] indiſtinctè, & generaliter loquentis, nã reſpondetur, legem quãtumcunque generalem, reſtringi, ſeu limitari ex ratione iuris manifeſta *l. cum pater §. dulciſſ. ff. de legatis 2,*

Hæc recepta ſententia ampliatur, vt in dubio ſolutio, potius nomine veri debitoris, ſeu debiti, quam proprio facta intel-
11 ligatur, & ſucceſſiuè repetitionẽ non dari *Bart. Angel. Caſtrenſ. et alij in d. l. ſi pęna §. 1. Mozzius vbi ſupra num. 11.*

Deſumitur ergo, quod dum ſolutio à ſupradictis deMacario mihi creditori nomine debitoris, ſeu veri debiti ſit facta, omnis çeſſat repetitio.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia numerata patri et in alimentationem filiorum verſa, ab ipſis filijs diuitibus repeti poteſt.*

2 *Pater pauper filium alere non tenetur.*

3 *Filius alitus pecunia mutuata patri, ex pecunia creditoris, dicitur effectus locupletior.*

4 *Res vnius iacta de naui, cauſa leuandæ nauis, ab illis, qui habeat res ſaluas in naui, peti poſſunt.*

5 *Pecunia mutuata procuratori, et in vtilitatem domini verſa à domino, peti poteſt.*

6 [illegible]*ſi impeditus ſoluendo non ſit, contra principalem debitorẽ actio datur.*

7 *Pecuniam numeratam*

marito, et verſam in vtilitatē vxoris, vxor diues ſoluere tenetur.

8 *Diſpoſitiones, vt ſupra poſita ampliātur, etiā ſi pecunia non ſit verſa pro alimentis, ſed pro alijs neceſſarijs.*

9 *Secundo ampliatur, etiā ſi filius nō ſit hæres patris.*

10 *Ampliatur tertio, ſi pater non accepit pecuniā in mutuo, ſed merces emit, et vendidit, et in alimenta filiorum conuertit.*

11 *Quarto extenditur, vt creditores nō teneātur probare pecuniam eſſe verſam in alimentationem filiorum, et explicatur, quomodo hoc intelligatur.*

QVAESTIO VII.

An filius diues teneatur ſoluere pecuniam mutuatam patri pauperi, ſi ex pecunia ipſa filius ſit alitus.

VLterius, ex alio probatur, pecuniam mihi ſolutam, nullo modo poſſe dici indebitam, etiam reſpectu ipſorum ſoluentium, ſi quidem pecunia à me ſupradicto Gaſpari diuerſis temporibus mutuata, ad alimentationē, & alijs neceſſarijs ipſorū Pauli, & Frāciſci fuit ver-
1 ſa. Vnde receptiſſima Doctorum ſententia ſuccedit, pecuniam mutuatā patri, & in alimentationē filiorum verſam, ab ipſis filijs, qui bona materna, vel aliunde quæſita habent, ſoluendam eſſe. *Bart. per illum text. in l. his ſolis ff. de cond. indeb. et ibi Ang. num. 2. Iaſon n. 25.*

Digitized by Google

num. 25. idem Iaſon in l. cum ſeruũ in principio ff. de cond. indeb. et l. ſi me, et Titium ff. ſi certum pet. Plat. in l. vxorem C. de decurio. lib. 10 Rom. in ſingul. 213. Chrem. in ſingul. 36. Cepol. in Caut. 236. Palat. Ruui. de donat. inter virum, et vxorem in rub. §. 66. num. 6. et ibi addentes in additionibus idem in legibus Tauri l. 61. n. 12. Crotus in l. frater à fratre nu. 9. Gama in deciſ. 366. nu. 6. Surd. de alimentis tit. 8. priuil. 48. à num. 5. et conſ. 367. nu. 28. et conſ. 420. vol. 3. Carot. in dec. 128. Bezz. de inope debitore cap. 1. n. 33. et ſeq. Caſtell. in d. l. 61. Tauri num. 24. Matt. in lib. 5. recõpilationũ tit. 9. l. 3. gloſ. 7. num. 5. et tit. 3. l. 9. gloſ. 4. vbi Azeued. num. 31. inquit fuiſſe deciſum *Corduba in l. ſi quis à liberis* §. *ſi quis ex his num. 83. et ſeq. et nu. 101. vſque ad nu. 115. Barboſ. in l. ſi conſtante num. 52. ff. ſoluto matrim. Ceuag. commun. quaſtion. 723. num. 41. et quaſt. 900. Giurb. in Conſuetudines Meſſanenſes cap. 4. gloſ. 3. nu. 10. part. 1. Gratian. in lib. 1. diſceptationum forenſium cap. 107. à n. 2. et cap. 108. nu. 29. et 713. nu. 6. Aluarez de priuilegijs paupertatis par. 1. quaſt. 48. à num. 8. Ioanne Parlad. in ſes qui centuria differentia 2. §. 2. n. 2. et 3. Petrus Gaballus in conſ. 2. nu. 8. et ſeq. vol. 1. Paſch. de virib. patr. poteſt. par. 1. cap. 6. num. 124. Armoſilla ad Gregor. Lopes par. 5. tit. 1. l. 5. gloſ. 2. num. 6. volum. 1. fol. 36.* Hanc eſſe magis commu nem opinionem, ſic fuiſſe deciſum teſtatur *Flores dias de Mena in add. ad Ant. Gama in deciſ. 186.*

Ad cõfirmationem huius receptæ ſentẽtiæ, adducitur, primo pater pauper, filium alere non te-
2 netur *l. ſi quis à liberis ff. ff. de liberis agnoſcendis*, imò

imò filius tenetur alere patrem. Igitur, ſi in hoc caſu pater alit filium, illud efficit, ad quod alias de iure non tenebatur, & ſucceſſiuè in vtilitatem filiorum pecunia mutuata dicitur verſa,& conſequenter,pecuniam ipſam creditor actione de in rem verſo à filijs repetere poteſt, vt ſingulariter probatur *in l.ei qui §.alio quin* C.*quod cum eo*, *vbi Baldus* inquit,*textum* ſimilem alibi non reperiri.

3 Secundò, dum filius à patre paupere non erat alendus, & ex pecunia patri mutuata ſit alitus, nulli dubium eſt, quod ex pecunia creditoris ſit effectus locupletior. Igitur poterit creditor ab eo repetere, vt optimè probatur *in l.ſi me,et Titium et in l.ſi cum ſeruum ff.ſi certum petatur*, vbi ſi res mea mihi debita ex cauſa lucratiua ad te peruenit, ne cũ iactura mea locupleteris à te condicere poſſum, etiã ſi inter me, & te nullus contractus, vel quaſi interueniſſet, & ex hoc notabiliter ſcriptum reliquit *Cynus* quem refert, & ſequitur *Bald. in l.7.C.de reput.* vt ſi minor aduerſus venditionẽ factam pro ſoluendo debitum ipſius minoris, abſque reſtitutione pretij reſtituatur,poterit emptor ab eius creditore pretium, quod habuit ex cauſa lucratiua repetere *arg.l.fin.ff.de eo per quem factũ erit l.planè 2. huius nominis* §. 1. *ff. de legatis* 1.

Tertiò,accedit *tex. in in l.2.verb.equiſſimum ff. ad l.Rodiam de iactu*. vbi ſi cauſa leuandę nauis
4 merces alicuius ſint iactæ,alij qui proprias merces ſaluas in ea habent, damnum reſarcire tenẽtur;reddit rationem, ibi Iureconſultus, quoniam ęquiſſimum eſt, commune detrimentum fieri eorum,

rum, qui propter amiſſas
res aliorum conſequuti
ſunt, vt merces ſuas ſal-
uas haberent.

Quartò, ſtringit *tex. in*
l. qui ſeruo §. *fin. C. quod*
cum eo, vbi ſi pecunia
5 mutuata procuratori, vel
negotiorũ geſtori in rem
domini verſa ſit, mutuans
aduerſus dominũ actio-
nem habet, ita in propo-
ſito aduerſus filios, dum
pecunia in eorum com-
modum fuit verſa, actio
dirigitur.

Vltimò, ſuffragatur
tex. in d. l. finali §. 1. *ff. de*
eo per quem factum, vbi ſi
6 impeditus non ſoluendo
ſit, contra principalem
debitorem actio datur.

Concluſio ſupra firma
ta, extenditur, primo in
vxore, vt ipſa ſoluto ma-
7 trimonio, ſi bona mariti
non ſuperſint, teneatur de
bonis ſuis debita à viro
contracta ad ipſam, & fa-
miliam alendam ſoluere.
quoniam eadem prorſus
eſt vtriuſque quæſtionis
deciſio, & ratio, vt bene
aduertit *Surd. de alimẽtis*
tit. 8. *priuileg.* 48. *num.* 6.
& omnes Doctores, quos
ſupra in principali con-
cluſione citauimus, lo-
quentes de filio, præſer-
tim *Ioannes de Platea in*
l. vxorẽ C. de decurionibus
lib. 10. *Marius Giurba*
in Conſuetudines Meſſa-
nenſes cap. 9. *gloſ.* 3. *n.* 10.
par. 1. *Zeuaglos commu-*
nes, contra communes
quæſt. 727. *à num.* 45. *vſq;*
ad 94. *Gratianus in d. c.*
107. *et* 108. *in lib.* 1. *diſce-*
ptationum forenſium, &
c. 713. *tom.* 4. [illegible]*lupus*
Caſtil. Bella, Corduba, Gã-
ma, Matthienſis, Azeue-
dus, Robellus, Surd. quos
adducit, & ſequitur *Ga-*
briel Aluares de Velaſco
de priuilegijs pauperum
par. 1. *q.* 48 *num.* 9.

Secundò extenditur,
vt non ſolum habeat lo-
cum pro expenſis à patre
in alimentis ad vitam om
ninò neceſſarijs pro filio
factis, ſed etiam pro factis
ad

Digitized by Google

ad ſtatus conſeruationē, *Ant. Gama in deciſ.* 367. *num.* 6. *Velaſcus, vbi ſupra num.* 10. *Armoſilla in d.gloſ.* 2.*nu.* 9. aſſignat rationem, quoniam honor, & vita in iure equiparantur, *l. iuſta cauſa ff. de manumiſſis vindicta l. iſti quidem* §. *quod ſi dederit ff. de eo quod metus cauſa*; & ex hoc concludunt, vt teneatur vxor in expenſis à marito factis in emendo, ſubſtinēdoq; currū, ſi id, eius conditio depoſcat. *ex Surdo in d. conſ.* 367. *num.* 28.

Tertiò extenditur, etiā
9 ſi filius patris hæreditatē repudiauerit, quoniam obligatio hæc non ex hæreditatis aditione conſurgit, ſed ex eo, quod mutuum illud acceptum à patre in eius vtilitatem eſt verſum, & illius occaſione locupletior factus eſt, *vt ex Cremenes, & Beza concludit Sanchez de matrim. lib.* 9. *diſput.* 4. *num.* 28. *ver. & retenta hac ſententia, quibus adde Armoſillam in d. Gloſ.* 2. *num.* 8.

Quartò extenditur, etiā ſi pater non pecuniam accepit in mutuum, vt filios aleret, ſed etiam
10 ſi merces emptas recipiat, eaſque, vt illos alat, reuendit, nam adhuc pro eiuſmodi debito, filij conueniri poſſunt, *Surd. in d. conſ.* 420. *à num.* 2. *Velaſcus in d. q.* 48. *n.* 13. *Armoſilla proximè allegatus num.* 10. *adducunt tex. in l. ſi ipſa res ff. de eo quod metus cauſa.*

Quinto extenditur, vt creditores, qui mutuarūt pecuniam patri, non teneantur probare pecuniā ipſam in alimentationem filiorum expenſam eſſe, ſed ſatis de hoc conſtare
11 videtur, ſi pater ſit pauper, & redditus tenues, qui ad ſuſtentationem familiæ non ſufficiebant, *ita Surd. in d. conſ.* 367. *num.* 28. *Gama in deciſ.* 267. *nu.* 6. *Muta in deciſ.*

94.

94. num. 33. Armoſilla, paulò ante allegatus numer. 12.

SVMMARIVM.

1 *Salarium creditori debetur, ſi à debitore nomina, & annui redditus ipſi fuerint aſſignata.*

2 *Creditor, cui nomina debitorum, & bona aſſignantur, vt ex reddìtu creditũ exigat, ea colere, & de eis curam habere tenetur.*

3 *Labor non debet eſſe vacuus mercede.*

4 *Salaria regulantur eodẽ modo, vt expenſę, quæ in rebus perficiuntur.*

5 *Expenſę, quæ perficiuntur per hæredem grauatũ in exigendo nomina hæreditaria, inter neceſſarias numerantur.*

6 *Nomina debitorum ab vxore marito data, expenſis vxoris exigi debent.*

7 *Si quis aliquo reſpectu motus, vel neceſſitate coactus obtulit ſe ſeruire alicui ſine ſalario, de iuſtitia, & conſcientia ipſi ſalarium debetur.*

8 *Promittens reficere expenſas, tenetur etiam ad ſalarium.*

9 *Quantitas ſalarij in iure expreſſa non reperitur.*

QVAESTIO VIII.

Vtrum ſalarium creditori debeatur, cui à debitore nomina, & redditus fuerint aſſignati.

REuocatur in dubium, an mihi ſalarium debeatur, & illud, quod à me procuratoribus fuit ſo-

lutum ad exactionē redrituum mihi aſſignatorū à ſupradictis de Macario, & concluſiuè procedendo affirmatiuè reſpōdeo,
1 nam ſic fuiſſe deciſum, teſtatur *Excobar. de ratiociniȷ́s cap. 27. nu. 60.* mouetur *ex textu in leg. fin. §. ſin autem tempore verſ. & licet, iuncta gloſa in verbo recuperare C. de iure dominiȷ́ impetrando*, habetur ibi, quod ſi per ſententiam iudicis bona debitoris creditori fuerint adiudicata non obſtante, quod creditor ſit effectus dominus, tamen ex ęquitate debitori permittitur creditum, vna cum vſuris, & damnis offerre, & res ipſas recuperare; ex illa particula dominus, deſumit *Excob.* p hęc verba: Dānū pate[illegible] creditor, ſi laboris iſtius præmium non acciperet, & per iſtum tex. ita iudicatum vidi in hac regali Cācellaria in propria cauſa, in rationibus namque cuiuſdam mei debitoris in ſex millium morapetiuorum ſumma, mihi fuit in computis accepta pro labore cuiuslibet anni, in quo bona illius poſſedi, ex cauſa que iudicati addicta adminiſtraui, licet in terminis, nūquam potui inuenire deciſionem, neque doctrinam magis expreſſam & hanc reputo veriſſimā ſentētiam, ſiquidem praxis eam confirmauit, & quotidie obſeruat, hæc ille.

Ex cuius theorica, alia deſumitur ratio, creditor, cui bona debitoris aſſi-
2 gnantur, vt ex redditu ipſorum creditum exigat, res prædictas colere, & de eis curam habere tenetur, *l. prætor ait §. eſt præterea verſ. in eum ff. de bonis auth. iud. poſſeſſ.*
3 Igitur, cum in hoc creditor laborare debeat, & labor nō debeat eſſe vacuus mercede, *l. Seio amico ff. de annuis legatis*; con-

Digitized by Google

conſequens eſt, vt creditori, qui in adminiſtrãdis rebus debitoris laborauit præmium, ſiuè ſalariũ pro huiuſmodi adminiſtratione ſuo periculo facienda conſtituatur.

Tertiò, ex alio probatur ſalarium mihi deberi, & alagium ſolutum in inſtrumento celebrato in anno 1625. inter alia fuit conuentum, vt expenſæ, quæ in exactione prædicta factæ fuerint ab ipſis de Machario reficerẽtur: Igitur & ſalarium debe-

4 tur. Quoniam ſalaria regulãtur eodem modo, vt expenſæ *Bald. in l. ſi quis ſciens num.* 1. *C. de re iudicata, Tiraquell. Couar. Boer. Beza*, & alij, quos in proprijs terminis adducit *Reg. Valenzuela in conſ.* 156. *n.* 67. *vol.* 2. creditum enim, ſeu lucrũ dicitur deductis expẽſis, & extimatione laboris *Gloſſ. in l. per diuerſas C. mand. Doctores in l. illud C. de collat. Ant. Gama in dec.* 110. *nu.* 26. *Valenzuel. vbi ſupra num.* 68. *vbi in num. ſequenti*, inquit, lucrum ſolum dici, quod ſupereſt deducto omni dãno *Bar. in l. Mutius, et l. ſed ſi addicatur, ff. pro ſocio* notatur *in l.* 3. *ff. in rem ver.*

Et *Peregr. de fideicom.*

5 *art.* 50. *num.* 14. *ita loquitur: Impenſa quoque facta in exigendo nomina hæreditaria inter neceſſarias numerantur, quoniam hæres in culpa eſſet, ſi debitores hæreditarios non exigeret l. ſi hæres* §. *final. ff. ad Trebell. & tantum eſt in nomine, quantum ex eo cõſequitur deductis expenſis Gloſſa magna in l. per diuerſas C. mandati, quàm ad hoc in quæſtione de marito exigente à debitoribus vxoris in extimatis, & dotalibus adduxit Bart. in l.* 1. §. *neceſſaria, ff. de impenſis in rebus dotalibus factis*, hactenus *Peregr.*

Et, quod nomina de-

Digitized by Google

bitorum data marito in extimata expenſis vxoris
6 debeant exigi, vltra *Bart. in d.l.*1.§.*impenſæ, & in l.*1.*C.de bonis maternis* tenet *Corn.in d. l.*1. vbi inquit *Bart.* opinionem eſſe magis communem, & alios concordantes adducit *Garſia de expenſis cap.* 13.*num.*37.

Vltimò aliud ſuffraga-
7 tur iure receptum eſt, vt ſi aliquis, aliquo reſpectu motus, vel neceſſitate coactus obtulit ſe inſeruire alicui ſine ſalario, de iuſtitia, & conſcientia ſalarium debetur, prout conſuluit *Reg. Valenzuela in conſ.* 179. *num.* 30. *vol.* 2. vbi inquit, quod in caſu ſuo bene fecit Ioannes Volanus ſuus cliens, nè commoditatem amitteret recuperandi, quod ei debebatur. Ita ego hãc exactionem recepi, ne meum creditum amitterem. Igitur ſalarium debetur, & fortius, nam vt ſupra probauimus mihi à partibus promiſſum videtur, nam promiſerũt reficere expenſas facien-
8 das in ipſa exactione, quarum appellatione ſalariũ venit, vt ſupra probauimus, & in actis conſtat, quod procuratoribus à me cõſtitutis ad exactionem prędictam faciendã, fuit ſolutum ad rationem decem pro centenario.

Et quantum debeat eſſe hoc ſalarium, hoc cautum non reperitur, inquit
9 *Menoch.de arbitrarijs iudicum caſu* 512.*num.*16. idcircò Iudicis arbitrio remittitur, qui quidem Iudex conſiderabit perſonæ qualitatem, & negotiorum varietatem, vt inquit *Bald.in l.*1.*in fine C.mandati*, quem ſequitur *Corn.* & alij, quos recenſet *Menoch. in ſupra allegato num.*16.

SVMMARIVM.

1 *Vera aſſignatur ratio, quare pactum de non*

non

Digitized by Google

non ſuccedendo à iure ſit reprobatum.

2 Succeſſio iuris publici eſt; ideò pactis priuatorum renunciari non poteſt.

3 Conſuetudo diſpoſitionē iuris ciuilis tollere poteſt.

4 Cōſuetudo Ciuitatis Neapolis Capuani, & Nidi, quæ vulgariter dicitur alla noua manera, vera conſuetudo eſt.

5 Nobiles Capuani, & Nidi ſecundum Conſuetudinem ipſam matrimonium contrahere vidētur.

6 Conſuetudine induci poteſt, vt pactum de non ſuccedendo valeat.

7 Conſuetudo vnius loci ad alium locum non extenditur.

8 Conſuetudo ſtricti iuris eſt, & de perſona, ad perſonā nō extenditur.

9 Conſuetudo facti eſt, & ideò probari debet, & quomodo debeat probari, remiſſiuè.

10 Pacta dotalia, quoad dotem reſtituendam, vel lucrandam valida sūt, ſed de ſucceſſione amittenda, vel acquirenda inualida.

11 Pactum de non ſuccedēdo in iure ciuili improbatur, & ſi in eo iuramentum ſit appoſitum.

12 Et ſi de iure canonico pactum prædictum cōfirmatur iuramento.

13 Iuramentum in diſpoſitione dicti c. quamuis pactum, requiritur pro forma renunciationis, & ſubſtantia ipſius.

14 Illud quod pro forma requiritur, per æquipollens adimpleri non poteſt.

15 Ideò formaliter debet præſtari, & non ſufficit ſi renuncians dicat, ſub periculo animę meę promitto.

16 Neque ſufficit, ſi quis verbo tenus iurauerit.

17 Iuramentum diffinitur.

18 Aliud eſt ius iurandum, & illud promitto ſub iuramento.

19 Fi-

19 *Fidei præſtatio in materia d.cap. quamuis pactum, pro iuramento non habetur.*

20 *Pro iurante non habetur in cauſa d. c. quamuis pactum, ſi cum eſſet paratus iurare, ipſi iuramentum ſit remiſſum.*

21 *Pactum de non ſuccedẽdo factum cum alio, & nõ cum ea de cuius ſucceſſione agitur iuramẽto non confirmatur.*

22 *Filia renuncians ſucceſſionem patris, matris, et fratris, reſpectu ſucceſſionis matris, & fratris abſentium non valet*

23 *Quemadmodum deſcendentes non poſſunt renunciare ſucceſſionem aſcendentium abſque iuramento, ita neque aſcendentes ſucceſſionẽ deſcendentium.*

24 *Si lex loquatur in caſu particulari, ſi ratio, quę in ea ponitur ſit generalis res generalis dicitur*

25 *Tranſuerſalis, ſucceſſionem tranſuerſalium ſine iuramento renunciare non poteſt.*

26 *Neque extraneus ſucceſſionem extranei.*

27 *Pactum de ſuccedendo factum inter patrem, & filiam iuramento nõ confirmatur, & aſſignatur ratio.*

28 *Succeſſio, & de iure naturali debetur aſcendẽtibus.*

29 *Traditur intellectus ad text. in l. 1. §. ſi parens, ff. ſi quis à parente fuerit manumiſſus.*

30 *Ratificatio, vt noceat ratificanti, debet certus de eo quod ratificat in ſpecie, et non ſufficit ſi certus in genere.*

31 *Tacita ſcientia, vel præſumpta, in ratificatione non ſufficit.*

33 *Quod ampliatur, & ſi ratificatio, cum iuramento ſit confirmata.*

34 *Actus nullus reſpectu ordinis ſubſtantialis, ſeù formæ ratificari non poteſt.*

Digitized by Google

35 *Sententia cõtra formam iuris lata confirmatione S. Pontificis non conualidatur.*

36 *In cauſa de qua agitur nullo modo conſuetudo Neapolitana attenditur.*

37 *Pactum de non ſuccedẽdo appoſitam in capitulis matrimonialibus, de quibus agitur matri nõ nocet.*

38 *Quod primo extenditur ſi eſſet factum pactum de non tota; ſed de parte hæreditatis, et ſecundum opinionẽ aliquorum, & ſi de certa re tantum.*

39 *Pactum reciprocum inter coniuges de non ſuccedẽdo, vel ſuccedendo, non valet, & ſucceſſiuè iuramento non confirmatur.*

40 *Cõſuetudo, vt valeat pactum de non ſuccedendo eſt irrationabilis, & corruptela dici debet.*

41 *Mulier de ſedili huius Ciuitatis, præſumitur ſcire Conſuetudinem Neapolitanam, quæ dicitur* la noua manera; *ideò ipſi nocet; mulieri verò exteræ, quoniam præſumitur, ipſã ignorare non nocet.*

42 *Mulier renuncians, cum iuramento iuxta text. in d.c. quamuis pactũ, ſi in ſpecie non fuerit certiorata de eo quod renunciat, renunciatio ipſi non nocet.*

43 *Renunciatio de qua in capitulis, de quibus agitur, iuramento non cõfirmatur.*

44 *Approbans vnum capitulum, non prohibetur contra alium venire.*

45 *Per actus ſubſequentes nunquã inducitur ratificatio, vel approbatio illius contractus praecedentis, qui vel nullus eſt, vel impugnari poteſt.*

46 *Explicatur quomodo intelligatur illa propoſitio acceptans cõtractũ, tenetur eum acceptare*

cum

Digitized by Google

cum omnibus ſuis qualitatibus.

47 *Renunciatio facta in fauorem alicuius, ea deficiente renunciatio euaneſcit.*

48 *Mater non poteſt renunciare ſucceſſionem filij.*

49 *Argumentum à ſufficiẽti partium enu*[redacted] *meratione, validum eſt.*

50 *Ponuntur requiſita, quæ debeant interuenire ad hoc, vt tacita ratificatio noceat.*

51 *Explicatur quando expreſſa ratificatio noceat.*

52 *Ad hoc, vt expreſſa ratificatio noceat, debet fieri ſeruata eadem forma & ſolemnitate, qua confici debet actus ipſius ratificatus.*

QVAESTIO IX.

Vtrum pacta dotalia, quoad ſucceſſionem acquirendam vel amittendam, valeant.

IN anno 1630. inter Paulum Machariū, & Domina Blançam Cambiaſi fuit initum matrimoniū, & capitula matrimonialia fuerunt celebrata cū ipſo Paulo, & Franciſco, & Beſtiano Cābiaſi fratribus prædictæ mulieris abſentis per viginta miliaria, quoniam capitula fuerunt celebrata in terra Simari, & mulier ipſa in Terra Sacriani reſidebat, & inter alia in capitulis matrimonialibus fuit appoſitum pactum, vt ſi matrimonium per Blācæ mortem, ſuperſtitibus filijs, fuerit ſolutum, & ipſis in pupillari ætate decedentibus, Paulus ipſe reſti-

Digitized by Google

reſtituere habeat dotem ipſam promiſſoribus, & verſa vice ſi deceſſerit Paulus ſuperſtite Blanca, & filijs in pupillari ætate decedentibus ipſa in nihilũ in bonis ipſius Pauli ſuccedat, euenit, quod iam per mortem Pauli fuit ſolutum matrimoniũ, relicta filia, quæ iam ante annum ſuæ ætatis completum, deceſſit, in dubiũ reuocatur, vtrum pactum prædictum initum cum fratribus ſupradictæ mulieris, ipſa absẽte, & ignorante, ſupradictæ Blancæ nocere debeat, ne ex perſona filiæ in bonis ſui viri ſuccedere habeat.

Et licèt hæc non ſit noua, ſed antiqua, & præſertim inter noſtrates Regniculos agitata quæſtio, tamen vt veritas clarius apparere valeat, in fauorem ipſius Blancæ, nonnulla prius erunt ſupponenda.

1 Primò, licet ſit controuerſia inter DD. quænã ſit ratio, quare pactum prædictum de non ſuccedendo à lege ſit reprobatum, vt conſtat ex ijs, quæ plena manu ſcripſerunt, inter alios *Natta in cap. quamuis pactum num. 88. de pactis in 6. & ibi Couarr. in 3. par. in princ. Vaſq. de ſucceſſione creationum lib. 2. §. 2. à num. 14. & in lib. 3. controuerſiarum c. 44. nu. 3. Anton. Gomeſ. in l. Tauri 22. n. 1. et alij in l. fin. C. de pactis*, Tamen illa eſt recepta ratio, quæ à I. C.

2 ponitur *in l. final. ff. de ſuis, & legim. hæredibus*, nimirum, quia ſucceſſio iuris publici eſt; igitur lex prohibet, ne pactis detur, vel immutetur, ne priuatorum cautiones, legũ authoritati noceant; verba legis prædictæ hæc ſunt: *Pater in inſtrumento dotali comprehendit filiam ita dotem accepiſſe, ne quid aliud ex hæreditate patris ſperaret. eam ſcripturam iam ſucceſſionis,*

Digitized by Google

nis, non mutaſſe conſtitit, priuatorum enim cautionem legem authoritate non cenſeri; in ſumma apertè deſumitur, vt priuati paciſcēdo legem nō faciant, aut potius leges mutare nō poſſint, vt aduertit ibi *Godofred. in noua Gloſa, deſumitur ex l. hæreditas C. de pactis cōuentis* hāc eſſe communem rationem teſtatur *Hartman Piſtor in lib. 4. quæſtionum iuris q. 5. n. 2. verſ. relinquitur*, igitur de communi etiam teſtatur *Hieronym. Vlteu. in conſ. 34. num. 145. vol. 3.* vnde ex hac ratione deſumitur per ſtatutum, vel cōſuetudinem, induci poſſe pactum futuræ ſucceſſionis renunciatiuū valere, & ſi in eo nullum iuramentum interuenit, quoniam prohibitio ipſa iure ciuili introducta fuit
3 & contrario iure ciuili tolli poteſt §. *ſed naturalia inſtitut. de iure naturali gent. & ciuile*, cum cōcordantibus videmus enim hoc in hac Ciuitate Neapolitana, in Conſuetudine Capuani, & Nidi, ſuper qua cōſuluerunt *Peregr. in conſ. 90. volum. 5. Pater Molfeſ. in conſ. 14. & Præſides de Amato in conſ. 86.*

4 Conſuetudo enim ipſa eſt vera conſuetudo, vt teſtatur *Afflict. Franc. de Aponte*, & alij, quos adducit, & ſequitur *Fabius de Anna in conſ. 92. nu. 3. volum. 2.*

5 Hinc eſt, quod nobiles Capuani, & Nidi, ſecundum Conſuetudinem ipſam, in dubio videntur inire matrimoniū, vt aduertit *Anna vbi ſupra num. 5.* hoc idem diſponitur in Saxonia, vt refert *Hartman in d. quæſt. 5. num. 3.*

Et quod conſuetudine huiuſmodi pacta introduci poſſint firmant *Bal. in l. pactum dotale, vbi*
6 *Alex. num. 3. Iaſ. num. 4. C. de collationib. Dec. in*

conſ.

conſ.568. Riminald. iun. in conſil. 164. num. 26. vol.2. Hartman in d.q.5. n.3. Daut. in d. c. quamuis num.80. & 136. & Celembez de renunciatione q.2. nu.30. Theſaur. qui concordantes adducit, *in deciſ.225. n.12. Zaſius in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de verb. obligatio Myſinger. cent. 2. obſeru.22. Surd. in conſ. 19. num.56. Suar. in l. quoniam in priorib. ampliatione 10. num.15. C. de inoff. teſtamẽto* Muſculus *Scheidouin. Borcolten, Abbauſt,* & alij, quos adducunt moderni addentes *ad Seraphin de iuramenti priuileg. priu.21. num.2.* de cõmune teſtatur *Euerard. iunior, in conſ. 25. num.3. vol.2.*

Aſſumptum deſumitur *ex cap.1. de filijs natis ex matrimonio ad morgonaticam contracto, & ex c. filij ſi de feudo fuerit controuerſia inter Dominum, & agnatos vaſſalli.*

7 Secundò ſupponẽdum erit Cõſuetudinem vnius loci, ad alium locum ſe extendere non poſſe *Oldrad. in conſ. 237. Alex. in conſ. 6. vol.5. Dec. in conſ.389. Socc. iun. n.101. vol.2. Crauett. in conſ. 30. Cacher in deciſ. 100. in fine Artman in lib.4. quęſtionum iuris q 3 nu. 33.* ſic fuiſſe deciſum *in Rota* Romana refert *Maſcard. de probat. concl.423. n.14* vbi alios adducit, & *Affl. in cap.1. num.5. de filijs natis ad morgonaticam*, ita loqtur quarto nota *ex text.* ibi ſecundum vſum Mediolani, quod Conſuetudo, de qua in hoc *text.* eſt localis, & ideò extra locum Mediolani non debet ſeruari, ſed ſeruari ius commune, vt dicit *gloſ.* ſecundum intellectum *Ioan. in l.2. C. quæ ſit longa conſuetudo.*

8 Rationem aſſignant ſupradicti patres, quoniam conſuetudo ſtricti iuris eſt, & de loco, ad

locum, aut de perſona, ad perſonam non extenditur.

9 Et cum conſuetudo facti ſit, probari debet *l. in Bello §. facta ff. de captiuis Bart. in l. de quib. in 4. q. ff. de legib.* communiter *DD. in cap. finali de conſuetudine, Alex.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Hartman p. 4. q. 3. n. 32.* *Maſcard.* latiſſimè *in d. concluſ. 423. cum duobus ſeq. Epiſcopus* Riccius *in deciſ. 162. par. 2.*

10 Tertiò ſuppono, licet pacta dotalia, quoad dotem reſtituẽdam, vel lucrandam ſint valida, præſertim ſi in fauorem mulieris apponantur, vt *in tit. ff. de pactis dotalib.* in quibus terminis loquitur *Dec. in conſ. 35. in addit. Fontanell. de pactis nuptialib. gloſ. 13.* & in pluribus alijs locis; tamẽ pacta dotalia, quoad ſucceſſionem acquirendam, vel amittendam, inualida ſunt, *l. hæreditas*, *C. de pactis cõuentis l. fin. ff. de ſuis, & legitimis, hæredib. l. pactum quod dotali,* C. *de pactis, l. cum ex eo* C. *de inutilib. ſtipulationib. l. cum donationis*

11 C. *de tranſactionib.* in ſpecie *Zaſius in l. ſtipulatio hoc modo concepta, num. 19. in 1. cap.* magis in ſpecie *Vumſebceb. in conſ. 253. num. 6. & ſeq. volum. 6.* Imò inſpecta diſpoſitione iuris ciuilis, pactum de non ſuccedẽdo, in capitulis matrimonialibus adiectum, iuramento non confirmari, *l. non dubium C. de legib. Gloſ. in d. l. pactum C. de collationib. l. qui ſuperſtitis, ff. de acquirenda hæred. Zaſius in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta, c. 2. nu. 28. Hartman in q. 3. num. 3. verſ. magna, in 4. par.* communiter *DD. in d. cap. quamuis pactum de pactis in 6.*

Et licet hodie hoc pactum iuratum, inſpecta diſpoſitione iuris canonici

nici, valeat, *vt in d.cap. quamuis pactum*; tamen iuramentum prædictum realiter in pacto prædicto præſtari debet, nimirum in forma ſolemni. Iuramentum enim in caſu *d.c.quamuis*, & in renunciatione, de qua agitur pro forma requiritur, *Ioan. Borcolten de pactis cap.5.num. 61. Abbauſt in l. admonendi nu.* 874. *verſ.primus eſt ff. de iure iurando* Modeſtin. *Piſtor. in conſ.19.nu.47. vol. 2. Daut in d.c.quāuis n.* 22. 12 alios adducunt addētes ad *Seraphinum de priuileg. iuramenti priuil.* 21. *nu.5.quibus addendi sunt Hartman in d. q.6.nu.3. Iacobus Thomingius in conſ.53. num.11. & ſeq. volum.* 1. *& Federic. puſman in conſ.* 48 *à nu.* 209. *vol.*1. vbi per hæc verba ait: *Iuramentum de forma eiuſdem pacti, de non ſuccedendo eſſe cenſetur, & requiſitum ſubſtantiale pacti, de non ſuccedendo iuramentum eſt*, aſſumptum hac ratione confirmatur, ſolemnitates, & qualitates in cōſtitutionibus requiſitæ, prout eſt *in d.cap.quāuis*, vt renunciatio cum iuramēto perficiatur, de forma, & ſubſtantia ſunt, ita *Dec.in conſ.* 10. *num.*2. latè *Tiraquell.de retractu lignagier.§.36.gloſ.2.nu.24.Rolan.in conſ.33.n.9 vol.3.*Menoch.*in cōſ.*591 *nu.3.Landerc. in conſ.* 8. *num.17. & in conſ.184. num.* 10. concordantes adducit *Aldoinus in cōſ. 77.num.*18.

Augetur ratio, quando per legem nouam aliter diſponitur, quam ſit de iure communi; prout eſt *in d.cap. quamuis pactum*, diſponente contra ius ciuile, vt dixi, & inferius dicemus clarum eſt, diſpoſitionem ipſam formam eſſe, & pro ea obſeruandam, *Hyppol. in conſ.65. num.14. Soccin. iunior in conſ. 2. num.7. vol.2.*

Digitized by Google

volu.2.Rolan.in conſ.72. num. 61. volum.3. vbi de communi teſtimoniũ facit *Lander. in d. conſ. 184.num.10. Scard. in conſ.1. num.227. verſic. & certum eſt,* vbi plures adducit, & poſt ipſum *Aldoin. vbi ſupra nu. 19.*

13 Ex hoc primo deducitur, quod dum iuramẽtum in caſu *d. c. quamuis* pro forma requiratur, vt tale iuramentum realiter ſit præſtandum, vt dixi vt in ſimili videmus in caſu *auth. Sacramenta Puberũ, C. ſi aduerſus vẽditionem aduertit Thomingius in d.cõſ.53.n.11. & ſeq.* & hoc eſt quoniã illud quod pro forma eſt
14 traditum per æquipollẽs adimpleri non poteſt, *l. cum ij §. ſi prætor ff. de tranſactionib. l. qui per ſalutem, ff. de iureiurando Gloſ. in clemen.1. de vita, boneſtate clericorum, & in cap.1. de vaſſallo, qui contra conſtitutionem latari, DD. in d.l.1. & 2. ff. de vulgari, & pupill. ſubſtitut. & in l.1. ff. de liberis, & poſthumis,* alios adducit *Thomincius proximè allegatus, num. 12.*

Secundò deducitur in caſu *d.c. quamuis pactum*
15 non ſufficere ſi renunciãs dicat ſub periculo animæ meæ, ſed eſt neceſsè ſolemniter iurare *Innocent. & deinde Bald. in cap. & ſi Chriſtus n.7. de iureiurando, Felin. in cap. fraternitatis de teſtib. num.12. Lucas de Penna in l.3. C. de venditione rerum Ciuitatis lib. 11. Alciat. in rubr. Decretaliũ iureiurando n. 13. Hartman in d.q.6.n.13.*

16 Tertiò deducitur non ſufficere aliquem verbo tenus iuraſſe, niſi alia ſolemnitas, quæ in iuramento interuenire ſolet, interueniat, quoniam quando actus ſine iuramento eſt inualidus, vt in caſu *d.c. quamuis pactum* illud ſolemniter, & in ſua forma præſtari debet,

Bart.

Bar. Bald. & alij commu-
niter *in d. auth. Sacramē-
ta Puberum, Caſſaneus in
conſ. 7. num.* 18. & alij,
quos adducit *Hartm. in
q. 6. nu. 6. verſ. quinimò*
17 *in* 4. *p.* Hinc dixit *Abb.
in c. et ſi Chriſtus num.* 3.
de iurerand. ad iuramenti
ſubſtantiam, non deſide-
rari verbum iuro, ſed ne-
ceſſarium eſſe, ut inter-
ponetur ipſe Deus ex-
plicitè, vel implicitè.
Iuramentum enim nihil
aliud eſt, quam affirma-
tio, vel negatio Religioſa
Deo teſte facta, *Cicero in
lib. 3. officiorum, Abb. in
rub. de iureiurando, Tho-
mingius, vbi ſupra nu.* 9.
18 *Vnde text. in c. pen. de
iureiurādo*, ait, aliud eſſe
iuſiurandum, & aliud
promiſſio ſub iuramēto,
Thomingius paulò antè
allegatus, *nu.* 11. vbi con-
cordantes adducit.

Quarto deducitur,
quòd dum in caſu *d. cap.
quamuis pactum*, iura-
19 mentum realiter ſit prę-
p̄ſtādū, vt fidei præſtatio
non ſufficiat, & hoc eſt,
quoniam præſtatio fidei,
pro iuramento nō habe-
tur, vbi iuramentum de
forma requiritur *cap. in-
teſtabile*, vbi addentes *de
frigidis, et maleficiatis*,
*Bald. in d. c. et ſi Chriſtus
nu.* 8. *Iaſ. in l.* 3. §. *iurari
num.* 1. *ff. de iureiurando*
Modeſtin. in d. conſil. 19.
num. 42. *Daut in d. cap.
quamuis pactum partic.* 3
num. 25 *Thomingius vbi
ſupra addentes ad Sera-
phinum in d. priu.* 21. *n.* 6.
Hartman in d q. 6. *nu.* 2.
verſ. horum autem, vbi
hanc adducit conſidera-
tionem, ſi fidei præſtatio
in caſu *d. cap. quamuis*
ſufficeret, magnum ſe-
queretur abſurdum, ni-
mirum, non ſolùm iuris
ciuilis corruptio, verum
etiam, & iuris canonici
immutatio ſequeretur:
quoniam, vt diximus, pa-
cta renunciatiua, etiam
iurata ius ciuile impro-
bat, & ius canonicum, in
tan-

Digitized by Google

tantum ius ciuile corrigit, in quantum realiter iuramentum ſit præſtitū, ad hoc, vt iuramenti religio ſalua ſit, *vt in d. cap. quamuis*, legitur; igitur fidei præſtatio, nō ſufficit, aliàs eſſet in poteſtate contrahentium, ſuis cautionibus iuri ciuili, quam canonico, derogare, vel addere, & fidei præſtationem loco iuramenti ſubſtituere, quod lege nō cōcedit, *vt in d. l. fin. ff. de ſuis, & legitimis hæredibus*.

20 Quintò deducitur, vt licet pro iurante habeatur, qui iurare tenetur, ſi ipſi iuramentum remiſſum fuerit, *l. actori, vbi Gloſ. in verbo remiſit C. de reb. creditis, l. nam & poſtea* §. 1. *& l. ſi non fuerit, ff. de iureiurando gloſ. in* §. *item ſi quis poſtulante, in verbo remiſit, vbi Angel. & Iaſ. nu.* 30. *inſt. de actionib.* tamen in renunciatione ſucceſſionis futuræ, ſi à renunciante verè iureiurando, non fuerit confirmata; ſed iuramentum remiſſum, pro iurante non habetur, & ſucceſſiuè renūciatio nō valet, *Cynus in d. auth. Sacramenta puberum nu.* 8. *Iaſ. in d.* §. *item ſi quis, num.* 32. *& in l. remiſit, num.* 4. *de iureiurando, Vaſquez de ſucceſſione creationum*, §. 18. *n.* 183. & hoc eſt, aſſerunt ſupradicti *DD.* quoniam iuramentum in tali renūciatione, eſt confirmatoriū renunciationis, & in eo iuramenti promiſsio, non habetur pro iuramento præſtito, vt probant iura ſuperius allegata, addentes *ad Seraphinum in d. priuilegio.* 21. *n.* 9.

21 Quartò ſupponendum, quòd licet pactum de nō ſuccedendo, iuramento confirmetur, *vt in d. cap. quamuis*, tamen hoc intelligitur, quando pactū prædictum, cum eo de cuius ſucceſsione tractatur, fuit initum, quia tunc

non

Digitized by Google

non dicitur eſſe contra publicam vtilitatem, per quam pactum prædictum prohibetur, *vt in d.l.fin.* ſed contra priuatam, *Bar. in d.l.ſi quis pro eo, in fine principij, ff. de fideiuſſorib. Abb. in cap. cum contingat, num. 30. & ibi Imola nu. 85. & Alciat. nu. 192. de iureiurando*, ac ſecus, ſi perficiatur de ſucceſſione illius, de cuius in præſenti nõ agitur, ipſo ignorante, vel ſciente, & non conſentiente, quia tunc iuramento nõ confirmatur *Bal. in conſ. 423. vol. 1. Geminian. in d. c. quamuis, num. 13. & ibi Couar. in 3. par. principali, nu. 5. & 7. Dec. in d. l. pactum quod dotale, num. 9. in 6. fallentia, C. de collationib. Daut in d. cap. quamuis, num. 37. & num. 125.* de cõmuni teſtatur *Gabriel in tit. de iure dotium concluſ. 1. num. 31. Alex. in d. l. ſtipulatio hoc modo cõcepta, num. 12. & ibi Iaſ. num. 9. Zaſius num. 31. Tiraquell. de primagenitura, q. 29. num. 9. Craſſ. in §. ſucceſſio ab inteſtato, q. 10. num. 6. Suarez in d. l. quoniam in prioribus limitatione 5. Bartholomæus Chilimbez de renũciatione q. 15 per totam Anchar. Guid. Papa, Cumanus, Calcaneus, Beltrand.* & alij plures, quos adducit, & ſequitur *Alex. Trentacinq. in conſ. 41. à num. 2. par. 2.*

22 Hinc communiter receptum eſt, vt ſi filia renunciauit patri, non ſolũ ſucceſſionem paternam, ſed etiam maternam, & fraternam, & ſi renunciatio iſta reſpectu patris valeat; tamen quoad ſucceſſionem maternam, & fraternam, ipſis non conſentientibus, non valet *DD. ſupra allegati*, de communi teſtatur *Suar. in d. l. quoniam in priorib. limitatione 5. num. 3. Federic. Puſman* plures adducens *in dicto conſ. 48. nu. 226. Hartman* alios

Digitized by Google

du cens *in d.q. 6. nu. 41.*

23 Quintò ſuppono, vt quemadmodum deſcendentes, non poſſunt renunciare, ſucceſſionem aſcendentium, niſi iuramento interueniente, *d.c.quamuis*, ita aſcendẽtes ſucceſſionem deſcẽdentium, nimirum liberorum, *Gloſ.in l.ſi quando §.illud C.de inofficioſo teſtamento, vbi Petrus de Bellapertica Butric.Cyn. Alber.Faber, Bal.Paul.et alij communiter, idem Cyn.in l.pactum, in finalib. verbis C. de collatiolib. Goffred.de libellis, in tit. de bonorum poſſeſſion. contra tabulas, quæ datur patri, verſ.ſeptimo, Suar. in l. quoniam, in priorib. ampl.16.num.3.* de communi teſtatur *Gomes, in legib.Tauri l.22. num.3. verſ.ſed dico, quod prædicta opinio*, de communi teſtatur etiam *Ioann. Guttier.de iuramento p.1. cap.19. nu. 2.* ſic fuiſſe deciſum teſtatur *Tellus in legib.Tauri l.6.nu.64. et ſeq.* de communi teſtatur etiam *Molina de primogenitura lib.2. cap.3. num. 48. vbi Baldaſſar Gilmen in additionib. ad hoc allegat Patrem Molinam, & Patrem Sanchez, idem Sanchez, nouiſſimè in lib.4. conciliorum moralium cap.1.dubitat.34. nu.14.& 53.*

Ad confirmationem huius receptæ ſententiæ, hæc adducitur conſideratio, ratio quæ *in d.l.fin. ff. de ſuis, et legitimis hæredib.* aſſignatur, & quam ſupra explicauimus, quare pactum futuræ ſucceſſionis factum à deſcenti-
24 bus non valet, generalis eſt, & ita comprehendit aſcendentes, ſicut deſcẽdentes, igitur generalis dicitur diſpoſitio, licet lex illa in caſu particulari loquatur, nimirum in filia, quæ renunciat patris ſucceſſioni; nam regula iuris eſt, vt quando lex eſt ſpecialis, ſeu par-

ticu-

ticulis, ratio autem generalis lex generaliter eſt intelligenda *l. regulam §. ſi quis, vbi* Bar. *ff. de iuris, et facti ignorãtia, gloſ. in clem.* 1. *de elect. et in c. Porrecta de confirmat. vtili, vel inutili.*

Imò & quod magis eſt, iſta cõmunis opinio
25 ampliatur ex ratione ſupra allegata, vt habeat locum in tranſuerſalibus ſucceſsioni tranſuerſaliũ renunciantibus, *Petrus de* B*ellapert. in d. §. illud*, inquiens, *pactum de nõ ſuccedẽdo, non ſolum eſt prohibitum aſcendentibus, et deſcendentibus, ſed etiam in collateralibus*, & ipsũ ſequuntur omnes ſupra allegati, vt aduertit A*nton. Gomes in d. n.* 3.

26 Secundò extenditur, etiam in quacunque alia perſona extranea, quæ alterius ſucceſsioni renũciat, *Hartman in d. q. 6. n. 6. verſ. quinimò.*

Tertiò ampliatur, etiã in pacto affirmatiuo de ſuccedendo, quod pater facere non poteſt, etiam cum iuramento, nã licet regulariter in eo ſuſpitio voti captandæ mortis fi-
27 lij ceſſet, *l. iſti quidem in fine, ff. quod metus cauſa*, cum cõcordantibus, propter quam rationem, pactum prædictum affirmatiuum eſt prohibitum, vt docent omnes *in l. fin.* C. *de pactis*, tamen, vt dixi, pactum prædictum reprobatur, ita B*ald. in d. l. fin. num.* 5. *Salic. num.* 2. P*aul. num.* 5. *Dec. num.* 5. *Purpur. à num.* 23. *Alciat. num.* 27. *Iacob de Sancto Georg.* A*lex. Iacob. Roman.* C*urt. ſen. Corn. Cag. Vaſquez.* B*olognet. Pereg.* C*raſſ.* & alij, quos adducit *Sanchez in ſumma t. 2. lib. 7. cap. 2. num.* 12. de communi teſtatur nouiſſimè *Ioann. Daut in d. l. fin. num.* 17. vbi alios recenſet, vnde B*ald.* ſibi contrarius *in l. quamuis quæſt. final.* C. *de fideicom.* qui tenet valere pactum,

K 2 per

per quod aſcendentes renūciant ſucceſſioni deſcendentium communiter reprobatur. Et ad rationem ipſius, quàm mediante, ad hoc aſſerendū mouetur; Quoniam aſcēdentibus ſucceſſio debetur de iure poſitiuo, deſcendentibus verò de iure naturali, idcircò difficilius renunciari poteſt, *l. ſcripto, ff. vnde liberi, l. nam & ſi parentibus, ff. de inoff. teſt. l. iure ſuccursū ff. de iure dotium*.

Reſpondemus primò,
28 B*ald.* aſſumptum falſum eſſe, ſitque, etiam de iure naturali adſcendentibus deſcendentium ſucceſſionem deberi, vt ipſemet B*ald.* fatetur *in conſ. 503. vol. 5. & probatur in §. 1. auth. de hared. & fal. cap. ſi pater, de teſt. in 6. l. hac parte, ff. vnde cognati l. conſt at. ff. quorum bonorum*.

Et *tex.* quem B*ald. in d. l. ſcripto; & in d. l. nam et ſi parētibus* allegat; oppoſitum probat, quoniā dū *textus* ait, nam ſi turbato mortalitatis ordine non minus parētibus hæreditatem relinqui debere.

Secundò reſpondetur, dato, aſſumptum eſſe verum, tamen non per hoc valere debet renunciatio patris, & non filij, quoniam non propter iſtam rationem renūciatio prohibetur, ſed propter finalem rationem, poſitam *in d. l. fin.* quæ & in omni ſucceſsione, ſiuè coniunctorum, ſiuè extraneorū locum ſibi vendicat, vt ſupra dixi.

Neque obſtat ſecundo loco *tex. in l. 1. §. ſi parēs, ff ſi quis à parent. fuer. manumiſſ.* & quod à nō-
29 nullis pro B*ald.* opinione adducitur, habetur ibi quod ſi pater acceperit à filio aliquid, vt ipſum emanciparet, repellitur poſtmodum ab eius ſucceſsione. Nam reſpōdemus, & primo, prout reſpon-

Digitized by Google

ſpondent cõmuniter Doctores; olim ſucceſſio filij emancipati non erat debita patri, niſi ex pacto emancipando eum contracta fiducia, *l. ſi ab eo, C. de legitimis hæred. l. fin. C. de emancip. liber. l. 4. §. fin. inſt. de leg. agn. ſucc.* meritò contrariò pacto tolli poterat, *arg. l. nihil tã naturale, ff. de reg. iur.* ſed hodie pater hæreditario iure ſuccedit emãcipato, & nulla eſt differẽtia emãcipationis, & patriç poteſtatis, quoad ſucceſſionem, §. *nullã auth. de hæredibus ab inteſt. venient.* Igitur tali ſucceſſioni non poteſt renũciari, ita reſpondet *gloſa in d. §. ſi parens*, communiter approbata, vt inquit Gomes *in d. l.* 22. *num.* 3. *verbo, nec obſtat.*

Secundò reſpondeo, quod ideò *in d. §. ſi parens*, valet renunciatio, quoniam ibi pater legitimam accepit in vita, ideò futuram ſucceſſionẽ renunciare potuit, ita reſpõdet ibi *Dynus, Bar. Alber.* & alij communiter, *& in d. §. illud*, eſſe communẽ reſponſionẽ teſtatur *Gomes, vbi ſupra, verſic. vel aliter.*

Tertiò reſpondemus, ibi nõ agi de renũcianda hæreditate viuentis; ſed de emancipationis premio, *iuxta text. in l. fin. C. de emancipat. liberorum* ſuper quo ſi filius, in viuis ſatisfaciat patri, & hoc ne iudicia ſua vltima inquietarẽtur, nihil cauſç eſt, quin valeat huiuſmodi ſolutio debiti, vt in *tit. ff. et C. de ſolutionib.* præſertim fauore vltimæ voluntatis, ne amplius impugnari poſſit *d. l.* 1. §. 1. *ff. ſi quis à parente manumiſſus, l. Papinianus, §. ſi quis mortis. ff. de inofficioſo teſtamento*, at ſucceſſionibus viuentium, non eadem modo renunciari poteſt, *l. qui ſuperſtitis, ff. de acq. hæred.* & improba ſpes eſt, ſperare viuentis hæ-

Digitized by Google

hæreditatem, *l. donari, & quidã §. 1. de donat. Gloſſ. Alex.* & alij, quos adducit *Vvſembech. in cõſ. 253 num. 12. vol. 6.*

Sextò ſuppono, ratificationem non valere ab eo factam, qui nõ habuit notitiam claram, & in indiuiduò omnium contentorum in renunciatio-
30 ne, vel alio actu, quoniã in ratificatione requiritur ſcientia clara, & nitida, ſatis diſtinctè, & concludenter probata, *Gloſſ. in verbo plena in clementina causam de elect. Cornaz. in dec. 49. n. 20 Carolus de Craſſis de except. excep. 22. n. 29.* vbi in nouiſ. impresſione concordantes adducit *Coſta in tractatu de ſciẽtia inſpectione 63. num. 20. Caual. Natta, Gratianus, Tuſcus,* & alij plures, quos nouiſſimè adducit *Don Franciſcus Hieronymus Leo in deciſ. Valentię tom. 2. deciſ. 169.* vbi ait, in illo Senatu ſic fuiſſe decisũ, quibus ſunt addẽdi *eruditiſſimus Ioannes Maria Nouarius in deciſ. 19. & Farinac.* aſſerens, in *Rota Romana* ſic fuiſſe deciſum *in 1. par. primæ partis deciſ. 535. in recentioribus.*

Quod primò extenditur, vt tacita ſcientia, vel
31 præſumpta, contentorũ in renunciatione non ſufficiat, ſed inſtrumentum omninò debet legi cum fratribus celebratũ *Grã. in conſ. 47. num. 2. Vrſill. ad Afflictum deciſ. 249. num. 13. Ruin.* & alij plures, quos adducit *Leo vbi ſupra n. 13. Gerius Spina in conſ. 16. à num. 88.*

Secundò extenditur, vt non ſufficiat ſcientia
32 actus in genere, atque confuſa, ſed requiritur ſcientia certa, ſpecifica, atque deſtincta, & non ſolũ ipſius actus, ſed omnium qualitatum, & circumſtãtiarũ ipſius actus, deſumitur *ex gloſa in c. concertationi, in verbo ſciuerit*

uerit, de appellat. in 6. plures ſcribentes, quos adducit *Tiraquell. de retractu conſanguinitatis* §. 36 *gloſſ. 2. num. 3. Boer. in conſ. 37. num. 24. Surd. in conſ. 28. num. 118. & in conſ. 82. n. 10. et ſequenti, & conſ. 262. nu. 70. Spin. in d. conſ. 16. n. 89.*

Tertiò extenditur, ſiuè ratificatio ſit expreſſa ſiuè tacita, *Gloſ. in d. ver. ſciuerit,* & omnes in præcedenti allegati, tacita enim ratificatio, ad incognita nõ extenditur, *Ruinus, Gramm. Godofred. Natta, Crauetta,* & plures alij, quos adducit, & ſequitur *Don Franciſ. Leo in reſponſo poſito poſt deciſ. 173. n. 107.*

Quartò extenditur, & ſi talis ratificatio ſit confirmata iuramento, nam
33 adhuc requiritur ſcientia in ratificatione in ſpecie, clara ſatis diſtinctè, & cõcludenter probata, *Coſta, vbi ſupra inſpectione 67. nu. final. Leo in d. dec. 179. n. 14.*

Quintò extenditur, vt actus nullus reſpectu or-
34 dinis ſubſtantialis, aut formæ, non poſſit ratificari, *Bart. in l. obſeruare in fine, ff. de officio proconſ.* & hoc eſt, quod dixerunt *Bald. & Salic. in l. mancipia C. de rebus alienis non aliẽ.* ratificationẽ recõualidare actũ, qñ peccat in ijs q̃ pẽdẽt ab animo ratificantis, & non quando à certa forma à lege introducta, ſequitur *Surd.* omninò videndus *in conſ. 28. num. 122. et in conſ. 183. num. 34. Leo in d. reſponſo num. 188.* Ratio eſt, quoniam actus nullus ex poteſtate mea; non dependens à me ratificari non poteſt, nec nullitas ſuppleri, *arg. l. nemo poteſt, ff. de leg. 1. l. priuator. C. de iuriſdict. omn. iud. Bar. in l. 1. C. qui pro ſua iuriſdict. Leo vbi ſupra num. 188.*

Extenſio confirmari
35 poteſt, *ex tex. in cap. examin. de confir. vtili, vel inutili,* vbi ſententia con-

tra

Digitized by Google

tra iuris formam lata, nõ conualidatur, & ſi per Summum Pontificem fuerit confirmata.

Sextò extenditur, vt non ſufficiat ſcientia in genere, & certa de facto, ſed requiritur ſcientia iuris, & facti, *Bald. in l. mater, C. de reiuend. Gabriel in conſ. 36. num. 59. vol. 1. & conſ. 62. nu. 27. vol. 2. Farinac. in d. deciſ. 535. n. 12. in fin. Bardell. in conſ. 15. à nu. 34. volum. 1.*

His poſitis, ex ſuppoſitis, ſupra narratis, apertè deſumitur de primo ad vltimum: pactum in capitulis matrimonialibus appoſitum, ſupradictæ Dominæ Blancę non nocere quin in bonis ſui viri mediante perſona ſuæ filiæ, iam in pupillari ætate defunctæ, ſuccedere debeat.

A primo ſuppoſito incipiendo, apertè deſumitur, quod in caſu de quo agitur, ſumus extra termi-

36 nos conſuetudinis huius Ciuitatis, & extra caſum in quo conſuluit *Præſes de Amato in conſ. 86. Pater Molfeſ. in d. conſ. 14. & ante ipſos Peregr. in conſ. 90. volum. 5.* Sumus tandem in meris terminis iuris communis, vt pactũ, ſeu renunciatio futuræ ſucceſſionis non valeat, vt abundè in ipſo primo ſuppoſito probauimus p plura iura, præſertim *ex l. final. ff. de ſuis, & legit. hæred. ex tex. l. 3. C. de collat.*

37 Quæ propoſitio extẽditur, primo, etiam ſi pactum de non ſuccedendo ſit factum, nõ de tota hæreditate, ſed de parte hęreditatis, *l. ſi quando §. illud, vbi Doctores, C. de inofficioſ. teſt. Theſaur. deciſ. 125. nu. 11. & ſeq.* vbi inquit, non valere de

38 tota hæreditate, vel de quota hæreditatis, licet valeat de certis rebus particularibus, & in hoc vltimo ſuo aſſumpto in

rebus

Digitized by Google

rebus particularibus nõ ab omnibus recipitur: multi enim ſunt aſſerentes, pactum prædictum non valere, & ſi de ſucceſſione rei particularis agatur, prout ſunt *Siluanus in conſ.* 90. *num.* 3. *Scruf. in conſ.* 124. *inter conſ. Ruini, Tiraquell. Alciat. Socc. iunior, Dec. Curt. iunior, Crauetta,* Neuiz. Berous, *Purpur. Corn. Dilect.* & alij, quos adducit, & ſequitur *Scrader. in conſ.* 19. *nu* 20. *volum.* 1. quibus adde *Hartman in quaſt.* 3. *à nu.* 9. *par.* 4. alios adducentem.

39 Secundò extenditur, & ſi pactum prædictum inter coniuges ſit reciprocum, *Doctores* communiter *in l. licet C. de pact.* qui ſumũt argumẽtum ex illo *tex.* à contrario, in caſu ſpeciali *Bart. in conſ.* 212. *par.* 1. *Dec. in d. l. pactum quod dotali, et in conſ.* 63. 203. 488. *&* 516. *Scrader.* qui alios adducit *in d. cõſ.* 19. *n.* 17. *Hartman in d. quaſt.* 3. *num.* 26. *Roſent. de feudis cap.* 7. *concluſ.* 25. *Gabriel in tit. de pactis concluſ.* 1. *nu.* 1. *Gaillus lib.* 2. *practicarum obſeruation. obſeru.* 126. *num.* 7. *Fab. de Anna in cõſ.* 52. *vol.* 1. & infiniti plures, & in ſumma contradictorem non inuenio, & hoc eſt, quoniam adhuc militat ratio prohibitionis poſita *in d. l. final.* & à nobis ſupra explicata.

Hinc dixit *Iſernia in cap.* 1. *de filijs natis ex ma*
40 *trim. contracto &c.* talem conſuetudinem eſſe irrationabilem, & vbi non eſt talis mos eſt corruptela, & ſucceſſiuè non debet ſeruari; ſicque cõcludit *Iſernia*, quod vbi non eſt conſuetudo, dato quod ibi ſit vſus, hoc ſeruari non debere, quoniã corruptela eſt.

Et dato ſine veri præiudicio conſuetudinem ipſam in loco contracti matrimonij extare, tamẽ

Digitized by Google

adhuc non obſtat ſupra-
dictæ Dominæ Blancæ,
quoniã *Molſeſ. & Ama-*
41 *tus ſupra allegati*,cõclu-
dunt, ideò pactum in eo-
rum caſu appoſitum, vi-
gore Neapolitanæ Con-
ſuetudinis mulieri noce-
re, quoniam mulier ipſa
erat Neapolitana, & de
ſedili, & diſpoſitionem
conſuetudinis ſciebat;
imò præſumitur,mulierẽ
de ſedili ſecundũm con-
ſuetudinem prædictam,
matrimonium contrahe-
re, quod non eſt in caſu
noſtro; nam ſupradicta
Domina Blanca eſt Ge-
nuenſis,& matrimonium
in partibus Calabriæ cõ-
traxit; vnde ipſi conſue-
tudo prædicta non nocet,
etiam ſi in partibus illis
conſuetudo prædicta vi-
geret, & hoc ex doctri-
na *Baldi in cap. 1.§.final.*
de inueſtitura de re alie-
na facta, quam doctrinã
ſingularem appellat *Ia-*
cobinus, *Baldum* ſequens
in l.exigere num.2. verſ.
quarto limita, ff. de iudi-
tijs, inquit enim *Bald.*
quod ſi in patria mariti
diſponat conſuetudo, vt
primo moriente vxore,
maritus lucretur dotem,
ſed non in patria vxoris,
quod in hoc attenditur
conſuetudo domicilij
mariti, ſed limitatur, in-
quit *Bald. & deinde Ia-*
cob. ſi interuenit error,
quia fortè bona mulier
ignorabat conſuetudines
loci patriæ mariti, & con-
fiſa iure communi contra-
xit, nam tunc ipſi mulieri
ſuccurritur, nec conſuetu-
do nocent mulieri, ad hoc
Bald. adducit *textum in*
l.regula ff.de iuris, & fa-
cti ignorantia, & in l.cum
de indebito ff.de probat.

Extenditur tertiò, & ſi
mulier cum iuramento
renunciauit, iuxta *text.in*
c.quamuis, de pactis in 6.
dummodò in ſpecie non
ſit certiorata de eo, quod
renunciat, vt ex pluribus
42 probat *Pater Molſeſius*
in Conſuetudines Neapo-
lita-

Digitized by Google

*litanas in tit.de renũciat. q.*11.vbi etiam concludit non valere conſuetudinẽ contrarium diſponẽtem;

Tertiũ ſupp.verificatur in caſu de quò agitur,nimirum, pactum appoſitũ in capitulis matrimonialibus dictorum coniugũ, reſpectu reſtitutionis dotium,validum eſt,quoniã ibi probauimus pacta ip-
34 ſa à lege approbantur, *vt in tit.ffff.de pactis conuentis*; Sed pacta ibi appoſita circa ſucceſsionẽ, nulla & inualida ſunt, & ab ipſa muliere approbari minimè poterant, non ſolum tacitè, ſed neque expreſsè; pacta enim de ſuccedendo,de iure canonico valent, ſi iuramento reali, & formali fuerit confirmata, vt ibi probauimus, & nõ valet conſequentia, ratũ habuit matrimonium, igitur & pactum de non ſuccedendo,cum iſta ſint diuerſa,quoniam pactum circa dotis reſtitutionem validum eſt, de ſuccedẽdo, vel non ſuccedendo inualidum.

Vnde, approbans vnũ capitulum, non prohibetur contra alium veni-
44 re,*l.publ.§.fin. vbi* Bart. *ff. depoſit. Roman. conſil.* 346.*num*.4.C*rauett.in conſ.*228.*num*.2.*& conſ.* 203.*num*.21.B*orgogn.de tut.& cur.à num*.75. *Leo in d.reſponſo num.* 201. *verſ.nec ſequitur*, & confirmatio in dubio intelligitur, & trahitur ad id, quod eſt validum,& non ad illud, quod eſt contra ius, & inualidum, *Innocent.Abbas*, Butr.*et alij in cap.dudum de decimis*; concordantes adducit *Surd. conſ.*183.*num*. 35. omninò videndus,*Scrad. in cõſ.*145.*vol*.1. qui per hæc verba loquitur: *Et hoc vſqueadeò verum eſt,vt nec ex actu quidem proximo præſumatur approbata ratificatio;& idẽ deſcendẽs renũciatio*, *Car. Flor. Tiraquell.in rep.l.ſi*

vnquã in præfato n.126. C.de reuocandis donat.

Præterea quoque clari iuris eſt, quod per actus ſubſequentes numquam inducitur ratificatio, vel
45 approbatio illius cõtractus præcedentis, qui vel eſt nullus, vel impugnari poteſt eo caſu, quando poteſt capi alia præſumptio, quam præſumptio ratificationis, vel approbationis cõtractus, *Bart. Angelus, Paulus de Caſtr. Alex. & Franc. Aret. conſ.* 14 *Boer. deciſ.* 100. *n.* 15. & 16. *Roland. à Valle conſ.* 7. *num.* 92. *lib.* 1. facit id, quod tradit *Tiraquel. repet. l. ſi vnquam in princ. nu.* 129. & *verb. donat. largit. num.* 207. *C. de reuoc. donat.*

Quod procedit etiam, ſi illa præſumptio ſit leuis, namque quęlibet leuis præſumptio, & occaſio ſufficit, quod necnè videatur eſſe inducta ratificatio, vel approbatio illius cõtractus præcedentis, qui vel nullus eſt, vel impugnari poteſt, *Abbas cap. ad Aud. ante finem extra, quod metus cauſa, Iaſ. l. ſi ob turpem num.* 8. *verſ. vltra ſcribẽtes ff. de condit. ob turpem cauſ.* Rolan. *à Valle conſ.* 2. *num.* 93. *lib.* 1. facit, quod tradit *Tiraquell. repetit. l. ſi vnquam verb. donat. largitus num.* 208. *C. de reuocand. donat.*

Ideòq; traditum, & receptum eſt ratificationẽ, ſiuè approbationem cõtractus præcedentis, non induci per talem actum ſubſequentem, qui reſpicit commodum, vel fauorem facientis. Vtputa, ſi quis recipiat ſolutionẽ pretij promiſſi in contractu dolo, vel metu inito, aut aliter nullo, vel reſciſſioni obnoxio, eã ob cauſam, quia iſta receptio pretij cenſetur facta ad illum finem, vt recipienti magis cautum ſit *Gloſſ. Bart. Angel. Paul. Caſtrenſ. Alex. & Franciſcus*

ciſcus Aret. l. ſi per vim, C. de his qui vi metuſque cauſa, Innocent. cap. ſuper hoc extra de renunciat. Bart. Angel. Fulgoſ. Paul. Caſtr. l. ſi ob turpem, et ibi Iaſon num. 3. limit. 2. ff. de condit. ob turpem cauſam Franciſcus Aret. conſil. 14. Boer. deciſ. 100. *num.* 15. *Roland. à Valle conſ. 2. num. 92. lib.* 1.

Et confirmatur per id quod traditur, ſi is, cuius res à tertio ſine mandato, & nomine ſuo vendita fuit pretium in illo cõtractu promiſſum, vel petierit, vel acceperit, per hoc non induci ratificationem cõtractus, neque petentem, vel recipientẽ pretium à petitione rei ſuæ excludi *Gloſa in l. mater. verbo non prohiberi*, & ibi *Petrus de Beluiſ. & Guillibel. de Cun. Bart. Alber. Bald. & Salic. C. de rei vindicat.*

Ex his infertur ratificationem illius contractus, qui vel nullus eſt, vel cuius reſciſſio peti poteſt, nõ induci per hoc ꝙ ſi quis receperit traditionem poſſeſſionis rei in contractu deductæ, vel ex iſta re fructus, aut redditus percipi, prout hoc eſt de mente *Crauett. conſ.* 151. *num.* 30. *&* 31.

Multò verò minùs ratificatio, vel approbatio illius contractus, qui vel per ſe, & ipſo iure nullus eſt, aut cuius reſciſſio peti poteſt, inducitur per hoc, quod quis rẽ apud ſe vigore illius contractus diuiſam retinet, & ex illa fructus percipit, cum per talem retentionem rei per contractum apud aliquem dimiſſæ nullum eorum ius, vel inducatur, vel acquiratur *l. ſi pro fundo*, & ibi *Bart. & Doctores, et Iaſon num. 9. C. de trãſact. gloſ. et Bar. l. 1. ff. de vſucapion. pro empt. Gloſ. et Bart. l. penul. ff. eodem titul. Bald. cap.* 1. *ad fin. de cõtrouerſijs inter vaſſall. et alios de benefic.* Hæc ille. Et

Et ex prædictis patet
reſpõſio, ſi fortè dicatur,
qui acceptat contractum
46 non modo à ſe geſtum,
verum etiam ab alio ce-
lebratum, tenetur eum
acceptare cum ſuis qua-
litatibus, *l. Caius, ff. de ma
numiſſionibus*, *Bald. in l.
contra iuris §. fin. cum l.
ſequenti*, per illum *textũ,
ff. de pactis*, *Alex. in l. fun
dus §. ſeruum, in quarto
notabili, ff. ſi certum peta-
tur*, quoniam hoc proce-
dit, quando actus in om-
nibus capitibus eſt vali-
dus, & ille qui acceptat
notitiam habet de omni-
bus, quoniam conſenſus,
ad incognita nõ extendi-
tur, *l. cum Aquiliana ff. de
tranſact. l. mater decedẽs
ff. de inofficioſo teſtament.*
in ſpecie *Natta in conſ.
336. num. 195.*

Ad confirmationem
prædictæ concluſionis,
additur optima *deciſio
Farinac.* 160. quaſi in ter
minis propoſitæ difficul-
tatis, præſupponitur *in d.
dec. in recentiorib. poſthu-
mis tom.* 2. vt ſi maritus
ꝓmiſit patri, vel fratribus
vxoris, quod recepta do-
te per mulierem, curabit
vxorẽ ſucceſſionem pa-
ternam, maternamque
&c. vt ſi vxor ipſa cõtra-
cto matrimonio expreſsè
non renunciauit, non ob-
ſtante, quod deinde dos
ſit ſoluta, mulieri, & mu-
liere ipſa in iudicio
egerit pro dote ipſa,
quod non teneat renun-
ciatio, neque ex hoc ra-
tificatio inducitur, in-
quiens ſic pluries *in Ro-
ta Rom fuiſſe deciſum.*

Hinc dixit *Peregr. in
d. conſ.* 90. non eſſe nouũ
principale contractũ va-
lere, pactum autem ac-
ceſſorium non valere,
*l. quod per manus ff. de
iure Codicillorum*, cum
concordantibus ab ipſo
allegatis.

Et ex his deſumitur,
etiam reſponſio ad illud,
quod aſſerunt *Molſeſius,
et Amatus*, quod in caſu
con-

conſuetudinis, approbãdo quis matrimonium, etiam pactum ibi appoſitum approbare videatur, quãdo pactum, vt ibi diximus, conſuetudinis vigore validum erat.

Ex alio cõfirmari poteſt, dato in loco contracti matrimonij vigore conſuetudinis, prout viget in hac Ciuitate Neapolitana, & pactum in capitulis matrimonialibus appoſitum, de non ſuccedendo, validum eſſe, adhuc pactum prædictum ſupradictæ Blancæ non nocet, ſiquidem hoc pactum fuit appoſitũ, quoniam volebat bona conſeruari inter illos de Machario, quo tempore viuebat Dominicus Macharius, ex fratre nepos, qui iam poſt mortem Pauli deceſſit, ſed ante filiam ſupradictorum coniugũ de cuius ſucceſſione in præſentiarum agitur, & ſucceſſiuè euanuit renũciatio prædicta, vt apertè probatur *in d. cap.* 1. *de filijs natis, etc.* habetur enim ibi, ꝙ ſi habens liberos ex primo matrimonio, cum ſecunda cõtraxit, & in capitulis matrimonialibus conſuetudinis vigore, pactum ſit appoſitũ, vt neque vxor, neque filij ſecundi matrimonij ſuccedant, inquantum ſuperſunt filij ex primo matrimonio, pactum nocet, alias neque filijs, neque vxori nocet, ita in ſpecie aduertit ibi *Bald. & Farinac. in deciſ.* 538. *num.* 3. *in recentioribus*.

Hinc videmus, quod
47 ſi filia renunciauit patri exiſtentibus filijs, præſumitur facta renunciatio cõtemplatione filiorum, vnde ipſis ſuperſtite patre defunctis renunciatio filię non nocet; Doctores communiter *in d. l. pactũ*, *Napodanus in conſuetud. ſi moriatur num.* 32. concordantes adducit *Paſcalis de patria poteſt. par.* 3. *cap.* 7.

*cap.7. num.*50. ſic fuiſſe deciſum in S. C. iunctis duabus aulis refert *Mol. feſ. in titul. de renunciat. quæſt.3.num.*16.

Quartum ſuppoſitum verificatur in caſu de quò agitur, quoniã hic nõ fuit factum pactũ cum matre, & filijs, ſed cum Paulo marito, nimirum de non ſuccedendo tertio, & pactum prædictum iuramẽto non confirmatur, quoniam *text.in d.c.quamuis* loquitur, quãdo paciſcitur de non ſuccedendo, cum eo, de cuius ſucceſſione tractatur, ſicque cũ patre, & filia, vtabũdè in dicto quarto ſuppoſito probauimus, & ſucceſſiuè pactum prædictum dato, quod eſſet initum cum ſupradicta Blanca cum iuramento, adhuc ipſi non nocet.

Quintum ſuppoſitum, etiã hic verificatur, quoniam mater, ſicque adſcendẽs ſucceſſioni filię, nimirum deſcendẽtis re-
48 nunciauit, quæ etiam inter ipſos prohibetur, vt de communi ibi teſtimonium fecimus reiecta opinione *Bald.* contrariũ ſentientis, & ſucceſſiuè, dum in renunciatione ipſa requiſita poſita *in d. c. quamuis* non interuenerint nullius momenti eſt.

Sextum ſuppoſitum in difficultate noſtra verificatur, quoniã hic nulla interuenit ratificatio mulieris, & dato, quod interueniſſet ipſi non nocet.

Nam ſumendo argumentum à ſufficienti partium enumeratione *iuxta*
49 *textum in d.l.patre furi. ff.de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris*, aut enim hic præſupponitur tacita ratificatio, vel expreſsa nullo modo nocet.

Non tacita, quia in illa requiritur ſcientia actus de cuius ratificatione tractatur, & non ſufficit in genere, neque con-

50 confuſæ, ſed requiritur ſcientia certa, ſpecifica, atque diſtincta, & non ſolum ipſius actus, ſed etiam omnium qualitatū, & circumſtantiarum ipſius, quæ ex lectura inſtrumenti deſumuntur, *Gloſſ. in c. concertat. in verſ. ſciuerit, de appellat. in 6.* plures relati *per Tiraquell. de retractu conſanguin. §. 36. gloſ. 2. num. 30. Bec. in conſ. 27. num. 24. Surd. in conſ. 28. num. 118. & in conſ. 103 à num. 35. et in conſ. 82. à num. 11. & conſ. 262. num. 70. Geris Spina in conſ. 16. nu. 89.* alios adduximus in dicto 6. ſuppoſito.

Et vltra ampliationes ibi poſitas, ampliatur in
51 p̄ſēti, & ſi p̱ fratres ſupra dictę Blācę vti p̱curatores in pacto in capitulis prædictis appoſito cum iuramēto, & pœna eſſet promiſſa ratificatio, nam adhuc promiſſio non tenet, quoniā intelligitur quatenus promiſſum, ſeu pactū, de iure eſſet validū, vt benè probat perplura iura *Paulus Leonius in conſ. 19. à num. 37.*

Expreſſa ratificatio neque nocet, quoniam, vt in ipſo in ſexto ſuppoſito probauimus, renunciatio ipſa fuit nulla, dum præſentia mulieris non interuenit, neque iuramentum fuit præſtitum, & ſucceſſiuè actus nullus ratificari non poteſt, præſertim quando actus peccat in eo, de quò partes diſponere non poſſunt, neque per eorum conſēſum illud validum reddere poſſunt, ibi *Bart. Surd.* & alios citauimus, quibus eſt addēdus *Scrader. in d. conſ. 1. nu. 146.*

Ex alio confirmatur aſſumptum, dato, ratificationē eſſe expreſſam, neque nocet, quoniam ratificatio debet fieri ſeruata
52 eadem forma, & ſolemnitate, qua confici debet actus ipſe ratificatus, *Calcaneus in conſil. 57. nu. 6.*

Digitized by Google

num. 6. Decius in conſil. 532.*num.*7. concordantes adducit *Tiraquell. de retractu conſanguin.* §. 1. *gloſſ.* 10.*nu.*90. *Nonnius in conſ.* 89.*num.*39. *Roman.in conſ.*12. Menoch. *in conſ.*404. *n.* 3. *& conſil.*619.*nu.*22. *conſ.*822. *n.*74.*et conſ.*1240. *n.*46. *volum.*3.*Bertazzoll. de clauſulis,clauſ.*4.*gloſ.*12. *num.*2.alios adducit, & ſequitur *Scraderius in conſ.*7. *num.* 43. *Aldoin. conſ.*77.*num.*33. aſſumptum deſumitur *ex l. ſi vt proponis, C. de nuptijs,* rationem allegat *Bart. in l.mater, et in l.mutuum, §.fin. ff.de acquir. hæred.* quoniam ratihabitio eſt quaſi contractus, & in quaſi contractu requiritur eadem ſolemnitas, quæ in eodem contractu; ſequitur S*urd. in d. conſ.* 28.*num.* 120. magis in ſpecie *Farinac. in deciſ.* 160.*num.*4.*vol.*1. *in recentioribus poſthumis.*

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 Differentia cõſtituitur inter vocationẽ proximiorum ſimpliciter, et proximiorum de familia.

2 Proximiorum nomen eſt collectiuũ perſonarum, ſed proximiorum de familia, eſt collectiuum perſonarum, et graduum.

3 Explicatur, quod dicatur nomẽ collectiuum perſonarum, et collectiuũ graduum.

4 Proximioribus ſimpliciter vocatis, per vulgarem vocati cenſentur, et primis admiſſis, cęteri excluduntur.

5 Vocatis proximioribus de familia, per fideicõmiſſum cenſentur vocati, ſed contra n.6.

7 Teſtator excludẽdo propriam filiam, et vocando tranſuerſales de familia, videtur vocare tranſuerſales ordine ſucceſſiue per fideicommiſſum.

8 Probibitio de non alienando, ſed, vt bona in proximiores de familia perueniãt, fideicommiſſum inducit in fauorem illorum de familia.

9 Verbum, quandocunque, compendioſam ſubſtitutionem inducit, cõtinentem vulgarem, pupillarem, et fideicommiſſariã ſubſtitutionẽ.

10 Explicatur, in quibus terminis loquatur Anchar. in conſ.27.

11 Paria ſunt vocare domũ, & illos de domo, & vocare familiam.

12 Vocare progeniem eſt collectiua graduum, & eſt ac ſi vocentur deſcẽdentes.

13 Ex verbis Cæph. & Riminald. declaratur cõſil.27. Ancharani.

14 Grauati, vt ſunt grauati, cenſentur bonorati, & vocati, & num. 15.

Digitized by Google

APPENDIX
Ad quæſtionem primam.

PArs aduerſa magnum feſtum facit *in deciſ. Peregr.* 111. deſumit ex ea, proximioribus vocatis per fideicommiſsũ, vocatos cenſeri, & ſucceſſiuè in primis proximioribus admiſſis non determinari, ſed ordine ſucceſſiuo, vnũ poſt aliũ, per fideicommiſſum ſuccedere.

Sed deciſio ipſa, ſi benè animaduertatur potius facit contra ipſos de Machario, quàm in fauorem; vnde in ipſis verificatur illud Ouidij.

Heù patior telis, vulnera facta meis.

Erit igitur obſeruandum *in d. deciſ.* non ſimpliciter proximiores, à
1 teſtatore eſſe vocatos, prout in teſtamẽto quon. Petri Macharij, de quo in præſentiarum agitur, ſed illa qualitas de familia fuit addita, inter quas vocationes, lõga eſt differentia.

Primò caſu, nimirum,
2 quando ſimpliciter proximiores sũt vocati, ꝓximiorũ nomẽ non eſt collectiuum, vt in ipſa prima quæſtione num. 23. diximus, & dato, collectiuum eſſe, tamen, non eſt collectiuum graduum, ſed perſonarum, datur enim nomen collectiuum, perſonarum, & collectiuum graduum, vt ipſemet *Peregr.* docet *in conſ.* 30. *n.* 8 *volu.* 4. inquiens, *hoc eſſe pulchrum dictum Deciani in conſ.* 10. *vol.* 3. *et Cardinal.*

dinal. Mantic. quem allegat.

3 Collectiuum plurium perſonarum, nomen proximiorum dicitur, & in primis ꝓximioribus cōſumitur, vt ibi *Peregrin.* aduertit.

Collectiuum graduum dicitur nomen familiæ, & deſcēdētium; vnde ſi additur nomē collectiuum familiæ, dicitur collectiuum plurium graduum, & perſonarum.

His poſitis, ad *deciſ. Pereg.* accedendo, inquit ipſe, ibi *nu.* 1. *et* 2. & pro abſoluto habet, quod quā do proximiores ſimpliciter ſunt vocati, non adiecta illa qualitate, de familia, prout eſt in teſtamento Petri Macharij, in quo

4 proximiores ſimpliciter ſunt vocati; imò cū illa dictione, magis, vt in alio reſponſo diximus, & ſucceſsiuè proximiores, ſimpliciter vocati, inquit *Peregr. in d. deciſ.* per vulgarem cenſeri vocatos, nimirū, ſi primi noluerint, vel non potuerint ſuccedere, & primis admiſsis, cæteri excludūtur, iuxta regulam *text. in l. Boues,* §. *hoc ſermone, ff. de verb. ſignif.*

5 Sed in caſu ſuo, inquit *Pereg.* fuerūt vocati proximiores de familia, vnde concurrit nomen collectiuum perſonarum, & graduum, & ibi principaliter inſpicitur collectiua graduum, prout eſt nomē familiæ; vnde fideicommiſſum, in primis proximioribus non determinatur, ſed ſucceſſiuo ordine, de vno ad alium transfertur, & in his terminis loquitur *Anchar. in conſ.* 27. vt inquit *Bertazzol. in conſ.* 98. *nu.* 39.

6 Imò in hoc ſecundo aſſumpto, doctrina *Pereg.* vera non eſt; receptiſſima eſt enim Doctorum ſententia, vt ſi teſtator vocauerit proximiores de familia, & nulla adſunt verba perpetuitatem denotan-

tan-

Digitized by Google

tantia, vt primis admiſſis ſubſtitutio extinguatur, quoniam non per fidei-commiſſariam, ſed per vulgarem cenſentur vocati, & primis admiſſis, quoad alios ſubſtitutio extinguitur, ita *Cumanus in d.l.cum ita, §.in fideicommiſſo, ff. de legat.* 2. *Ruin.in conſ.* 159. *nu.*5. *et* 14.*vol.*2.*Decian.Alex. Crauett.Menoch. Gallus, Petra, Mantica, Craſſ.Simõ de Petris, & alij*, quos adducit, & ſequitur *Vincentius Fuſarius in conſ.* 91.*nu.* 6. quibus additur idẽ *Pereg.in cõſ.*23.*nu.*7. *vol.*4. vbi dicit, hanc eſſe magis cõmunẽ opinionẽ, & ita fuiſſe iudicatũ, idem *Peregr. in conſ.* 53. *num.*1.*&* 5. *volum.*3. *& in conſ.*30.*n.*6.*et conſ.*52. *n.*5.*vol.*4. *Alex. Rodẽſ.in dec.*28.*n.*105. *idẽ Pereg. de fideicommiſſis art.* 19. *n.*7. *&* 8. ſic fuiſſe deciſum teſtatur *Surdus in dec.*346.*num.*22. Cuius deciſionis integra verba adduximus in tractatu de extinctione fideicõmiſſi, *n.*106. *idẽ Surd.* omninò videndus *in conſil.* 554. *n.*25.*vol.*4. Rationem adducunt ſupradicti patres, quoniã teſtator ſubſtituendo proximiores de familia, cenſetur excluſiſſe remotiores, per regulam, *quod vnius incluſio, eſt excluſio alterius, l.cum prætor, ff. de iudicijs*; vnde vlteriores ſemel excluſi, remanent ſemper excluſi, etiam mortuis proximioribus, qui eos excluſerunt.

Secundò confirmatur *ex text. in §. nos igitur, auth. de reſtit. fideicomm.* Nam, cum in illo *textu* eſſent vocati maſculi, excluſis fœminis, & hoc, vt bona conſeruentur in familia, & præceptum de non alienando, admiſſis primis, fideicommiſſum extinguitur, & ad vlteriores non extenditur, qui *text.* ſolus, de maiori ad minus, ſi aliud non habere-

remus, ſufficeret ad victoriam huius cauſæ, vt deſumitur *ex Mantica de coniectur. lib. 6. tit. 15. num. 6.*

Et erit etiam obſeruãdum, quod *in d. deciſ. Peregr.* 111. multæ circumſtantiæ concurrebant, ex quibus apertè apparebat teſtatorem habuiſſe rationem, vt bona in familia cõſeruarentur, & ſucceſſiuè, inducendi fideicommiſſum inter illos de familia.

7 Prima enim circumſtantia in facto *Peregr.* erat, nam ibi teſtator excluſit propriam filiam, & eius deſcendentes, & filium hæredem inſtituit, & ipſo decedente ſine filijs, proximiores maſculos tranſuerſales de familia ſubſtituit; ſicque non alia ratione inquit *Peregr.* filiam propriam à fideicommiſſo excluſit, niſi fauore maſculorum de familia, qui ſanè fauor verſatur, vt bona in familia conſeruentur, qui quidem finis à teſtatore conſideratus, non reſultaret, ſi primis de familia admiſſimis, cęteri in perpetuum remanerent excluſi, vt benè ipſe *Pereg.* conſiderat *in d. dec.* 111. *num. 2. verſ. quorum opinio augetur.*

Secundò, in facto *Peregr.* alia circumſtantia concurrebat, vt ipſemet animaduertit *in verſ. in-*
8 *ſuper teſtator* prohibuit enim teſtator, ne hæres res hæreditarias alienaret, ſed in proximiores de familia peruenirent; quæ quidem prohibitio enixam teſtatoris voluntatem oſtendit, vt bona inter maſculos de familia conſeruentur, *iuxtà text. in l. peto, §. fratre, ff. de de legatis* 2. & notata *DD. in l. filiusfamil. §. diui ſecundo huius nominis ff. de legatis* 1. vnde apertè deſumitur, in illo caſu perpetuum eſſe inductũ fideicommiſſum in illos

de

de familia.

9 Tertia circunſtantia, quæ in *dec. Peregr.* concurrebat, prout legitur *ibi num* 4 nam voluit teſtator,. vt ſi filius à ſe inſtitutus ſine liberis deceſſerit, quandocunque bona ad proximiores maſculos de familia peruenirent, ſicque illa particula, *quandocunque*, vt ipſe *Pereg.* obſeruauit, refertur ad proximiores maſculos de familia, vt ſucceſſiuè particula, *quādocunque*, compendioſam ſubſtitutionem induxit continentem vulgarem, pupillarem, & fideicommiſſariam ſubſtitutionem *Gloſſ.* & cōmuniter *DD. in l. in teſtamento. C. de militari teſtamento, in l. centurio, ff. de vulgari, & pupillari ſubſtitutione, & in l. precib. C. de impuberū et alijs ſubſtitutio. num. 6.*

Igitur ex his omnibus apertè apparet, *deciſionē Peregr.* potius facere cōtra ipſos de Machatio, & in eorum fauorem, nullū adeſſe fideicommiſſum, vel ſaltem procedere in terminis, à noſtris valdè diuerſis.

Ex his etiam, apertè deſumitur, in quibus terminis loquatur *Anchar. in conſ.* 27. & alij, qui ipſum ſequuntur, penitus diuerſis à terminis no-

10 ſtrę quæſtionis: In caſu *Ancharani* concurrebant collectiua perſonarum, graduum, & verba denotantia perpetuitatem, nimirum, ibi teſtator ſubſtituit duos antiquiores de domo, & progenie, cum onere, vt in perpetuum, ſingulis menſibus deberent dare vnum ſextarium frumenti pauperibus.

Collectiua pſonarū, ibi eſt in duobus antiqoribus ꝓut ſupra diximus, in pro

11 ximioribus collectiua graduum eſt, in illa particula *de domo*, nam paria ſunt vocare illos de domo, & vocare familiā, ſiuè agnatio-

tionem, *cap.* 1. *de ſciſmaticis, in 6. ibi, domus de columna*, docent *Bart. in l.* 1. *num.* 4. *C. de conduc. & procur. functionũ fiſc. lib.* 10. *& in l. ſi cognatis, in fine, ff. de rebus dubijs*, *Bald.* per illum *textum in l.* 1. *C. ne liceat potent. Peregr. de fideicomm. art.* 22. *num.* 27. *Mantica de coniect. lib.* 8. *tit.* 12. *n.* 11. *Caualc. in deciſ.* 102. *n.* 1. *par.* 3. Carroc. *in deciſ.* 41. *Anchar. Alexand. Corn. Calcan. Ruin. Gozad. Socc. iun. Berous, Crauett. Riminald. iunior, Menoch. Surd. Simon de Petris, Intrigliol.* & plures alij, quos adducit *Fuſarius de ſubſtit. quæſt.* 361. *num.* 1.

12 Idem eſt in illa particula *progenie*, quæ etiam eſt collectiua graduum, & teſtator vocando eam in fideicommiſſo, dicitur vocaſſe deſcendentes, *Philipp. Fran. in cap. ſi pater de teſtam. in 6. Pereg. in dicto art. 22. nu. 23. Corneus, Curt. iun. Simon de Petris*, & alij, quos adducit [redacted] *Fuſar. vbi ſupra q.* 335. *num.* 1.

Et in his collectiuis ſunt adiuncta verba perpetuitatem denotantia, vt aduertunt in ſpecie, omninò videndi *Caphal. in conſ.* 353. *num.* 67 *& ſeq.* qui per hæc verba loqui-
13 tur: *Qui Ancharanus loquitur de teſtatore, qui ſubſtituit duos antiquiores de domo, & progenie ſua, cum onere, quod in perpetuum deberent dare vnum ſextarium frumenti pauperibus, quod onus, cum eſſet perpetuum, indicat etiam, fideicommiſſum fuiſſe perpetuum, & ſic relictum duobus ſenioribus in perpetuum, non enim veriſimiliter in perpetuũ fuiſſent grauati, niſi etiam
14 fuiſſent honorati, & vocati, argum. l. ab eo C. de fideicomm. cum ſimil.* ita etiam refert *Ancharanũ, Ruin. conſ.* 214. *colum.* 4. *verſ. confirmatur, vbi ſpecificat verba in perpetuũ,*

Digitized by Google

ſecus eſt, in fideicom. ſimpliciter relicto liberis, vt hic, vel relicto familiæ, ad quod vocati admittuntur per vulgarem, quia tunc, non conſtat, diſponentem voluiſſe id perpetuò ſeruari in liberis, vel familia. Hæc ille.

Hoc idem affirmat *Riminal. iunior in conſ.* 371. *num.* 146. qui etiam per ſimilia verba loquitur. Audiamus R*iminaldum* ita loquentem: *Et in conſ. 27. Ancharani, in quo teſtator inſtituit duos antiquiores de domo, & de progenie ſua, cum onere, quod in perpetuum ſingulis menſibus dare deberẽt vnum ſextarium frumenti pauperibus, quod onus, cum eſſet perpetuum, inducebat etiam fideicommiſſum fuiſſe perpetuum, & ſic, relictum duobus ſe-*
15 *nioribus in perpetuum, nõ enim veriſimiliter fuiſſent in perpetuum grauati, niſi ſic etiam fuiſſent honorati, & vocat l. ab eo, C. de fideicomm.* Hactenus *Riminaldus.*

Quibus nouiſſimè additur *Surd.* omninò vidẽdus *in conſ.* 554. *num.* 25. vbi ad confirmationem eorum, quæ traduntur *per Cephal. & Riminald.* circa interpretationem *cõſ.* 27. *Anchar.* plures alios adducit, & de magis communi teſtatur.

IN-

Digitized by Google

I N D E X
Rerum notabilium.

A

A Primordio tituli, poſterior firmatur euentus, nu. 8. pag. 7

Actus nullus reſpectu ordinis ſubſtantialis, ſeu formę, ratificari non poteſt, numero 34, 79

Actus ſubſequentes non inducunt ratificationem actus præcedentis, qui eſt nullus, vel poteſt impugnari, num. 45 84

Ad excluſionem fideicommiſſarij, ſufficit dicere, fideicommiſſum non eſt, num. 39 20

Actus, cum annullatur ex defectu alicuius ſolemnitatis, tunc annullatur, cum conſentit is, in cuius fauorem eſt actus, nu. 7 35

Adimpleri non poteſt per ęquipollens, illud, quod requiritur pro forma, num. 14 70

Aliud eſt iuſiurandum, aliud promicto ſub iuramento, numero 18 71

Anima defuncti ſubleuatur, quando per hęredem ſoluuntur eius debita, num. 6 42

Ancharanus in conſ. 27. communiter reprobata, 45. et 46, et declaratur, in quibus terminis loquatur, 10. 46. et ex verbis Cæph. & Riminald. num. 13 97

Appellatione propinquorum, veniunt, qui ſunt propinqui tempore aduenientis conditionis, et ſi proximiores acce-

Digitized by Google

ptauerint fideicommiſſum alij ſequentes excluduntur, num. 29 15

Appellatione nepotis (propriè loquendo) non venit filius ex fratre, tamen, ſi cum fratribus ponatur, cum dictione, &, venit, num. 18 11

Approbans vnum capitulum, non prohibetur contra aliud venire, num 44 85

Argumentum à ſufficient partium numeratione, validum eſt, num. 49 88

Auus paternus vſufructum habet in bonis aduentitijs nepotum, nu. 1 25

Auus legitimus adminiſtrator bonorum nepotis, poteſt illa alienare abſque decreto 2, 28. Quod procedit, etiam in ſtabilibus iuſta cauſa exiſtente, reiecta opinione Saliceti, num. 3 29

B

Bonorum alienatione prohibita, ſed vt vadant ad proximiores de familia, inducit fideicommiſſum in fauorem illorum de familia, num. 8 95

C

Clauſula irritans, adiecta in promiſſione ratificationis, ratificatione non ſequuta, non annullat actum, num. 12 37

Clauſula rati in mandato procuratorio ſuperuacua eſt, num. 4 34

Cõdictio indebiti, vendicat ſibi locum, ſiuè agatur de repetendo indebitum, ſiuè de annullanda obligatione indebiti, num. 1 45

Con-

Digitized by Google

INDEX.

Condictio indebiti, nō habet locum in indebitum ſolutum ex cauſa pietatis, nu.4 46

Conditionem adijciens in fideicommiſſo, cēſetur illud adimere ſub contraria conditione, num.5 6

Conditio, nihil ponit in eſſe, num.21 12

Conſilium 27. Ancharani *declaratur, in quibus terminis loquatur, n.10* 96

Conſilium prędictum, declaratur ex verbis Cæph. & Riminaldi, *n.13* 97

Conſuetudo diſpoſitionem, iuris ciuilis tollere poteſt, numero 3 66

Conſuetudo Capuani, et Nidi, quæ dicitur alla noua manera, *in Ciuitate Neapolis eſt vera conſuetudo, n.4* 66

Conſuetudine induci poteſt, vt pactum de non ſuccedendo valeat, n.6 66

Conſuetudo vnius loci non oxtenditur ad alium locum, num 7 67

Conſuetudo ſtricti iuris eſt, & de perſona ad perſonam non extenditur, n.8 67

Conſuetudo eſt facti, & ideò probari debet, et quomodo probetur remiſſiuè, n.9 68

Conſuetudo Neapolitana, nullo modo extenditur in cauſa, de qua agitur, n.36 80

Conſuetudo, vt valeat pactum de non ſuccedendo irrationabilis, & corruptela dici debet, num.40 81

Contractus celebratus cum duobus, in quo ſit dictum, ſi vnus non conſenſerit actus ſit nullus, ſi vnus conſentijt, alter poteſt dicere vt actus valeat, n.13 37

Creditori, ſi annui reditus, & nomina fuerint aſſignata, debetur ſalarium, n.1. 58

Creditor, cui fuerunt aſſignata nomina debitorum, et bona, vt ex redditibus ſibi ſatisfiat, tenetur curam habere de bonis, n.2 fol.58.

De-

Digitized by Google

INDEX.

D

Deficiente conditione adiecta in prima ſubſtitutione omnes aliæ ſequentes ſubſtitutiones, & clauſulæ deficiunt, num.7 6

Deſcendentes non poſſunt renunciare ſucceſſioni aſcendentium, ſic non poſſunt aſcendentes deſcendentium abſque iuramento, n.23 74

Dictio, ſi, *conditionem importat, num.1* 5

Dictionis, &, *eſt reſtringere copulata ad vniformem interpretationem, n.16* 11

Dictionis, &, *eſt etiam, vt æqualitas terminorum cõcurrat, num.17* 11

Dictio, ſimiliter, *importat ſimilitudinem ad præcedentia, num.19* 11

Differentia inter vſum, & vſufructum licet ſit, tamen legato vſu habitationis Titio, *& legata ſimiliter habitatione* Seio, *dictio* ſimiliter, *legatum habitationis ad vſũ habitationis reſtringit, num.20* 12

Differentia eſt inter patrem legitimum tutorem, & legitimum adminiſtratorem, num.4 30

Differentia conſtituitur inter vocationem proximiorum ſimpliciter, et inter curationem proximiorum de familia, num.1 92

Diſpoſitio, quæ poteſt inducere aliud, quam fideicommiſſũ, num.40 20

Ampliatur, etiam, ſi ſit dictum, vt bona conſeruentur in familia, num.41 20

Et etiam, ſi ſit dictum, pro maſculis, & deſcendentibus in infinitum, nu.42 20

Text.in l.cum ita §.in fideicommiſſo, ff.de legat.2. *explicatur, num.43* 21

Em-

INDEX.

E

EMphiteuſi conceſſa duobus fratribus, pro ſe, & deſcẽdentibus intelligitur quilibet inueſtitus pro ſe, & deſcendentibus ſuis, num. 38 19

Emphiteota, alienans rem emphiteoticam ſine conſenſu domini, tunc alienatio eſt nulla, cum dominus diſſentiat num. 10 36

Epiſcopus poteſt approbare actum inualidum in fauorem Eccleſiæ ſi annullatur, num. 9 36

Explicatur quomodo intelligatur illa propoſitio caducato primo gradu, ſequentes ſubſtitutiones non, caducari, num. 10 8

Explicatur illa propoſitio, acceptans contractum, tenetur acceptare cum omnibus ſuis qualitatibus, n. 46 86

Explicatur quod ſit nomen collectiuum graduum, & quod ſit collectiuum perſonarum, num. 3 93

Expenſæ, quæ erogantur per hæredem grauatum ad exigẽdum nomina hæreditaria, numerantur inter neceſſarias num. 5 59

Expreſſa ratificatio explicatur, quando noceat, n. 51 89

Expreſſa ratificatio vt noceat, debet fieri cum eadem forma, & ſolemnitatibus, quibus conficitur actus ratificãdus, nu. 52 89

F

FIdeicommiſſum reciprocum inter plures, intelligitur de diſtenſiuo non tranſuerſiuo, n. 37 19

Fidei præſtatio in materia cap. quamuis pactum, non habetur pro iuramento, num. 19 71

Filia

INDEX.

Filia renuncians ſucceſſioni patris, matris, & fratris, reſpectu matris, & fratris abſentium, renunciatio non valet, num. 22 73

Filius, & nepos in dubio præſumuntur eſſe in poteſtate patris, & aui, num. 2 25

Filius minor obligans ſe pro excarcerando patre, non habet reſtitutionem in integrum, num. 1 40

Filius poteſt obligare ſe ad carceres pro patre, licet nemo poſſit per alio ſe ad carceres obligare, n. 8 43

Quod ampliatur, vt non ſit neceſſe dari curatorem filio minori, num. 9 44

Ampliatur ſecundo, non ſolum pro excarcerando patre, ſed etiam ab imminenti periculo carcerationis, n. 10 44

Ampliatur tertio, ſiue pater ſit carceratus pro ciuili, ſiue pro criminali, num. 11 44

Ampliatur quarto, ſi filius dicat penès ſe habere rem pro liberando patre à carceribus, num. 12 44

Filius alitus à patre pecunia ſibi mutuata, dicitur effectus locupletior pecunia creditoris, num. 3 54

G

GRauati vt ſunt grauati, cenſentur honorati, et grauati, num. 14, & 15 98

H

HAereditas, licet ſubiaceat reſtitutioni, attamen vſusfructus libere remanet in poſſe hæredis grauati, numero 5 26

Hæres poteſt ratificare actum, quem tenebatur ratificare defunctus, num. 14 38

In-

Digitized by Google

INDEX.

I

INcluſio vnius, eſt excluſio alterius, & è contra, numero 34 — 18
Iuramentum debet formaliter præſtari, nec ſufficit, ſi dicatur ſub periculi anima mea promitto, n.15 — 70
Iuramentum in diſpoſitione cap. quamuis pactum, requiritur de forma, & ſubſtantia renunciationis, n.13 — 70
Iurans verbo, tantum, in c. quamuis pactum, non obligatur tali iuramento, nu.16 — 70
Iuramentum diffinitur, 17 — 71

L

LAbor, non debet eſſe vacuus mercede, n.3 — 58
L, Legato relicto familiæ, gradatim de familia cenſentur vocati, & proximiore admiſſo, cęteri intelliguntur excluſi, num. 44 — 21
Legatum pro exoneratione conſcientiæ, habet multa priuilegia, num.8 — 48

M

MAter non poteſt renunciare ſucceſſioni filij, numero 48 — 88
Minor poteſt approbare actum, aliàs invalidum in ſui fauorem, num.8 — 36
Minor vtens iure communi, non habet reſtitutionem in integrum, n.2 — 41
Minor faciens actum pium, & qualem quiſque pater familias faceret, non reſtituitur in integrum, n.3 — 41

O Mi-

Minor, poſt mortem patris obligans ſe ſoluere debita paterna, non reſtituitur, num. 4. 42

Minor eſt obligatio filij reſpectu patris, quam mulieris reſpectu maritis, num. 7 42

Mulier renuncians iuxta formam cap. quamuis pactum, *ſi non eſt certiorata, renunciatio ei non nocet, num. 42 pag.* 82

Mulier de Sedili Ciuitatis Neapolis præſumitur ſcire conſuetudinem nobilium, alla noua manera, *ideò pactum de non ſuccedendo illi nocet, ſed extera non præſumitur ſcire talem conſuetudinem, num. 41* 82

Mulier mortuo viro obligans ſe ad debita viri, non habet beneficium Velleiani, num. 5. 42

N

NAtura conditionis eſt, vt retrotrahatur, & habet oculos retro ad tempus diſpoſitionis, n. 6 6

Nobiles Capuani, & Nidi videntur contrahere matrimonia ſecundum conſuetudinem, alla noua manera, *numero 5* 66

Nomen familiæ eſt collectiuum, num. 24 13

Nomen liberorum eſt collectiuum, num. 25, 26 13

Nomen deſcendentium eſt collectiuum, num. 27 14

Nomina debitorum ab vxore data marito, exigi debent expenſis vxoris, num. 6 60

P

PActum de non ſuccedendo, quare ſit à iure improbatũ, vera aſſignatur ratio, num. 1 65

Pacta dotalia quoad dotem reſtituendam, vel lucrandam

vali-

validaſunt,ſed de ſucceſſione acquirenda, vel amittenda,inualida,n.10 68
Pactum de non ſuccedendo à iure ciuili improbatur,ſi in eo iuramentum non ſit appoſitum,num.11 68
Licet tale pactum de iure canonico,cum iuramento confirmetur,n.16 69
Pactum de non ſuccedendo factum,cū alio,& non cū eo, de cuius ſucceſſione agitur,non firmatur iuramento, numero 21 72
Pactum de ſuccedendo factum inter patrem, & filiam, iuramento non firmatur,& aſſignatur ratio,n.27 75
Pactum de non ſucedendo appoſitum in capitalis matrimonialibus,in cauſa,de qua agitur,nullo modo nocet matrinum.37 80
Quod extenditur, ſi eſſet factum non de tota, ſed parte hereditatis,n.38 80
Pactum reciprocum inter coniunges de ſuccedendo,vel non ſuccedendo,non valet,nec iuramento firmatur, numero 39 81
Paratus iurare, ſi remittitur iuramentumin cap.quamuis pactum,pro iur ante non habetur.
Paria ſunt actum non facere, & ſub conditione facere, ſi conditio non extat, nu.4 6
Paria ſunt ſoluere, & promiſſio de ſoluendo,nu.2 46
Paria ſunt vocare domum, & vocare familiam, numero 11 96
Pater,vel auus,habet vſufructum in bonis aduentitijs filij, vel nepotis,etiam fideicommiſſo ſubiectis,n.3 26
Pater, vel auus paternus, dicitur legitimus adminiſtrator bonorum filij,vel nepotis in poteſtate exiſtentis, numero 1 28
Pater legitimus tutor, non conſtituit procuratorem,ſed at-

Digitized by Google

torem ante litis conteſtationem, ſed legitimus adminiſtrator tàm ante, quàm poſt conſtituit procuratorem, num. 5 30

Pater pauper, non tenetur alere filium, n. 2 53

Pecunia mutuata patri, & verſa in alimentationem filiorum poteſt repeti ab ipſis filijs diuitibus, n. 1 52

Pecunia mutuata procuratori, & verſa in vtilitatem domini à domino peti poteſt, nu. 5 55

Procurator contrahens, & promittens ratificationem principalis exibendo mandatum, non eſt neceſſaria ratificatio, nu. 2 33

Procurator habens mandatum generale intelligitur quoq; habere mandatum de ſoluendo, nu. 3 33

Procurator ſi impeditus non eſt ſoluendo, datur actio contra principalem debitorem, n. 6 55

Prohibitio de non alienando, ſed vt bona perueniant ad proximiores de familia inducit fideicommiſſum in fauorem illorum de familia, num. 8 95

Promiſſio rati cenſetur in fauorem creditoris non ratificantis, num. 5 34

Promittens reficere expenſas tenetur ad ſalarium, numero 8 60

Proximiorum nomen collectiuum eſt, & explicatur diffinitio nominis collectiui, n. 23 13

Proximioribus cognatis vocatis, & illis admiſſis, omnes ſequentes excluduntur, n. 28 15

Proximiorum nomen eſt collectiuum perſonarum, ſed proximiorum de familia eſt collectiuum graduum, & perſonarum, nu. 2 92

Proximioribus ſimpliciter vocatis, per vulgarem cenſeatur vocati, & primis admiſſis cęteri excluduntur, num. 4 pag. 93

Pro-

Proximioribus de familia vocatis per fideicommiſſum cenſentur vocati, nu. 5 93
Sed contra 6 93

Q

Qualitas adiuncta verbo, debet intelligi ſecundum tempus verbi, n. 22 12
Quando lex interpretatur aliquid cõtineri ſub aliquo, ſemper intelligitur per vulgarem, n. 36 18

R

Ratificatio promiſſa per procuratorem, quãdo conſtat de mandato, non eſt neceſſaria, n. 1 32
Ratificatione promiſſa, ſi non ſequatur, non per hoc annullatur actus, num. 6 35
Ratificans, vt ei ratificatio noceat, debet eſſe certus in ſpecie, non in genere de eo quod ratificat, nu. 30 78
Renunciatio de qua agitur in capitulis matrimonialibus iuramento non confirmatur, nu. 43 83
Renunciatio facta in fauorem alicuius eo deficiente euaneſcit, nu. 47 87
Repetitio indebiti ceſſat fauore piæ cauſæ, n. 7 47
Repetitio indebiti ceſſat quãdo cui ſoluitur eſt verus creditor, licet qui ſoluit non ſit debitor, num. 9 48
Res iacta de naui cauſa leuandæ nauis, poteſt repeti ab illis, qui habent res ſaluas in naui, num. 4 54
Regulæ ſtandum erit, & licet maior ratio militet in vno, quam in alio omnes comprendit caſus, num. 4 26

So-

Digitized by Google

INDEX.

S

SAlaria regulantur eo modo , prout expenſa, quæ in rebus perficiuntur, num. 4 58
Salarij quantitas, non reperitur expreſſa in iure, n. 9 60
Scientia tacita, vel præſumpta, non ſufficit in ratificatione, num. 31 78
Ampliatur vt non ſufficiat ſciẽtia actus, in genere, ſed omnium qualitatum, & circumſtantiarum ipſius, numero 32 78
Ampliatur etiam ſi ratificatio ſit munita iuramento, numero 33 79
Sententia lata contra formam iuris, non conualidatur confirmatione Sommi Pontificis, num. 35 79
Si lex loquitur in caſu particulari, & ratio, quæ in ea ponitur ſit generalis, generaliter eſt intelligenda, n. 24 74
Si quis aliqua cauſa motus, vel neceſſitate coactus obtulit ſe alicui ſeruire gratis, de iuſtitia, & conſcientia ei ſalarium debetur, nu. 7 60
Soluens, vel promittens dotem per errorem, non habet conditionem indebiti, num. 5 47
Solutio in dubio potius præſumitur nomine veri debiti, quam nomine proprio, num. 11 51
Subſtitutio deficit ſi conditio in ea appoſita deficiat, n. 2 5
idem eſt in quacunque alia diſpoſitione, n. 3 5
Subſtitutionis gradus, quando vocantur caduci, caducato primo gradu, caducantur omnes ſequentes, n. 11 8
Extenditur, ſiue conditiones ſint neceſſariæ, ſiue voluntariæ, ſiuè caſuales, num. 12 8
Extenditur etiam ſi in ſubſtitutione conditionaliter facta adijciatur clauſula, ſemper, in infinitum, & alia verba per-

Digitized by Google

perpetuitatem denotantia,num.13 9

Extenditur etiam ſi ex vrgentiſſimis coniecturis conſtet ſubſtitutiones fuiſſe factas ob rationem conſeruandæ agnationis,num.14 10

Extenditur à fortiori ſubſtitutiones fuerint facta per viam continuati ſermonis,n.15 10

Subſtitutio facta per hæc verba,vos inuicē ſubſtituo fideicõmiſſariam ſubſtitutionē,non continet,num.31 16

Subſtitutio quando non adſunt verba denotantia tractum ſucceſſiuum interpretatur vulgaris non fideicommiſſaria,num.32 17

Subſtitutio proximiorem ſimpliciter facta intelligitur de primis proximioribus,& nõ de vlterioribus,n.33 17

Subſtitutio in dubio interpretatur potius vulgaris,quam fideicommiſſaria,n.35 18

Succeſſio de iure naturali debetur aſcendentibus,n.28 76

Succeſſio iuris publici eſt,ideò pactis priuatorum renunciari non poteſt,num.2 65

T

Tacita ratificationis ad hoc vt noceat, requiſita ponuntur,num.50 89

Talia ſunt ſubiecta,qualia prædicata demonſtrāt,n.9 7

Teſtamentum patris, in quo eſt præteritus filius, tunc eſt nullum,cum filius voluerit,n.11 37

Teſtator excludendo propriam filiam,& vocādo tranſuerſales de familia,videtur vocare tranſuerſales per fideicommiſſum ordine ſucceſſiuo,n.7 95

Tex.in l.cum his,§.ſi mulier, ff. de condictione indebiti *declaratur,num.6* 47

Tex.in l.repetit.ff.de condict.indebit.vt tex.in l.5. C.de condict.indebiti,& text.in l.ſi pater,§.1. ff.de cõdict. indeb.*conciliantur,num.10* 48

Tex.

INDEX.

Tex.in l.1.§.ſi parens; ff. ſi quis à parente fuerit manumiſſus, *explicatur, num.* 29 76

Titulus digeſtorum, & C. de condict. indeb. *ſecundum aliquos receſſit ab aula, num.* 3 46

Tranſuerſalis, non poteſt renunciare ſucceſſioni tranſuerſalium ſine iuramento, num. 25 75

Neque extraneus ſucceſſionem extranei, n. 26 75

V

Verba teſtatoris, interpretantur, prout verba legis; num. 30 16

Verbum, quandocunque, inducit ſubſtitutionem compendioſam continentem vulgarem, pupillarem, et fideicommiſſariam, num. 9. 96

Vocare progeniem eſt collectiua graduum, & eſt ac ſi vocentur deſcendentes, num. 12 97

Vxor tenetur ſoluere pecuniam mutuatam marito, & in vtilitatem ipſius vxoris verſam, num. 7 55

Ampliatur diſpoſitiones ſuper his poſita, etiam ſi pecunia non ſit verſa pro alimentis, ſed pro alijs neceſſarijs, numero 8 55

Et etiam ſi filius non ſit hæres patris, num. 9 56

Ampliatur tertio, ſi pater non accepit pecuniam mutuo, ſed merces emit, et vendidit, & in alimenta filiorum conuertit, num. 10 56

Ampliatur etiam, vt creditor non teneatur probare, pecuniã fuiſſe verſam in alimentationem filiorum; quod explicatur ibidem, num. 11 56

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google